SEANCES DU MARDI 22 JUILLET 1986
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 22 JULI 1986

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGE:

Page 1925.

MESSAGES:

Chambre des représentants, p. 1925.

COMPOSITION DE COMMISSION (Modification):

Page 1925.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi réglant la mise à la retraite des membres du personnel enseignant de l'enseignement universitaire et modifiant d'autres dispositions de la législation de l'enseignement.

Discussion générale (reprise). — *Orateurs:* **M. Seeuws, M. le Président, Mme Herman-Michielsens, M. Van In, M. Coens,** ministre de l'Education nationale, **M. Damseaux,** ministre de l'Education nationale, **MM. De Bondt, Hismans, Mme De Pauw-Deveen,** p. 1925.

Discussion et vote d'articles:

A l'article 1er: *Orateur:* **M. Mouton,** p. 1934.

A l'article 2*bis* (nouveau): *Orateurs:* **MM. De Bondt, Van In, M. Coens,** ministre de l'Education nationale, p. 1935.

A l'article 8: *Orateur:* **M. Hismans,** p. 1937.

A l'article 10*bis* (nouveau): *Orateurs:* **M. Mouton, M. Damseaux,** ministre de l'Education nationale, p. 1938.

A l'article 11: *Orateur:* **M. Mouton,** p. 1938.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1925.

BOODSCHAPPEN:

Kamer van volksvertegenwoordigers, blz. 1925.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIE (Wijziging):

Bladzijde 1925.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet tot regeling van de oppensioenstelling van de leden van het onderwijzend personeel van het universitair onderwijs en tot wijziging van andere bepalingen van de onderwijswetgeving.

Algemene beraadslaging (hervatting). — *Sprekers:* **de heer Seeuws, de Voorzitter, mevrouw Herman-Michielsens, de heer Van In, de heer Coens,** minister van Onderwijs, **de heer Damseaux,** minister van Onderwijs, **de heren De Bondt, Hismans, mevrouw De Pauw-Deveen,** blz. 1925.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Bij artikel 1: *Spreker:* **de heer Mouton,** blz. 1934.

Bij artikel 2*bis* (nieuw): *Sprekers:* **de heren De Bondt, Van In, de heer Coens,** minister van Onderwijs, blz. 1935.

Bij artikel 8: *Spreker:* **de heer Hismans,** blz. 1937.

Bij artikel 10*bis* (nieuw): *Sprekers:* **de heer Mouton, de heer Damseaux,** minister van Onderwijs, blz. 1938.

Bij artikel 11: *Spreker:* **de heer Mouton,** blz. 1938.

Aux articles 14 et 15: *Orateurs:* **M. De Bondt, M. Coens,** ministre de l'Education nationale, p. 1939.

A l'article 16: *Orateurs:* **M. le Président, M. Hismans,** p. 1940.

Projet de loi concernant la construction et l'utilisation des infrastructures propres des installations de chargement et de déchargement des voies navigables.

Discussion générale. — *Orateurs:* **MM. Wintgens,** rapporteur, **Donnay, Seeuws, Grosjean, M. Olivier,** ministre des Travaux publics, p. 1942.

Discussion et vote des articles, p. 1947.

Projet de loi modifiant les articles 35, § 1er, et 42, § 1er, de la loi du 12 juillet 1976 relative à la réparation de certains dommages causés à des biens privés par des calamités naturelles.

Discussion générale. — *Orateurs:* **MM. De Seranno,** rapporteur, **Donnay, Evers, Van In, M. Olivier,** ministre des Travaux publics, p. 1947.

Discussion et vote d'articles, p. 1950.

Projet de loi relatif à l'exercice des activités ambulantes.

Discussion générale. — *Orateurs:* **MM. De Cooman,** rapporteur, **Pécriaux, Knuts, Sondag, de Wasseige, M. Buchmann,** ministre des Classes moyennes, p. 1950.

Discussion et vote des articles, p. 1954.

PROPOSITION (Dépôt):

Page 1958.

M. Pataer. — Proposition de résolution visant à différer la mise en œuvre du plan national d'équipement en moyens de production et de grand transport d'énergie électrique 1985-1995.

Bij artikelen 14 en 15: *Sprekers:* **de heer De Bondt, de heer Coens,** minister van Onderwijs, blz. 1939.

Bij artikel 16: *Sprekers:* **de Voorzitter, de heer Hismans,** blz. 1940.

Ontwerp van wet betreffende de bouw en het gebruik van de eigenlijke infrastructuren van laad- en losinstallaties van waterwegen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers:* **de heren Wintgens,** rapporteur, **Donnay, Seeuws, Grosjean, de heer Olivier,** minister van Openbare Werken, blz. 1942.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1947.

Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 35, § 1, en 42, § 1, van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers:* **de heren De Seranno,** rapporteur, **Donnay, Evers, Van In, de heer Olivier,** minister van Openbare Werken, blz. 1947.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1950.

Ontwerp van wet betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers:* **de heren De Cooman,** rapporteur, **Pécriaux, Knuts, Sondag, de Wasseige, de heer Buchmann,** minister van Middenstand, blz. 1950.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1954.

VOORSTEL (Indiening):

Bladzijde 1958.

De heer Pataer. — Voorstel van resolutie tot het uitstellen van het nationaal uitrustingsplan voor produktie en transport van elektrische energie 1985-1995.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

Mme Panneels-Van Baelen et **M. Mouton,** secrétaires, prennent place au bureau.
Mevrouw Panneels-Van Baelen en **de heer Mouton,** secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 5 m.
De vergadering wordt geopend te 14 u. 5 m.

CONGE — VERLOF

M. Lepaffe, pour raison de santé, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Lepaffe, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 19 juillet 1986, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi:

1° Portant le budget des Voies et Moyens de l'année budgétaire 1986;

Bij boodschappen van 19 juli 1986, zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet:

1° Houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1986;

2° Portant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1986.

2° Houdende de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1986.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

COMPOSITION DE COMMISSION

Modification

SAMENSTELLING VAN COMMISSIE

Wijziging

M. le Président. — Le bureau est saisi d'une proposition tendant à remplacer, au sein de la commission des Finances, M. Deworme par Mme Truffaut, comme membre effectif, et Mme Truffaut par M. Deworme, comme membre suppléant.

Bij het bureau is een voorstel ingediend om in de commissie voor de Financiën de heer Deworme te vervangen door mevrouw Truffaut, als effectief lid, en mevrouw Truffaut te vervangen door de heer Deworme, als plaatsvervangend lid.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en est donc ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

ONTWERP VAN WET TOT REGELING VAN DE OPPENSIOENSTELLING VAN DE LEDEN VAN HET ONDERWIJZEND PERSONEEL VAN HET UNIVERSITAIR ONDERWIJS EN TOT WIJZIGING VAN ANDERE BEPALINGEN VAN DE ONDERWIJSWETGEVING

Hervatting van de algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI REGLANT LA MISE A LA RETRAITE DES MEMBRES DU PERSONNEL ENSEIGNANT DE L'ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE ET MODIFIANT D'AUTRES DISPOSITIONS DE LA LEGISLATION DE L'ENSEIGNEMENT

Reprise de la discussion générale et vote d'articles

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene bespreking van het ontwerp van wet tot regeling van de oppensioenstelling van de leden van het onderwijzend personeel van het universitair onderwijs en tot wijziging van andere bepalingen van de onderwijswetgeving.

Nous reprenons la discussion générale du projet de loi réglant la mise à la retraite des membres du personnel enseignant de l'enseignement universitaire et modifiant d'autres dispositions de la législation de l'enseignement.

Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting zou zich oorspronkelijk hebben beperkt tot enkele beschouwingen bij de hoofdstukken III en IV aangaande respectievelijk de financiering van de universitaire investeringen in 1986 en 1987, tot het nieuw systeem van financiering van schoolgebouwen en tot de werking van het zogenoemd Nationaal Waarborgfonds voor schoolgebouwen.

Het zeer degelijk verslag over dit ontwerp, waarvoor ik de rapporteur uiteraard wil feliciteren, wekt echter al te zeer de indruk dat het hier zou gaan om een neutraal stukje wet. Niets is minder waar. Op het onderwijsfront is trouwens tegenwoordig wel elke dag wat nieuws te beleven. Zo ook vandaag. Ten bewijze daarvan, de belangrijke amendementen die door een aanzienlijk deel van de meerderheid in openbare vergadering werden ingediend en die vanochtend werden rondgedeeld. Dat die amendementen niet in de commissie werden ingediend, wekt toch wel enige verwondering.

Het eerste amendement dat door de meerderheid, als het ware tegen de ministers in, wordt gesteund, betreft het inlassen van een overgangsmaatregel voor de oppensioenstelling op 65 jaar van universiteitsprofessoren. De vraag rijst over hoeveel personeelsleden dit wel gaat. Aangezien de meerderheid deze zienswijze in de commissie niet tot uiting heeft gebracht, hebben wij het recht de mening van beide ministers daarover te kennen. Dit kan immers de bespreking van dit ontwerp ten zeerste beïnvloeden.

Het tweede amendement is een niet-onschadelijke tijdbom die door de heer De Bondt, die wij overigens in de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap niet hebben gezien — verontschuldig mij voor deze opmerking, collega —, onder de onderwijsbank van de regering is gelegd.

De materie waarop het betrekking heeft is trouwens bij uitstek een probleem van schoolvrede. De toekenning van kredieten en de trekkingsrechten worden immers, naargelang van de schoolnetten op basis van een door ingewijden gekende vier/vier-overeenkomst onder de partijen fundamenteel op zijn kop gezet. De vraag rijst of onze goede collega De Bondt spreekt namens de meerderheid, dan wel namens de CVP. Wat betekent zijn uitlating dat hij dit ontwerp «wellicht» zal goedkeuren?

Over dit amendement, ingediend door een lid van de meerderheid, moeten wij beslist ook de mening kennen van beide ministers. Dit is trouwens een politiek probleem.

Het zijn twee principiële amendementen die de bespreking in openbare vergadering bemoeilijken omdat ze niet in de commissie werden behandeld. Ofwel is het een valstrik, ofwel is het een niet-aanvaardbare «Spielerei» tussen de regering en sommige leden van de meerderheid.

Mijnheer de Voorzitter, de moeilijkheid is concreet. Het beste zou vanzelfsprekend zijn, de bespreking van dit ontwerp in openbare vergadering tijdelijk op te schorten ten einde het de meerderheid mogelijk te maken haar intenties in de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap te verduidelijken. Dit komt meteen tegemoet aan de vraag van de heer Van In en van sommige andere leden van de Senaat.

Mijnheer de Voorzitter, ik geef toe dat deze beslissing tot uw bevoegdheid behoort. Als wij het ontwerp nu niet terugverwijzen naar de commissie, dan zal dit toch moeten gebeuren als een van beide amendementen wordt aangenomen.

Wij hebben drie fundamentele opmerkingen bij de laatste twee hoofdstukken van dit ontwerp.

Ten eerste, wil ik er de aandacht van de Senaat op vestigen dat men in dit schijnbaar minder belangrijke wetsontwerp bepalingen insluist die de evolutie van de universiteiten mede zullen bepalen en die een totaal nieuwe financiering inluiden voor de scholenbouw in het gesubsidieerd onderwijs. Op een voor het onderwijs dramatisch ogenblik in de geschiedenis, waarbij het niets anders dan besparingen luidt, moest de minister gisteren naar aanleiding van het schandalig incident met zijn Franstalige collega over zogenaamde foute cijfers, voor de televisie erkennen dat er opnieuw op banen zal moeten worden bespaard. Op dat ogenblik probeert men de in september verwachte opstand in het vrij katholiek onderwijs te bedaren door enkele miljarden extra toe te kennen voor de bouw van scholen.

Ten tweede, wordt door de bepalingen van hoofdstuk III, dat handelt over de financiering van de universitaire instellingen in 1986 en 1987

fundamenteel afgeweken van de huidige investeringswijze. Aan de vrije universiteiten worden tot op heden leningsmachtigingen tegen lage intrestvoet toegestaan. Wij betwijfelen de bewering van de minister dat dit nieuwe zogenaamde tijdelijke financieringssysteem beperkt zal blijven tot de vermelde twee jaar. De minister verwijst steeds naar een nieuw systeem, onder meer op basis van het onderzoek waarover vanochtend sprake was. Het is beslist niet duidelijk tot waar dit ons zal leiden. De vraag rijst trouwens of hierdoor geen nieuwe onevenwichten worden geschapen.

Daarenboven vrezen wij — en dit is een belangrijk element in de discussie — dat de ongebreidelde spreiding van de universitaire instellingen hierdoor zal worden bestendigd. Daar waar de minister beweert, door vormen van hergroepering iets te willen doen tegen de drang van de kandidatuur-filialen om allemaal volwaardige universiteiten te worden, versterken de bepalingen van dit hoofdstuk nog de scheefgegroeide situatie.

Wij vestigen de aandacht van de collega's erop dat men door dit ontwerp afstapt van het systeem van leningsmachtigingen voor de gesubsidieerde instellingen en gaat naar een vorm van toelagen, waardoor de Staat zelfs de mogelijkheid niet meer heeft om de gelden eventueel te recupereren die hij aan die gesubsidieerde instellingen ter beschikking heeft gesteld. Evenmin kunnen de gebouwen zelf teruggaan naar de Gemeenschap die ze mede heeft gefinancierd, of zelfs maar worden opengesteld voor het gebruik door erkende groepen.

Ten derde, hekelen we de werkwijze die in verband met dit ontwerp wordt gevolgd, namelijk dat in een ogenschijnlijk uitsluitend universitaire aangelegenheid plots naar de andere onderwijsniveaus wordt overgestapt, waarbij een zelfde financieringswijze wordt doorgetrokken naar de vrije scholen. Geen leningen meer, maar een integrale financiering voor wat wordt genoemd de afwerking van schoolgebouwen van het vrije net. Bij volmacht van het Rijksgebouwenfonds geld afnemen en het Provincie- en Gemeentefonds blokkeren en bij deze wet het vrije net meer middelen geven, is een vorm van discriminatie die de Schoolpactcommissie moet kunnen bespreken. Meer nog, en persoonlijk, herhaal ik onze waarschuwing tegen het systematisch op de helling zetten van vroeger gemaakte afspraken die vaak de basis zijn van het evenwicht waarop onze samenleving steunt. Het is onverstandig, gebruik makend van een toevallige meerderheid, een wetsontwerp te laten goedkeuren dat deze akkoorden, of een onderdeel ervan, in het gedrang brengt.

Indien een vroeger akkoord wordt betwist — wat ik mij kan voorstellen —, dan moet men aan de onderhandelingstafel gaan zitten, in dit geval de Schoolpactcommissie.

Ik vrees, heren ministers, dat dit hoofdstuk, waarvan wij in de commissie de verwerping vroegen, een fundamentele vergissing is van de regering.

Om al deze redenen, mijnheer de Voorzitter, zal onze fractie tegen het regeringsontwerp stemmen. Ik vraag u, om de redenen die ik heb aangehaald, de bespreking tijdelijk op te schorten om de meerderheid toe te laten in de commissie haar amendementen te verdedigen alvorens ze in openbare vergadering te behandelen. *(Applaus op de socialistische banken.)*

De Voorzitter. — Mijnheer Seeuws, u brengt mij in een moeilijk parket.

De beste oplossing zou zijn dat wij ons donderdag allereerst uitspreken over uw voorstel en over dit van de heer Van In.

Ik hoop dat dit uw goedkeuring kan wegdragen.

Ik neem aan dat dit voor u een nieuw element is. Vrijdag, toen wij dit ontwerp op onze agenda hebben geplaatst, kon u dit uiteraard niet weten. Ik breng begrip op voor uw situatie.

Ik meen dat wij best eerst de toelichting op deze amendementen en het antwoord van de minister kunnen aanhoren. Wij moeten in ieder geval tot donderdag wachten om te stemmen. Spreekt de Senaat zich uit over een verwijzing naar de commissie — dit kan uiteraard — dan moet zowel de commissie voor de Justitie als de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap opnieuw beraadslagen.

Het woord is van de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Uiteraard had ik dit antwoord verwacht, mijnheer de Voorzitter.

Ik wijs er nochtans op dat u de regering in moeilijkheden zou kunnen brengen, wat mij niet stoort, maar ook degenen die wachten op de goedkeuring van dit ontwerp van wet. De tijd zou wel eens erg kunnen dringen, mocht donderdag worden beslist het ontwerp opnieuw naar de commissies te zenden.

Wat de voortzetting van de discussie betreft, erken ik onvoldoende deskundig te zijn ingelicht met de elementen waarover ik nu beschik om straks te repliceren nadat de minister, gewapend met de hem toegereikte informatie, zal hebben geantwoord op deze amendementen. Wij worden met lege handen in de arena geworpen, met enkel de gegevens waarover wij nu beschikken. Dit maakt het voor mij bijzonder moeilijk.

Mijnheer de Voorzitter, uiteraard neemt u de beslissing en ik zal mij daarbij neerleggen. Wij wachten de voortzetting van de bespreking af.

De Voorzitter. — Mijnheer Seeuws, de voortzetting van het debat en de bespreking van de amendementen kunnen ook dienen als informatie. Wij kunnen donderdag dan nog zien welke procedure verder moet worden gevolgd.

U spreekt over tijdnood, mijnheer Seeuws. Ik hoop dat, indien nodig, de beide commissies bereid zullen zijn vrijdag te vergaderen. Dan kan het ontwerp nog in openbare vergadering worden afgehandeld.

Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, ik kom eigenlijk op het spreekgestoelte om de minister een aantal vragen te stellen waarop ik gedetailleerd antwoord verwacht. Ik heb niet de eer deel uit te maken van de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap. In de periode tussen het einde van de beraadslaging in de commissie, de stemming, het verslag en de huidige openbare vergadering zijn er bij mij een aantal gewetensvragen gerezen ingevolge de vele vragen over de telefoon en op andere wijze, die ik heb gekregen van bekommerde professoren.

Ik meen in het geval te verkeren van de zeer velen die, enerzijds, de bedoeling en de motivering van het ontwerp van wet goed begrijpen, maar die, anderzijds, bekommerd zijn om de standing van ons onderwijs op het hoogste niveau en van het wetenschappelijk onderzoek. De motieven van de professoren, die ter zake betrokken partij zijn, komen niet licht aan, vooral bij hen die zich, zoals ik, herinneren hoeveel eerbied wij hadden voor de academische overheid.

Wie behoort tot de academische overheid is net zoals al degenen die in België grote verantwoordelijkheid dragen, een burger van dit land. De bepalingen in dit wetsontwerp over de pensioengerechtigde leeftijd van de professoren geven aanleiding tot het herhalen van de vraag met algemene draagwijdte die ik hier kort geleden ook al heb gesteld, namelijk of de economische rechten afdwingbaar zijn en of ze niet kunnen worden gewijzigd. Hetzelfde gold ook voor de magistratuur en bij de afschaffing van het emeritaat.

Sommigen hebben gezegd dat men de spelregels heeft veranderd tijdens het spel, vooral voor degenen — dat is zowat het gegeven van het ingediende amendement — die reeds vóór 1971 een professoraat hadden.

Wij hebben tijdens de jongste jaren van crisis voor bepaalde groepen van onze gemeenschap al heel wat gelijkaardige zaken moeten regelen. Niet altijd hebben wij groepen getroffen die in dezelfde geprivilegieerde toestand verkeren als degenen over wie wij het vandaag hebben.

Ik betwist geenszins de verdiensten of de waarde van dergelijke mensen in onze maatschappij. We zijn het er volmondig mee eens dat zij bepaalde verdiensten hebben. Juist daarom rijzen er voor mij gewetensvragen.

Doen wij deze personen te kort door hen te verplichten, zoals degenen die na 1971 zijn benoemd, op 65 jaar op pensioen te gaan? Hun motivering die werd overgenomen in het amendement was, dat de situatie voor hen zeer moeilijk is omdat zij het feit dat zij in dienst mochten blijven tot de leeftijd van 70 jaar, hadden ingecalculeerd in hun berekeningen en in hun visie op de toekomst zoals zij die zagen op het ogenblik dat zij werden benoemd. Dat kan inderdaad een element van appreciatie zijn geweest. Wij kunnen dat niet zomaar in de wind slaan.

Er werden berekeningen gemaakt dat de nieuwe maatregel in feite kostenbesparend zou zijn. Uit de verantwoording blijkt evenwel dat het niet zozeer de bedoeling is, in de eerste fase te besparen, dan wel de jongere academici eerder kansen te geven en te komen tot een betere verdeling van de beschikbare arbeid. Dat is algemene doelstelling die wij bij alle veranderingen hebben gebruikt.

Mijn vraag is nu of wij in dit ontwerp van die algemene doelstelling mogen afwijken. Mogen wij aan de besten onder ons niet vragen dat zij op dit vlak een deontologie zouden beoefenen die hoger staat dan die van de gewone man? Hoewel de professoren, zoals iedereen, door de herziening van de wet op de pensioenen werden getroffen, heeft men

toch een geste voor hen gedaan door toe te staan dat zij bovenop het maximumpensioen van secretaris-generaal nog 240 000 frank bijkomende inkomsten mogen hebben uit lezingen of wetenschappelijk werk. Werd die mogelijkheid voldoende bestudeerd? Dat wil ik graag van de ministers vernemen.

Er is een ander probleem opgeworpen en daarover werd geen amendement ingediend. Ik wil het hier in openbare vergadering vermelden.

Sommige professoren zijn voorzitter van buitenlandse instellingen, dikwijls met wereldfaam. Die functie zou in het gedrang komen omdat die professoren, eenmaal dat zij de pensioenleeftijd hebben bereikt, niet meer de mogelijkheid krijgen om een beroep te doen op de infrastructuur van de universiteiten voor het dragen van de kosten daaraan verbonden.

Daarvoor kunnen misschien geval per geval oplossingen worden gevonden, via de werkingskosten van de universiteiten of via bijzondere toelatingen verleend aan die professoren. Aldus zouden zij gebruik kunnen blijven maken van de infrastructuur en van de logistieke steun van de universiteiten waar zij hebben gedoceerd.

Ik verwacht een antwoord op deze vragen.

Ik kan nu reeds meedelen dat mijn fractie dit ontwerp zal goedkeuren.

Het is niet omdat een lid van mijn fractie die gewetensbezwaren had ten aanzien van de situatie van professoren benoemd vóór 1971 en deze bezwaren concreet wilde maken door een amendement mede te ondertekenen, dat er iets verandert aan de draagwijdte van wat wij hier willen bereiken en waarvan wij hier getuigenis afleggen. De oppositie moet zich geen illusies maken. Zij zal de algemene doelstelling van de meerderheid niet doorbreken door te wijzen op tekortkomingen of bezwaren in verband met concrete details in dit ontwerp.

Een onderscheid maken tussen, enerzijds, het voornaamste, het primordiale en het essentiële en, anderzijds, bijzaken, is ook een opdracht voor de meerderheid. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is van de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, de verzachtende toon van de voorgaande spreker belet ons niet vast te stellen dat wij midden in een politiek incident zitten. In deze context ben ik zo vrij het woord te nemen als niet-lid van de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap van de Senaat.

Mijn uiteenzetting handelt niet over een gedeelte van de aanleiding tot dit politiek incident, namelijk artikel 11, waardoor de oppensioenstelling van hoogleraren retroactief zou worden geregeld. Indien u het goed vindt, zal ik op een ander moment handelen over artikel 11.

Ik zie dat de voorzitter van de commissie voor de Justitie hier ook aanwezig is.

Mijnheer de minister, indien de Senaat zou beslissen het advies van de commissie voor de Justitie te vragen, dan zouden wij deze tekst ten vroegste volgende week kunnen behandelen. Wanneer wij echter dit advies vandaag zouden vragen, kunnen wij het deze week nog krijgen en aldus de behandeling van het ontwerp verder zetten. U weet wat u moet doen, mijnheer de minister. Ik kan alleen maar pogen een positieve bijdrage tot het debat te leveren.

Sedert het opstellen van het verslag hebben zich drie nieuwe feiten voorgedaan. Ten eerste, is er het 21 juli-conclaaf van de regering, althans het conclaaf dat in de ochtendlijke uren van die dag beëindigd werd. Ten tweede, is er de mededeling van het staatshoofd, die volgens de goede democratische geplogendheden de instemming vereist van de regering. Ten derde, is er een reeks amendementen en meer bepaald het amendement dat werd ondertekend door de collega's De Bondt, Henrion en Noerens, waarvan mevrouw Herman zegt dat het de uiting is van gewetensbezwaren, maar dat intussen blijkbaar de ogen van heel wat leden van de Senaat geopend heeft en hen tot een gelijkaardige opinie brengt. Ik wil even verder ingaan op deze drie nieuwe feiten.

Het eerste feit was dus het conclaaf. Het onderhavige ontwerp heeft niet alleen betrekking op de oppensioenstelling van universiteitsprofessoren, maar ook op andere bepalingen van de onderwijswetgeving. Ik verwijs hiervoor naar de twee laatste artikelen van het ontwerp, waarin, zoals ook collega De Bondt aanduidde, op een zeer eigenaardige manier gerefereerd wordt aan het lokaliseerbare karakter van investeringen geboekt op de begroting van Openbare Werken, maar ten voordele van bepaalde onderwijsinstellingen. In artikel 18 van het ontwerp wordt dezelfde procedure opgelegd voor investeringen voor universiteiten.

Mijnheer de Voorzitter, een van de attente ministers zal wellicht de resultaten van het conclaaf naar voren brengen. In de huidige stand van zaken heeft de Senaat het recht om te weten wat daar precies werd beslist. Dit is trouwens het recht van iedere burger. Door dit conclaaf zijn echter bepaalde eigenaardige zaken opnieuw aan het licht gekomen, zoals de toch omvangrijke aanwezigheid van leerlingen ouder dan 20 jaar in het secundair onderwijs. Ik vertolk zeker de gevoelens van vele leden van de Senaat wanneer ik aan de ministers vraag hierover enige cijfers en een nadere omschrijving te krijgen.

Ook werd er gereveleerd dat er in het secundair onderwijs een zevende leerjaar werd georganiseerd. Ik hoop dat de verificateurs die aan de hand van het « charter voor de belastingplichtigen » zullen worden uitgestuurd, niet alleen het aantal leerlingen tellen, maar ook het aantal uren, en daarenboven nagaan of er leerlingen ouder dan 20 jaar in het secundair onderwijs vertoeven en of er een zevende leerjaar werd geïnstalleerd. In afwachting van de resultaten hiervan, moeten wij toch de vraag stellen waar wij in dit land terecht zijn gekomen.

Als ik terugkijk op de inleidende hoofdstukken van het ontwerp, dan kom ik tot de ontstellende vaststelling dat negentien onderwijsinstellingen de kwalificatie van hoger onderwijs genieten. *(Ontkennend gebaar van minister Coens.)* Mijnheer de minister, u moet niet neen schudden, want zij worden nominatim in het ontwerp aangeduid. Ik veronderstel dan ook dat de professoren van deze instellingen allemaal op een of andere manier bij dit ontwerp zijn betrokken.

Zo kom ik dan tot de oproep van het staatshoofd, *mutatis mutandis* van de regering, *mutatis mutandis* van de meerderheid waarin van de leerkrachten een bepaalde opdracht, een bepaalde motivatie wordt verwacht en waarbij verondersteld wordt dat wij — bedoeld wordt de burgers van het land — een inspanning zullen doen om aan deze motivatie enige respons te geven. In welke situatie zijn wij gekomen? Ik vraag mij af of er nog wel woorden zijn om deze toestand te beschrijven.

Het probleem van de oppensioenstelling van de professoren is maar een detail in vergelijking met de grote problemen die op heel ons onderwijs betrekking hebben en waarvoor noch de regering, noch de socialisten, mijnheer Seeuws, een antwoord proberen te geven. Het staatshoofd heeft ons allemaal opgeroepen tot een inspanning, maar die inspanning kan slechts beginnen wanneer voorbeelden worden gegeven. Ik vraag mij af, of men vandaag 22 juli 1986 ter gelegenheid van de bespreking van een toevallig en onschuldig lijkend ontwerp bereid is deze inspanning te doen en een opsomming te geven van de werkelijke aanpassingen, de werkelijke hervormingen die ons onderwijs nodig heeft.

Dan kom ik tot de amendementen.

Mevrouw Herman zegt dat deze amendementen een strikt individuele expressie zijn van een strikt individuele emotie. U weet, dames en heren van de meerderheid, dat dit niet mogelijk is. Het amendement tot invoeging van een nieuw artikel 2*bis* van de heren De Bondt, Henrion en Noerens doet immers automatisch afbreuk aan het bepaalde onder artikel 11 betreffende de fameuze retroactiviteit. De indieners van het amendement zullen de consequenties ervan moeten projecteren op hetgeen in artikel 11 wordt voorgesteld.

Mijnheer de Voorzitter, vandaag moeten de beide ministers van Onderwijs ons uitleg verstrekken over de resultaten van hun besprekingen tijdens het jongste conclaaf. Ik hoop dat alle leden van de Senaat deze vraag zullen steunen en dat wij de bespreking van dit ontwerp niet zullen afsluiten zonder het antwoord van de ministers te kennen.

Vervolgens zal de regering ons moeten uitleg verschaffen zowel over de leerlingenaantallen en hun verificateurs, als over de besparingen die men ter zake aan de Gemeenschappen wil opleggen en waarbij men nog altijd op zoek schijnt te zijn naar een klein miljard.

In afwachting van deze verduidelijkingen, wil onze fractie vanzelfsprekend haar oordeel over deze teksten voorbehouden. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, eerst zou ik mijn dank willen betuigen aan de leden van de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap voor de vruchtbare besprekingen die zij hebben gewijd aan het toch wel belangrijk wetsontwerp waarin — ik geef dat onmiddellijk toe — vrij uiteenlopende onderwerpen aan bod komen. Het is niet de eerste keer en het zal ongetwijfeld ook niet de laatste keer zijn dat verschillende materies worden samengebracht in één ontwerp van wet.

Een bijzonder woord van dank en felicitatie gaat uiteraard naar de voorzitter van de commissie en tevens naar de rapporteur, mevrouw Tyberghien, die in moeilijke omstandigheden — ik bedoel het einde van het parlementair jaar — dit verslag heeft opgesteld en voor de openbare vergadering uitstekend heeft samengevat.

Bij het luisteren naar de uiteenzettingen ben ik vooral getroffen door het feit dat in het geheel van de materie die hier aan de orde is de aandacht vooral uitging naar één bepaald punt, namelijk de pensionering van universiteitsprofessoren op 65 jaar. Dit is inderdaad niet zomaar een *fait divers*. Wij weten ook allen hoe belangrijk de academische wereld is en meer bepaald hoe belangrijk de professoren zijn. Het treft mij echter dat de aandacht van de meeste leden vooral uitgaat naar dit punt.

Terloops wil ik er wel op wijzen dat in dit ontwerp ook bepalingen voorkomen die de studenten aangaan, meer bepaald in verband met de examenregeling en de vrijstelling van examens wat ook belangrijk is.

Velen zullen van deze regeling andermaal gebruik moeten maken. Het is, terloops gezegd, toch een dramatisch gegeven en onderwijskundig gezien van ontzettend groot belang dat zoveel studenten in het onderwijs in het algemeen en in het universitair onderwijs in het bijzonder, mislukken. Ondanks het systeem van twee zittijden moeten velen toch nog een jaar overdoen waarna sommigen nogmaals willen proberen in een andere richting. Dit bekommert u en mij ongetwijfeld maar daarop kunnen wij nu niet nader ingaan. Overigens moeten wij, Parlement en regering, als beleidsverantwoordelijken niet de inhoud, de methodiek en de technieken van studiebegeleiding en programma's *in concreto* regelen. Dit is de taak van de academische wereld. Wij moeten wel via de wetgeving in het algemeen zorgen voor de goede gang van zaken.

De concrete regeling valt ongetwijfeld buiten onze bevoegdheid. Het probleem is echter hoe dan ook gesteld. Vroeger heerste er grote verwarring omdat elke universiteit er ter zake een eigen reglementering op nahield. De Raad van State heeft dat destijds verworpen. Er was bijgevolg een universele regeling noodzakelijk die uiteindelijk door de universitaire wereld ook is tot stand gebracht. Dat systeem wordt thans bevestigd, hopelijk als overgangssysteem want er is nog meer fundamenteel werk op de plank. Het geheel van academische graden waarmede men deze problematiek van structuren en overgangen in het hoger onderwijs met inbegrip van het universitair onderwijs samenvat, moet worden geregeld via het wetsontwerp dat beroemd is geworden in zijn aanduiding, echter niet in zijn realisatie.

Wij hebben reeds tal van pogingen gedaan om het wetsontwerp tot stand te brengen, niet geforceerd maar in overleg met zowel de universiteiten als de niet-universitaire hoger-onderwijswereld. Tot op heden zijn wij er jammer genoeg niet in geslaagd. Ik ben nochtans van plan om zo spoedig mogelijk — ik durf mij niet te verbinden aan een termijn zoals ik trouwens nooit heb gedaan omdat ik weet hoe moeilijk het is — uit te maken of het *überhaupt* mogelijk is daarover te « legifereren ». Ik hoop het want zoals het nu gaat, kan het niet langer.

Wij moeten komen tot een systeem van overbrugging en overgang tussen universiteit en ander hoger onderwijs, tot een betere aansluiting van het secundair onderwijs op de universiteit en tot een nieuwe, democratische werking zodat een ieder zijn talenten kan valoriseren in het hoger onderwijs in het algemeen.

Dit ontwerp is een goede, zij het voorlopige, regeling.

Ik kan evenmin diep ingaan op de problematiek van financiering van de universitaire investeringen van telkens 1 miljard voor de jaren 1986 en 1987. Het is een beperkte investering. Zij moet worden gespreid over 17, en niet 19, instellingen. Getallen moeten nu met heel wat schroom worden uitgesproken. De telling gebeurt nationaal en ik ben uiterst voorzichtig dienaangaande.

Deze investering is beperkt maar toch noodzakelijk voor de betrokken instellingen. In de periode 1970-1980 was er een tienjarenplan voor universitaire investeringen waarvan de betrokken instellingen uiteraard dankbaar gebruik hebben gemaakt. Verlenging ervan werd gepland.

Ik zal niet in detail treden maar de investeringsmogelijkheden zijn interessant, ook voor het wetenschappelijke apparaat ter ondersteuning van de universitaire instelling.

De financiering van het Nationaal Waarborgfonds voor 1986-1987 is hierin opgenomen in afwachting van de besluiten uit de studie-MacKinsey-Van Dyck. Ik heb mij in de commissie geëngageerd om de resultaten van deze studie mede te delen, zodra zij bekend zijn ten einde daarover een fundamentele bespreking te voeren vóór tot besluitvorming wordt overgegaan. Ik hernieuw deze belofte voor de openbare vergadering van de Senaat.

Het gaat evenwel om een voorlopige financiering — de kas is leeg — van het Nationaal Waarborgfonds. Ik leg de nadruk op het woord « nationaal ». Zolang het onderwijs niet is « gecommunautariseerd » — deze doelstelling wens ik sterker na te streven — is het onderwijs nationaal. Er is geen wettelijke verdeling tussen de Gemeenschappen. Er moeten nochtans leningsmachtigingen worden gegeven voor onvermijdelijke werken. Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat dit zowel voor de begroting 1986 als voor de begroting 1987 0,0 frank betekent.

Ik verklaar uitdrukkelijk dat het engagement van de regering met betrekking tot de sanering van de openbare financiën slaat op 1986 en vooral 1987. Dit betekent niet dat ik blind ben voor de gevolgen. Voor het onmiddellijke doel heeft dat geen enkele betekenis met betrekking tot het budget 1986-1987.

Zo kom ik tot een bekommering die hier tot uiting werd gebracht, namelijk de financiering van de scholenbouw. Het is een belangrijk thema en het bewijst dat in het ontwerp een aantal zaken voorkomen die de moeite waard zijn.

Met betrekking tot de financiering van de scholenbouw — het zal de heer De Bondt uitermate interesseren wat ik in dit verband heb te zeggen — hebben wij in het kader van de grote operatie van de sanering van de overheidsfinanciën ten aanzien van het onderwijs gemeend prioriteit te moeten verlenen aan het bezuinigen op wat ik kortweg heb genoemd « de stenen ». Dit blijft nog steeds en in dezelfde mate gelden. Wij hebben uiteindelijk bekomen dat in het hele land en voor alle netten een studie wordt gemaakt in verband met de reële behoeften in de sector van de scholenbouw.

Het is de bedoeling dat deze studie zeer ernstig zal worden uitgevoerd, want het gaat niet op, mijnheer Hismans, dat slechts het ene of het andere element wordt genomen als maatstaf van beoordeling in een materie die vrij complex is. Wij zullen het daarover echter later nog uitvoerig hebben.

Hoe dan ook, er diende een overgangsregeling te worden uitgewerkt ten einde de elementaire waarborgen te kunnen geven voor de financiering van deze sector. Dit geldt voor alle netten en voor de beide landsgedeelten. Dat er ten dezen een discriminatie zou zijn, daarover kan heel wat worden gezegd. In acht genomen wat werd gepland voor 1986-1987 en aangenomen dat de leningsmachtigingen worden gelijkgesteld als rechtstreekse financiering qua lastgeving met inbegrip van de rentetegemoetkoming, kan ik het volgende mededelen.

In de periode 1973-1987 werd in ons land 224 miljard uitgegeven in de sector van de scholenbouw. Dit is een astronomisch bedrag, maar het belet niet dat er ongetwijfeld nog manifeste behoeften bestaan in alle netten en in de beide landsgedeelten. Anderzijds stel ik met u vast dat niettegenstaande deze behoeften, gebouwen werden opgetrokken die te duur zijn, niet functioneel, niet aangepast en niet verantwoord.

Deze situatie dient ernstig te worden onderzocht. Ik heb reeds verwezen naar de aanpak ter zake. Als men van mening is dat hier discriminatie in het spel is, dan kan ik u het volgende mededelen. Gedurende de jongste vijftien jaar heeft het rijksonderwijs in ons land met 18 pct. van de leerlingen, 60 pct. van de middelen bekomen: de gemeenten en de provincies, met 24 pct. van de leerlingen, 21 pct. van de middelen; het vrij gesubsidieerd onderwijs met 58 pct. van de leerlingen, 19 pct. van de middelen. Als men het beperkt tot wat werd gepland voor de jaren 1986 en 1987 en met dezelfde verhouding, bekomt het rijksonderwijs 40 pct. van de middelen, de gemeenten en de provinciën 22 pct. en het vrij onderwijs 38 pct.

De heer Van In. — Bent u wel zeker van het aantal leerlingen?

De heer Luyten. — Wij zullen een telraam kopen.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Aan wie zal u dit geven?

De heer Luyten. — Aan minister Damseaux.

De heer Seeuws. — Mijnheer de minister, wat u zegt is niet correct. U heeft dit argument al wel honderden keren aangehaald.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Blijkbaar is dit nodig na uw opmerkingen.

De heer Seeuws. — U is minister van Onderwijs maar u is vooral ook inrichtende macht. U komt opnieuw met dit uiterst zwak argument maar het fundamenteel gesprek daarover wordt steeds uitgesteld.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Het snijdt blijkbaar.

M. Hismans. — C'est totalement différent d'un réseau à l'autre.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Ik voeg er nog het volgende aan toe voor zover dit nodig mocht zijn. Het is nuttig alle feiten onder ogen te zien eer men een oordeel uitspreekt.

De heer Seeuws. — Ik zie de feiten zeer goed onder ogen.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Ik zal niet ophouden deze realiteiten voor te houden. Het zijn concrete uitgaven.

De heer Seeuws. — De minister wil nooit op een discussie ingaan.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — De verhouding van deze uitgaven is belangrijk. Er is een aanzienlijk verschil tussen wat de overheid ter beschikking stelt aan de diverse netten. Dat het rijksonderwijs voor 100 pct. wordt gefinancierd, is evident. Ook het systeem van hulp aan gemeenten en provincies is zeer interessant: 60 pct. wordt gegeven als goedkope leningen met een rentelast van 1,25 pct. en met staatswaarborg. Het vrij gesubsidieerd onderwijs beschikt alleen over een door de overheid gewaarborgde lening met een tussenkomst in de rente.

Door bemiddeling van de minister van Financiën heb ik van de Thesaurie een nota ontvangen waarin het onderscheid wordt berekend tussen de last voor 1 miljard lening voor eigen investeringen, *in casu* voor het rijksonderwijs, en 1 miljard lening aan te wenden voor tussenkomst in de rentelast van het gesubsidieerd onderwijs. De technische details heb ik al in de commissie bekendgemaakt. De last voor de 1 miljard lening is veel groter voor de financiering van het rijksonderwijs, namelijk 400 miljoen meer. Wij moeten zulks beseffen als wij willen oordelen over de verhoudingen. Ik kon niet nalaten dit ook hier te vermelden.

M. Hismans. — Il en résulte un bâtiment de l'Etat, d'un côté, et un bâtiment privé, de l'autre. Et que se passerait-il si la destination du bâtiment était changée?

M. Coens, ministre de l'Education nationale. — Je veux bien répondre à vos questions.

De heer Seeuws. — Mijnheer de minister, zegt u dit voor alle openbare gebouwen?

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Het gaat over het onderwijs.

De heer Seeuws. — U hebt het over openbare gebouwen bedoeld voor onderwijs?

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Het gaat om gebouwen die de gemeenschap ter beschikking stelt als dienstverlening. Het gaat niet om een commerciële activiteit.

Wanneer de heer Hismans het heeft over de hypothese dat de Staat voor 100 pct. zou financieren naar de vrije sector toe, vraagt hij wat er zou gebeuren bij een eventuele wijziging van de bestemming. Indien de bestemming van het gebouw wordt gewijzigd, dient de inrichtende macht de ontvangen staatstussenkomst terug te betalen, conform de koninklijke besluiten van 15 en 18 april 1967 met de nodige sancties ter zake. Het terugvorderbare bedrag wordt berekend op basis van de ontvangen subsidie met rentetussenkomst verminderd met 1/30 per jaar voor de periode tussen de beëindiging van de werken en de wijziging van de bestemming. De heer Hismans hoeft zich dus geen zorgen te maken.

M. Hismans. — Cela, c'est pour les provinces et les communes, pas pour le fondamental ou le secondaire libre.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — De subsidie en de tussenkomst in de rentelast hebben een bepaalde bestemming en deze dient te worden gerespecteerd. Bij wijziging van bestemming moet de overheid de terugbetaling bekomen.

Mevrouw De Pauw heeft een aantal vragen gesteld waarop ik reeds in de commissie heb geantwoord. Derhalve verwijs ik naar het verslag. De basis van al deze antwoorden is telkens dezelfde. Eigenlijk moet de raad van bestuur in deze zaak zijn verantwoordelijkheid op zich nemen binnen het wettelijk kader dat in het wetsontwerp aanwezig is. Men moet niet van de overheid een regeling verwachten van de concrete praktische problemen die eigen zijn aan het beheer van een instelling, zij het een universitaire instelling. Wij moeten tot een grotere responsabilisering komen. Wij hebben dat reeds vroeger in tal van sectoren van het onderwijs ingebouwd en uiteraard ook in de sector van de universitaire wereld.

De heer Hazette heeft gesproken over de betekenis van de Schoolpactcommissie. Hij heeft dat met zijn ervaring op een vrij serene en deskundige manier gedaan. Het is een commissie die garant moet staan voor de schoolvrede en waar men de consensus dient te bereiken. Dat veronderstelt ook dat iedereen alles doet om dit doel te bereiken. In het verleden, ruim historisch beschouwd, was dit gemakkelijker te realiseren toen bijkomende voordelen of kredieten konden worden gegeven. Dit blijkt echter zeer moeilijk te zijn als men tot sanering moet overgaan.

Zo kom ik tot de pensionering van de professoren. Het gaat hier over een bepaling die uitdrukkelijk in het regeerakkoord werd ingeschreven. Dat hoeft uiteraard de oppositie noch de leden van de meerderheid te binden hun persoonlijk appreciatierecht te ontnemen. Deze kwestie werd reeds vroeger door het genummerd koninklijk besluit van 1982 geregeld tot eind 1985 en tot op het ogenblik dat een arrest door de Raad van State hieromtrent werd geveld. Wij hebben de universiteiten, zoals het hoort, daarvan in kennis gesteld, maar wij hebben ook duidelijk gezegd — dat vermeldt de heer De Bondt niet — dat er een wetsontwerp ter zake wordt ingediend en dat het dus de verantwoordelijkheid is van de raad van beheer om hierin op te treden.

Het is een systeem dat de universiteiten sinds jaren toepassen en dat zij ook zelf hebben gevraagd zowel om academische als om financiële redenen. Daarmede bedoel ik niet dat oudere leden van het professorenkorps geen belangrijke en interessante bijdragen kunnen leveren. Ik kom daar straks graag op terug. In het kader van de huidige budgettaire situatie van België in het algemeen en van de universiteiten in het bijzonder, moet er worden gesaneerd. Men heeft vaak dit middel aangegrepen om de sanering tot stand te brengen. Wat voor mij echter belangrijk is — mevrouw Herman heeft er zeer terecht de nadruk op gelegd —, is het academisch belang van de doorstroming van jonge krachten die hun kansen moeten krijgen en die daarvoor binnen het enge budgettaire kader anders geen mogelijkheden hebben.

De situatie van de professoren is in het algemeen behoorlijk geregeld. Het pensioen bedraagt, zoals in de sector van het openbaar ambt, drie vierde van de wedde van de laatste vijf jaar. Zij profiteren, zoals in het openbaar ambt, van de voordelen en de bepalingen van de wetgeving op de cumulatie. Zij mogen dus tot een bedrag van 240 000 frank per jaar cumuleren. Zij mogen ook, gezien de specifieke situatie van de universiteitsprofessoren, onbezoldigde activiteiten uitoefenen voor zover de academische overheid op hen een beroep wil doen. Dat is dan ook hun verantwoordelijkheid, zoals bij zoveel andere zaken.

Het is dus evident dat professoren die op emeritaat zijn gesteld een verdere vertegenwoordiging kunnen uitoefenen in welke vorm ook, bijvoorbeeld voor bepaalde internationale activiteiten. De kosten die hieruit voortvloeien, worden vergoed. Zij behoren als dusdanig niet meer tot het ingeschreven professorenkorps aan de universiteit, maar zij hebben dezelfde status als een emeritus en de betrokken universiteit kan de door hen geleverde prestaties vergoeden.

Vele senatoren hebben vragen over het probleem van de retroactiviteit. Ik wil ter zake een aantal verduidelijkingen geven. Om te beginnen moet men nagaan waarom de bewuste maatregel indertijd door de Raad van State vernietigd werd. De Raad van State was niet van oordeel dat de maatregel op zich ongrondwettig was, maar was de mening toegedaan dat niet de regering, maar wel het Parlement de maatregel moest nemen. Vandaar dat er een wetsontwerp werd ingediend ter vervanging van het genummerd koninklijk besluit.

De regering legde de oorspronkelijke maatregel voor advies voor aan de Raad van State, die een gunstig advies uitbracht. De regering nam dus in 1982 aan dat zij bevoegd was om zo een maatregel te nemen. Er treft de regering dienaangaande dus geen enkele schuld. De afdeling administratie van de Raad van State, die de annulatieverzoeken behandelt, oordeelde hier naderhand anders over dan de afdeling wetgeving en vernietigde de maatregel. Dit kon moeilijk worden voorzien. Intussen werden van 1982 af feitelijke situaties gecreëerd.

Hieraan kunnen alle mogelijke juridische beschouwingen worden gewijd. Hoewel ik, zoals vele andere senatoren, geen juridische vorming heb, behoor ik niettemin toch tot de wetgevende macht en heb ik ook, zoals iedereen, een rechtsgevoel. Wij moeten ook rekening houden met

de jonge mensen die intussen kansen hebben gekregen aan de universiteit. Ook zij hebben recht op rechtszekerheid. Daarenboven mag de ordening van het universitaire leven niet nodeloos overhoop worden gehaald.

Het is in dit verband nuttig het advies van de Raad van State met betrekking tot de materie die wij hier behandelen, na te lezen. Ik ben er dus gerust in dat het ontwerp alle kritiek kan doorstaan.

De heer De Bondt wierp het probleem op van de repetitoren bij de Koninklijke Militaire School vóór 1953. In het universitair onderwijs worden deze mensen bij het onderwijzend personeel gerekend, overeenkomstig artikel 68 van de wet van 28 april 1953. Hun prestaties worden beschouwd als academische diensten. Hieraan wordt niets gewijzigd. Hun prestaties van vóór 1953 worden voor de berekening van het pensioen op dezelfde wijze beoordeeld als die van het universitair onderwijzend personeel.

In het wetsontwerp wordt uitdrukkelijk bepaald dat de mensen die in de loop van het academiejaar 65 jaar worden, dat jaar kunnen beëindigen. Dit beantwoordt trouwens aan een praktijk die reeds jarenlang wordt toegepast. Het is evident dat al deze diensten tot het einde van het academiejaar in aanmerking komen voor de pensioenberekening. De afwijking voor de rectoren is overgenomen van de regeling van 1982. Voordien ging men op de leeftijd van 70 jaar met pensioen.

De heer Moureaux heeft alleen maar de verklaringen van de heer De Bondt bevestigd. Verder moet ik de heer Noerens gelijk geven met wat hij zegde over de rationalisatie en de samenwerking tussen de universiteiten. Dit is een absolute noodzaak in dit land en in elke gemeenschap. Mijnheer Noerens, ik kan u niet volgen, evenmin als de andere indieners van het amendement. Maar over de amendementen zullen we het wellicht straks hebben. De regering blijft bij het ontwerp zoals het in de Kamer en in de Senaatscommissie is goedgekeurd en vraagt de verwerping van deze amendementen.

De heer Seeuws vergist zich wanneer hij de universitaire investeringen bij de Schoolpactwetgeving betrekt. Daar is geen verband. De heer Seeuws en anderen hebben een aantal vragen gesteld over de toch zeer uitzonderlijke subsidiëring via Openbare Werken, zowel voor universiteiten als voor de scholenbouw in het algemeen. Mijns inziens is dit een zeer uitzonderlijke procedure. Via de begrotingen van Openbare Werken zult u deze zaak kunnen volgen. De «operationalisering» van deze aangelegenheid vind ik ook niet zo eenvoudig, om niet te zeggen dat ze mij problematisch lijkt.

Desalniettemin werd in deze theoretische mogelijkheid voorzien voor de hele scholenbouw, ook voor de universitaire investeringen, in alle netten en in beide landsdelen. De realisatie daarvan is mede door de budgettaire beperkingen, vooral voor Openbare Werken, praktisch nihil; de verantwoordelijkheid van de subregio's is dan ook nog groot. Samen met degenen die toezicht hebben op de infrastructuur en het budget zal ik ongetwijfeld zeer nauwlettend alle initiatieven in die richting beoordelen.

De heer Van In heeft vragen gesteld over wat hij noemde het conclaaf van 21 juli. Wij zijn bezig met de uitwerking van de maatregelen vooropgezet tijdens het regeringsconclaaf. Deze maatregelen zijn u overigens voldoende bekend aangezien ze reeds hier en in de Kamer uitvoerig werden besproken. De uitwerking van deze maatregelen roept vragen op, niet alleen van technische, maar vooral van budgettaire aard. De vraag binnen de uitvoerende macht is: hoe bereikt men deze vooropgezette doelstelling, hoe maakt men deze maatregelen hard? Wij zijn nu gekomen tot een uniforme berekeningswijze in het onderwijs. Ik kan mij voorstellen dat de buitenwereld dit een bijzonder lachwekkende aangelegenheid vindt. Toch gaat het hier om heel belangrijke dingen, en is het niet zo eenvoudig te tellen, vooral als men in bepaalde segmenten van het onderwijs nooit heeft geteld.

De heer Van Grembergen. — In Vlaanderen heeft men altijd juist geteld, maar in Wallonië niet.

De heer Luyten. — Hebben ze in Wallonië een telraam nodig?

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Om de resultaten van een telling te kennen, moet men eerst tellen. En dat is een van de problemen.

De heer Luyten. — Men moet willen tellen!

De heer Capoen. — De Nederlandstalige minister van Onderwijs is blij dat hij kan terugvallen op zijn begroting, terwijl de Franstalige minister van Onderwijs nog een paar miljard extra nodig heeft.

De heer Luyten. — Deze situatie kan in een zin worden samengevat. Hier passen de woorden van ex-CVP'er Michiel Van de Kerckhove: «Een Vlaamse minister gedraagt zich als Belg in een nationale regering en een Waalse minister gedraagt zich als Waal in een nationale regering.» *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Ik laat u deze uitspraak, mijnheer Luyten, zeker wanneer u ze op mij wilt toepassen. Ik heb nationale verantwoordelijkheid in het kader van de nationale regering, al ben ik verantwoordelijk voor het Nederlandstalig onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Ik probeer dat te doen op grond van rechtvaardigheid en billijkheid. Men moet geen excuses zoeken bij wie of waar ook. Ieder moet zijn verantwoordelijkheid in alle duidelijkheid op zich nemen. Dat is het belangrijkste in heel deze operatie, hoe pijnlijk ze ook is. Ik zal de eerste zijn om de resultaten van deze operatie en de realisatie ervan op het terrein — wat heel belangrijk is — toe te lichten in het Parlement.

De heer Luyten. — Zult u dat ook retroactief doen?

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Deze uniforme berekeningswijze is inderdaad zeer belangrijk, ook al omdat er zoveel miljarden aan gekoppeld zijn. Vroeger was het eenvoudiger, men rekende niet en men wist ook niet waar men uitkwam. Uit de bijkredieten en andere rekeningen was dan nog wel een en ander af te lezen. Nu proberen wij te komen tot klare en duidelijke gegevens, in al hun complexiteit. Deze operatie is niet eenvoudig en zeker niet lachwekkend. Inhoudelijk is ze eigenlijk dramatisch. Aanvullende maatregelen dienen in elk geval te worden gezocht, wat niet eenvoudig zal zijn.

Mijnheer Van In, het moet u niet verbazen dat er nog jongens en meisjes van meer dan 20 jaar in het secundair onderwijs zitten. Er is niets dat zulks belet. Een zevende jaar is zowel in het technisch als in het beroepsonderwijs volkomen legaal. Het verbaast mij dat u dat niet wist, mijnheer Van In.

De heer Van In. — Maar toch geen tientallen!

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Er zijn honderden gevallen. Zo'n zevende jaar beantwoordt trouwens aan normen. Zolang het onderzoek niet in afgerond, kan ik u niet de nodige verduidelijking geven. Ik kan wel zeggen dat principieel zo'n zevende specialisatiejaar aansluitend op de vorming die men technisch of professioneel heeft gehad, verantwoord kan zijn. Ik denk dat we de regels ter zake niet noodzakelijk strenger moeten maken, maar wel aanpassen. Het gebruik dat men van zo'n zevende jaar maakt, is niet altijd persé en prioritair in het belang van de jonge mensen. Het zou ook wel eens kunnen bepalend zijn voor de school als zodanig, de omkadering enzovoort. Dit zijn achtenswaardige doelstellingen, maar de reglementering ter zake is een van de elementen die deel uitmaken van het onderzoek dat thans aan de gang is.

Wij zijn graag bereid bij de beslissingen die wij nemen in het kader van de bijzondere machten volgens de afgesproken procedure de nodige toelichting te verstrekken. Wat thans aan de hand is, is gewoon de uitwerking van de maatregelen die u kent en die de meerderheid heeft aangenomen in het kader van het zogenaamd pinksterplan. Wij willen dat ernstig doen vandaar dat het veel tijd en overleg vergt. Het maakt deel uit van de maatregelen die wij bij wijze van genummerde besluiten zullen nemen en die wij, zoals afgesproken, met het Parlement zullen bespreken.

De heer Seeuws. — Mijnheer de minister, sta mij toe u even te onderbreken. U verklaarde op de televisie dat het zoeken naar bijkomende miljarden extra banen zal kosten terwijl uw Franstalige collega beweert dat dit niet geval is.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — U weet dat ik er geen moeite mee heb op correcte wijze resultaten van onderzoeken aan het Parlement mede te delen. Wij kunnen geen besparingen meer vinden die uitsluitend betrekking hebben op — sorry voor de uitdrukking maar ik wil op die manier een lang verhaal kort maken — stenen, werking, eventueel vervoer en die geen rechtstreekse weerslag hebben op de tewerkstelling in het onderwijs. Elke bijkomende besparing raakt evident de werkgelegenheid en dit bekommert mij zeer. Dit wil ik hier zeer uitdrukkelijk verklaren. Ofwel doet men een besparing ofwel doet men ze niet. Indien men ze wel doet, vooral wanneer dit bijkomende lasten met zich brengt, zeg ik aan iedereen die het horen wil, op de eerste plaats

aan het Parlement, dat dit ongetwijfeld de werkgelegenheid zal aantasten. Het is het ene of het andere.

Mijnheer Van In, u hebt hier zijdelings de toespraak van het staatshoofd in herinnering gebracht. Ik zou ook aan het Parlement willen zeggen dat de oproep van het staatshoofd, zoals steeds trouwens, gebeurde onder verantwoordelijkheid van de regering. Het behoort niet tot de partijpolitieke en beleidmatige benadering van ons, verantwoordelijken, zowel regering als Parlement, maar wel van degenen die daadwerkelijk op het terrein instaan voor onderwijs en opvoeding. Ik zou dit liever buiten het debat houden. Ik had overigens niet de indruk dat u dit beschouwde als een element in het debat. Ik heb uw opmerking enkel aangegrepen om erop te wijzen dat die toespraak inderdaad bijzonder merkwaardig was. U mag echter geen verband leggen tussen die toespraak, de huidige moeilijkheden en de sanering.

De heer Van In. — Alles zit in alles.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — De gave van het onderscheid is natuurlijk niet voor iedereen weggelegd. Er bestaan inderdaad partijpolitieke tegenstellingen en er is de verhouding meerderheid-oppositie, maar er zijn ook dingen die duidelijk tot een ander domein behoren. Laten wij dat onderscheid toch respecteren. Het behoort tot de elementaire regels van de parlementaire democratie waarin wij mogen werken en samen zoeken naar de beste oplossingen, niet alleen om uit de moeilijkheden te geraken, maar ook om de kwaliteit van ons onderwijs aan te passen aan de uitdaging van deze tijd. De vier maatregelen die hier worden voorgesteld zijn vaak duidelijk beperkt in de tijd en zijn van betekenis voor de structurele veranderingen die op til zijn. Het kwalitatief effect van deze maatregelen kan niet alleen als positief worden beschouwd, maar is ook positief bedoeld.

Ik vertrouw er dan ook op dat de Senaat, zoals de commissie en de Kamer van volksvertegenwoordigers, dit belangrijk wetsontwerp zo spoedig mogelijk goedkeurt. Daarom vragen wij uitdrukkelijk de amendementen te verwerpen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Damseaux, ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, je tiens à mon tour à remercier le président de la commission ainsi que le rapporteur, madame Tyberghien, pour le remarquable travail effectué en commission du Sénat dans le cadre de l'examen de ce projet de loi.

En séance publique, une question a été posée par l'honorable M. Hismans, concernant la clé de répartition des investissements dans les institutions universitaires.

Si effectivement l'arrêté royal n° 167, relatif au financement de ces investissements, prévoyait 742,5 millions pour le secteur francophone et 757,5 millions pour le secteur néerlandophone, la clé de répartition 45/55 a été admise sous la précédente législature. Elle a notamment été d'application pour l'attribution des budgets de la recherche scientifique.

En ce qui concerne les besoins, s'agit-il de besoins en locaux ou de besoins financiers? Les objectifs des articles 13 à 17 visent à permettre le financement, d'abord, de gros travaux de transformation de locaux et de travaux d'entretien pur à charge du propriétaire ainsi que de travaux justifiés par des raisons de sécurité et d'hygiène. Il ne s'agit donc pas de besoins en surfaces.

Par contre, dans d'autres cas, il s'agit de nouvelles surfaces lorsqu'il existe une insuffisance par rapport aux normes.

D'autre part, il s'agit également de l'acquisition de matériel scientifique lourd et, enfin, de transformation, modernisation et réparations importantes des installations immobilières destinées au secteur social, comme les homes et les restaurants. Compte tenu de ces différents secteurs, il s'agit bien de besoins financiers et non de besoins en locaux, bien que ces derniers influent bien évidemment sur les premiers.

M. Hismans. — Ce sont donc bien de besoins relatifs aux locaux.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Il faut observer que les travaux de rénovation de toiture ou d'installation technique du bâtiment, comme par exemple le chauffage, entraînent des besoins financiers sans entraîner de besoins en locaux.

Quels sont les critères utilisés pour la répartition des moyens financiers?

Les demandes introduites par les universités sont d'abord soumises à l'examen d'un comité d'experts qui remet son rapport au Comité ministériel de la politique scientifique. Ce dernier comité soumet ensuite cette proposition au Conseil des ministres.

M. Hismans. — Cela, c'est une procédure, monsieur le ministre. Ce ne sont pas des critères.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Le comité d'experts doit se fixer des critères avant de remettre un avis.

M. Hismans. — Il est venu à Mons.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — En ce qui concerne les nouvelles constructions, il est notamment vérifié si les normes sont respectées. Actuellement, à l'exception de ce qui est prévu à l'article 18 pour les transferts de site, seule l'Université de l'Etat à Mons est encore en droit de construire de nouvelles surfaces. Toutes les autres institutions de la partie francophone du pays, qu'il s'agisse d'institutions complètes ou incomplètes, accusent des surcapacités par rapport aux surfaces normatives.

Vous m'avez interrogé également sur les moyens transférés à partir du budget des Travaux publics. Ces moyens sont uniquement destinés à permettre l'achèvement des programmes de transferts de site déjà approuvés et pour autant que les institutions soumettent un plan de désaffectation des surfaces excédentaires existantes.

C'est effectivement au sein du budget des Travaux publics qu'il faut dégager les éventuelles possibilités budgétaires, malgré la limitation de ce budget à 64 p.c. de sa valeur de 1985.

M. Hismans. — On n'en dégagera pas beaucoup, monsieur le ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Sur ce point, je ne puis vous répondre.

Quant à la charge totale du coût des nouvelles constructions, en cas de changement d'affectation des bâtiments construits avec les emprunts garantis des universités libres, le résultat de la réalisation revient au Trésor, comme pour les universités de l'Etat, en vertu du principe de l'unité du budget.

C'est la raison pour laquelle mon département paie directement à la Caise générale d'épargne et de retraite les charges de ces emprunts tant en intérêts d'ailleurs qu'en capital.

Le fait de prévoir des subventions constitue simplement une modalité permettant de réduire globalement le coût pour l'Etat.

J'aborde le cas particulier de l'Université de Mons sur lequel vous vous êtes attardé.

L'Université de l'Etat à Mons et la Faculté polytechnique de Mons constituent deux entités distinctes. Les normes s'appliquent donc individuellement. Il est vrai que l'université manque de surface d'enseignement, alors que la Faculté polytechnique dépasse les critères et même très largement.

En 1983, le conseil d'administration de l'université a décidé d'abandonner tout projet de transfert sur le campus de la Gare et de s installer à la plaine de Nimy pour la construction des nouveaux auditoires, notamment.

Indépendamment des projets actuellement soumis à charge des budgets attribués antérieurement, il convient d'examiner ce qu'il y a lieu de faire vis-à-vis de l'infrastructure réalisée sur le site de la Gare.

Le dossier est actuellement à l'examen ainsi que le programme de réaménagement des immeubles de la place du Parc et de l'institut Warocqué.

On m'a également interrogé sur le Fonds national de garantie.

Je voudrais confirmer, tout d'abord, qu'au 31 décembre 1985 le Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat possédait bien 4 milliards 31 millions de réserves; cette somme était de 4 milliards 400 millions pour le Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux.

M. Hismans. — Vous savez d'où vient cette réserve.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — La clef de répartition au sein du Fonds national de garantie reste bien de deux tiers en faveur de l'enseignement subventionné confessionnel et d'un tiers en faveur de l'enseignement subventionné non confessionnel. Enfin, le gouvernement attend le résultat de l'étude MacKinsey-Van Dyck afin de pouvoir déterminer quels sont les besoins en matière de constructions nouvelles ou d'entretien du patrimoine des différents réseaux. Mais il s'agit de l'exécution pure et simple de la déclaration gouvernementale à laquelle la majorité parlementaire, tant à la Chambre qu'au Sénat, s'est ralliée.

En ce qui concerne un détail que vous avez soulevé — la notion des travaux en cours — il faut, bien entendu, comprendre qu'il s'agit de ceux qui sont entamés au moment de l'approbation du présent projet de loi.

Je tiens à remercier l'honorable M. Hazette pour l'excellente synthèse qu'il a faite de l'imbroglio juridique auquel le gouvernement s'est trouvé confronté.

Le Conseil d'Etat, sollicité en 1982 à propos des arrêtés 81 et 127, n'a pas fait d'observations par le canal de la section de législation. Le 23 décembre 1985, la section administration de ce même conseil annulait des dispositions essentielles de ces arrêtés.

Comme l'a très bien souligné l'honorable membre, ces arrêtés ont permis aux universités de mettre en œuvre des mesures analogues pour le personnel professoral scientifique, administratif, technique et de gestion.

Ces mesures sont essentielles pour atteindre les objectifs des plans d'assainissement et assurer le renouvellement des cadres des universités.

Comme l'a souligné M. Hazette, toutes les universités insistent sur la nécessaire rétroactivité de la loi. Il faut, en effet, savoir qu'en moyenne une charge professorale coûte 2,5 millions par an aux universités. Le nombre de professeurs pensionnés en application des arrêtés incriminés est en moyenne de cinquante par an depuis 1982. Certains auraient pu mener une carrière de cinq années supplémentaires. Si l'on considère une moyenne de trois années par personne, cela représente une dépense d'environ 350 millions pour les seules universités francophones.

Enfin, en réponse à l'honorable M. Moureaux, en ce qui concerne également la rétroactivité, je pense que la nécessité vient d'en être suffisamment soulignée, tant par l'exposé de l'honorable M. Hazette que par la réponse que je viens de lui fournir.

Comment les universités pourraient-elles respecter leur plan d'assainissement si elles devaient, en plus, faire face aux dépenses que je viens de citer ?

L'honorable membre a souligné que, bien que les objectifs du gouvernement soient louables, la présentation du projet laissait à désirer et aussi qu'on reprenait d'une main ce qui avait été donné de l'autre.

Je tiens à rappeler que l'amendement adopté en commission de la Chambre tendait à clarifier le texte du projet et à le mettre en concordance avec l'exposé des motifs, en soumettant le corps professoral des universités aux mêmes règles que les autres pensionnés du secteur public.

Les dispositions, d'ailleurs transitoires, de l'article 8, figurant *in fine* de l'alinéa 1er du paragraphe 1er, contiennent quasi textuellement les termes de l'amendement de M. De Bondt, contresigné par les honorables MM. Henrion et Noerens et tendant à l'insertion d'un article 2*bis* nouveau.

C'est la raison pour laquelle je vous demanderais, en raison de l'impact budgétaire que ces dispositions représentent pour les universités et de l'urgence qu'il y a pour votre assemblée de voter ce projet de loi, d'adopter le texte tel qu'il a été transmis par la commission du Sénat. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De heer Luyten. — Krijgen wij niet meer uitleg over de vervalste leerlingencijfers ? Het gaat hier om het grootste schandaal van de jongste politieke geschiedenis.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de ministers voor het begin van antwoord dat ze hebben verstrekt. Ik moet vaststellen dat, wat de grond van de zaak betreft en met betrekking tot de mogelijkheid van het terugwerken van deze wet in de twee verschillende periodes die voor ons liggen, helemaal geen antwoord werd gegeven.

Ik preciseer nog even. Het arrest van de Raad van State is alleen belangrijk in zijn beschikkend gedeelte. Ik heb vanop deze tribune geen enkele kritiek uitgebracht die de schuldvraag zou kunnen oproepen. Ik ben zelfs niet de motivering van de Raad van State bij het arrest bijgevallen. Dat is niet wezenlijk. Bij het arrest van de Raad van State is alleen wezenlijk het beschikkend gedeelte en daarover heeft de minister geen antwoord verstrekt.

Wat is de mogelijkheid van de wetgever, in acht genomen het respect voor de scheiding van de machten en de eerbied voor het grondwettelijk bestel, om in te grijpen voor de periode van 30 september 1982 tot 23 oktober 1985 ? De mogelijkheid bestaat — het is een vaste rechtsleer — indien het optreden van de wetgever een groter onheil kan voorkomen. Dit werd hier door mij niet betwist. Op deze tribune werd alleen betwist de mogelijkheid van de wetgever om tussen te komen nadat het arrest van de Raad van State kracht van gewijsde heeft bekomen en nadat — en dat klaag ik aan — instanties de genummerde besluiten die werden vernietigd, toch nog hebben toegepast. Ik meen in alle oprechtheid, ook omdat de rechter gevat is door klachten die op deze periode betrekking hebben, dat het niet aan de wetgever toekomt zich daarin te mengen door retroactieve wetgeving. Dat is het enige waarop ik de aandacht heb willen vestigen. Ik heb niemand willen beschuldigen, ik heb geen schuldvraag willen oproepen. Het gaat om een al of niet behoorlijke wetgeving met respect voor het algemeen rechtsgevoel, maar ook met eerbied voor de normen die ons systeem schragen.

Dit is het enige wat ik op het ogenblik niet als repliek, maar als een poging, om alsnog te worden begrepen, wilde toevoegen aan het debat.

M. le Président. — La parole est à M. Hismans.

M. Hismans. — Monsieur le Président, si les deux ministres ont répondu de manière différente — et chacun a pu s'en rendre compte —, c'est que ni l'un ni l'autre ne sont très fiers du projet qu'ils ont à défendre ici. Le premier a cru bon de s'expliquer longuement sur le report de cotes. Si aucun intervenant n'y avait fait allusion, c'est parce que tout le monde, je crois, est d'accord sur le principe.

M. Coens a terminé — et M. Van In lui avait donné un bon argument — en parlant longuement du conclave du 21 juillet, mais sur le projet dont nous discutons aujourd'hui, sur le salmigondis institutionnel, sur le mélange de mesures les plus diverses, il est resté muet.

Il n'a pas non plus fait allusion à la rétroactivité dont vient de parler notre collègue M. De Bondt.

Les deux ministres ont, en outre, manifestement escamoté le problème relatif à la propriété des bâtiments de l'enseignement libre.

En effet, s'ils ont tous deux répondu pour le cas des universités libres, ils ne l'ont pas fait pour ce qui concerne les bâtiments construits grâce à l'utilisation du Fonds de garantie ou qui le seraient en application du chapitre IV pour les enseignements primaires et secondaires.

J'ai tenu à apporter ici cette rectification que je considère très importante.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, tot mijn spijt constateer ik dat de minister niet zeer goed heeft geluisterd naar mijn vragen. Hij was trouwens aan het overleggen met zijn Franstalige collega.

Hij antwoordde onder meer dat de verantwoordelijkheid bij de raad van bestuur ligt, maar dat klopt niet. Ik herhaal dus mijn vragen. Ze betreffen de hoogleraren die vóór 1982 werden benoemd maar die geen vijftien jaar dienst hebben op hun 65e verjaardag en derhalve langer in functie mogen blijven. Ik heb een deel van de gevraagde cijfers gekregen. In het verslag wordt trouwens het aantal hoogleraren vermeld dat in dat geval verkeert sedert het genummerd koninklijke besluit en de vernietiging ervan. Ik had in de commissie ook de gegevens gevraagd voor het huidig en de volgende academiejaren, tot de uitputting van de mogelijkheid, namelijk hoeveel hoogleraren nog na hun 65e mogen aanblijven omdat ze nog geen 15 jaar in functie zijn. De minister heeft in de commissie beloofd mij deze cijfers te bezorgen, maar ik heb ze niet gekregen.

Ik wens nog een vraag te stellen met betrekking tot deze groep van hoogleraren die ook na hun 65e hun volledige functie behouden. Mogen zij nog een andere functie bij de universiteit bekleden, bijvoorbeeld decaan of rector ? De academische overheid kan wel beslissen over het toekennen van een bepaalde functie, maar over het principe of dat mogelijk is volgens deze wet, moet de minister mij antwoorden.

In verband met de fameuze retroactiviteit had ik graag geweten of deze ook geldt voor de hoogleraren die reeds gepensioneerd zijn. Kan de raad van bestuur nog een beroep doen, bijvoorbeeld, op een hoogleraar die in 1985 gepensioneerd werd, voor bepaalde activiteiten in het academiejaar 1986-1987?

Voorts zijn er nog enkele vragen van de heer Seeuws. In verband met het amendement van de heer De Bondt vroeg hij hoeveel personen er in het geval zijn, die, benoemd vóór 1 juli 1971, de keuze hebben om eventueel tot hun 70e verjaardag in dienst te blijven of tot het academiejaar waarin ze 70 worden.

Wij hadden van de heer De Bondt nog willen weten of hij zijn amendement heeft ingediend namens de meerderheid, namens de CVP, of omdat hij, zoals de heer Noerens, met een gewetensprobleem zit met betrekking tot de categorie van mensen die een contract hadden gesloten om tot hun 70e jaar in dienst te blijven en dan het emeritaat te genieten.

Op al deze vragen verwachten wij nog antwoord. *(Applaus op de socialistische banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, voor zover ik de cijfers niet zou hebben meegedeeld, zal ik ze verstrekken. Wij hebben onmiddellijk het nodige gedaan om de gegevens op te vragen bij de universiteiten. Wij kunnen die gegevens niet zomaar zelf verstrekken.

De heer Van In. — Hoe bestaat het? Het is toch belachelijk dat u niet over de gegevens beschikt in deze tijd van informatica.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Dat is helemaal niet zo belachelijk.

Collega Van In bewijst andermaal, ik neem het hem niet kwalijk, dat hij niet zo vertrouwd is met de onderwijswetgeving, en evenmin met de toepassing ervan.

De raden van beheer zijn verantwoordelijk voor het toepassen van de wetgeving. De resultaten zijn hun zaak. Zij beschikken over een globale enveloppe en zij hebben de normale wetgeving toe te passen. Het komt de ministers van Onderwijs niet toe daar boekhouder te spelen. De regeringscommissaris moet waken voor de toepassing van de wetgeving en van de reglementaire beschikkingen. Dat geldt ook voor dit onderwerp.

Van de Kul hebben wij de informatie gekregen. Het amendement dat hier vanmorgen werd ingediend, en niet eerder in de commissie, heeft betrekking op 619 personeelsleden benoemd vóór 1971. *Mutatis mutandis* gelden dergelijke verhoudingen ook voor andere universiteiten, want het gaat hier niet om iets specifieks dat geldt voor één universiteit. De gegevens van het Ruca, een veel jongere instelling, hebben wij ook. Het gaat hier over 53 personeelsleden. Van de andere universiteiten hebben wij de gegevens nog niet. In het totaal zal het gaan om honderden personeelsleden.

Wanneer wij over de volledige bijkomende informatie beschikken, zullen wij die mededelen aan alle commissieleden en uiteraard ook aan de vraagsteller, mevrouw De Pauw.

Ik heb u een idee gegeven over de aantallen waarover het gaat. Die zijn niet onbelangrijk.

Mevrouw De Pauw heeft nog een aantal andere vragen gesteld waarop ik nog wens te antwoorden.

Zij vroeg of er voor die hoogleraren nog een mogelijkheid bestond bepaalde opdrachten te krijgen, bijvoorbeeld rector of decaan te zijn.

Als men met pensioen gaat, is men *emeritus* en behoort men niet meer tot het academisch korps. Als men evenwel normaal tot het academisch korps behoort, heeft men alle rechten van dien. Het is het ene of het andere.

Indien men niet behoort tot het academisch korps kan de raad van beheer alleen maar een beroep doen op bepaalde personen voor bepaalde opdrachten en daarvoor een vergoeding geven, maar geen bezoldiging.

Dit wetsontwerp tot regeling van de oppensioenstelling van het universitair onderwijzend personeel bepaalt, wat de retroactiviteit betreft, niet meer of niet minder dan de huidige wetgeving. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ik wilde nog een kleine aanvullende vraag stellen aan minister Coens.

De minister heeft het juist als hij zegt dat de informatie moet worden verstrekt door de raden van beheer van de universiteiten.

Heb ik het mis als ik vaststel dat men hier omgekeerd is te werk gegaan?

Er worden eerst wettelijke maatregelen getroffen en dan vraagt men aan de universiteiten, op verzoek dan nog, over hoeveel mensen het eigenlijk gaat. Dat lijkt mij niet zeer logisch.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer Seeuws, het gaat hier over bepaalde onderdelen van bijkomende vragen.

Wij hebben duidelijk en bewust gekozen voor de oppensioenstelling op 65 jaar. Die beslissing dateert niet van nu, maar van 1982. Sindsdien wordt deze maatregel toegepast.

Wij beschikken natuurlijk over voldoende informatie in het algemeen. Wij hebben vanzelfsprekend ook een beroep gedaan op onze collega, de staatssecretaris voor Pensioenen, om dit allemaal reglementair en technisch concreet te maken.

Mijnheer Seeuws, bent u geen lid van de commissie voor de Pensioenen?

De heer Van In. — Dat is niet ter zake.

De Voorzitter. — Wij zitten hier niet in de commissie, mijnheer Van In.

De heer Seeuws. — Dat is het hem juist, mijnheer de Voorzitter.

De minister zal toegeven dat de moeilijkheden hier het natuurlijk gevolg zijn van het niet eerst bespreken van deze materie in de commissie.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Dat hoeft u dan de minister niet te verwijten.

De heer Seeuws. — Ik stel alleen maar vast, mijnheer de minister.

M. Coens, minister van Onderwijs. — Wij hebben in de commissie uitvoerig alle punten — u was daar van de eerste minuut tot de laatste aanwezig — onder ogen gezien. U weet genoeg hoe wij altijd openstaan voor een ernstige bespreking en alle informatie geven die nodig is. Wanneer wij op een bepaald ogenblik niet over de nodige informatie beschikken, dan schudden wij ze niet uit onze mouw of doen wij niet aan vogelpik en zetten wij niet zomaar getallen voorop. Wij vragen de betrouwbare inlichtingen bij de instellingen die ze ons kunnen verstrekken. Daar is toch niets oneerbaars aan.

De heer Egelmeers. — De terugzending naar de commissie is meer dan nodig, mijnheer de Voorzitter.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à la discussion des articles.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen.

Je signale que des amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Ik deel u mee dat amendementen ondertekend door minder dan drie leden, zijn ingediend op verschillende artikelen van het in behandeling zijnde ontwerp van wet.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Mag ik aannemen dat deze amendementen gesteund worden? *(Talrijke leden staan op.)*

Aangezien deze amendementen reglementair gesteund worden, maken ze deel uit van de bespreking.

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

L'article premier est ainsi rédigé:

Chapitre I. — Mise à la retraite et régime de pensions des membres du personnel enseignant de l'enseignement universitaire

Section 1. — Dispositions générales

Article 1er. Ce chapitre est applicable:

1° Aux membres du personnel enseignant de l'enseignement universitaire visé par la loi du 28 avril 1953 sur l'organisation de l'enseignement universitaire par l'Etat, à l'exclusion des membres du personnel enseignant de l'Institut supérieur de traducteurs et interprètes et de l'école d'interprètes internationaux nommés après le 27 avril 1965;

2° Aux membres du personnel enseignant de la faculté des sciences agronomiques à Gembloux;

3° Aux membres du personnel enseignant civil de l'Ecole de guerre, aux chargés de cours et professeurs civils de l'Ecole royale militaire ainsi qu'aux personnes nommées avant le 1er octobre 1982 en qualité de maître et de répétiteur civils auprès de l'Ecole royale militaire;

4° Aux membres du personnel enseignant des institutions suivantes:

— La « Vrije Universiteit Brussel »;
— L'Université libre de Bruxelles;
— La « Katholieke Universiteit te Leuven »;
— L'Université catholique de Louvain;
— Les « Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen »;
— La « Universitaire instelling Antwerpen »;
— Les Facultés universitaires Saint-Louis à Bruxelles;
— Les « Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel »;
— Le « Universitair Centrum Limburg »;
— La Faculté polytechnique de Mons;
— La Faculté universitaire catholique de Mons;
— Les Facultés universitaires Notre-Dame de la Paix à Namur;
— La Faculté de théologie protestante à Bruxelles.

Hoofdstuk I. — Opruststelling en pensioenregeling voor de leden van het onderwijzend personeel van het universitair onderwijs

Afdeling 1. — Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit hoofdstuk is van toepassing op:

1° De in de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat bedoelde leden van het onderwijzend personeel, met uitzondering van de na 27 april 1965 benoemde leden van het onderwijzend personeel bij het Hoger Instituut voor vertalers en tolken en bij de school voor internationale tolken;

2° De leden van het onderwijzend personeel van de faculteit der landbouwkundige wetenschappen te Gembloers;

3° De leden van het burgerlijk onderwijzend personeel van de Krijgsschool, de burgerlijke docenten en hoogleraren van de Koninklijke Militaire School, evenals op de personen benoemd vóór 1 oktober 1982 in de hoedanigheid van burgerlijk meester of repetitor bij de Koninklijke Militaire School;

4° De leden van het onderwijzend personeel bij de hierna vermelde instellingen:

— De Vrije Universiteit Brussel;
— De « Université libre de Bruxelles »;
— De Katholieke Universiteit te Leuven;
— De « Université catholique de Louvain »;
— De Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen;
— De Universitaire Instelling Antwerpen;
— De « Facultés universitaires Saint-Louis à Bruxelles »;
— De Universitaire Faculteiten Sint-Aloysius te Brussel;
— Het Universitair Centrum Limburg;
— De « Faculté polytechnique de Mons »;
— De « Faculté universitaire catholique de Mons »;
— De « Facultés universitaires Notre-Dame de la Paix à Namur »;
— De Faculteit voor protestantse godgeleerdheid te Brussel.

M. Mouton et consorts présentent l'amendement que voici:

« Ajouter à cet article un 5° rédigé comme suit:
« 5° A l'administrateur d'une institution universitaire de l'Etat. »

« Aan dit artikel een 5° toe te voegen, luidende:
« 5° De administrateur van een rijksuniversitaire instelling. »

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, l'article 51*bis* de la loi du 28 avril 1953 sur l'organisation de l'enseignement universitaire par l'Etat, introduit par la loi du 24 mars 1971, ne fixe pas le régime de pension de l'administrateur.

Lors de la discussion de notre amendement en commission, les ministres ont bien voulu reconnaître qu'il y avait un vide juridique et que si, en théorie, l'administrateur était désigné pour quelques années, il l'était, dans les faits, jusqu'à l'âge de sa retraite, par prolongations successives.

Nous souhaitons, dès lors, combler immédiatement ce vide juridique par l'ajout, à l'article premier, du 5° rédigé comme suit: « A l'administrateur d'une institution universitaire de l'Etat. »

Nous espérons, monsieur le ministre, que nous aurons plus de chance ici, en séance publique, qu'en commission. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article premier sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 1 zijn aangehouden.

Art. 2. § 1er. Sans préjudice de l'application de l'article 8, les personnes visées à l'article 1er sont admises à la retraite à la fin de l'année académique au cours de laquelle elles ont atteint l'âge de 65 ans, ou à une date comprise entre leur 65e anniversaire et la fin de l'année académique en cours.

Dans ce dernier cas, elles font savoir au moins six mois d'avance, par lettre recommandée adressée au recteur de l'institution concernée, la date à partir de laquelle elles désirent être admises à la retraite.

§ 2. Les personnes visées à l'article 1er sont admises à la retraite sans conditions d'âge lorsqu'une infirmité grave et permanente ne leur permet plus de remplir convenablement leurs fonctions.

§ 3. Les membres du personnel enseignant admis à la retraite peuvent, sur demande de l'organe académique compétent, être autorisés par le conseil d'administration à poursuivre certaines activités d'enseignement, de recherche et de service à la communauté, annuellement et au plus tard jusqu'à la fin de l'année académique au cours de laquelle ils atteignent l'âge de 70 ans.

Sans préjudice des dispositions légales en matière de cumul pour les titulaires d'une pension à charge du Trésor public, ces prestations ne peuvent leur procurer aucune rémunération.

Art. 2. § 1. Onverminderd de toepassing van artikel 8, worden de in artikel 1 bedoelde personen op rust gesteld op het einde van het academiejaar tijdens hetwelk zij 65 jaar worden, of op een datum gelegen tussen hun 65e verjaardag en het einde van het lopend academiejaar.

In dat laatste geval delen zij minstens zes maanden vooraf de datum waarop zij wensen op rust te worden gesteld mede aan de rector van de betrokken instelling bij een ter post aangetekend schrijven.

§ 2. De in artikel 1 bedoelde personen worden op rust gesteld zonder leeftijdsvoorwaarde indien zij ingevolge een ernstig en blijvend lichaamsgebrek hun ambt niet meer behoorlijk kunnen vervullen.

§ 3. De op rust gestelde leden van het onderwijzend personeel kunnen op verzoek van het bevoegd academisch orgaan, door de raad van beheer ertoe gemachtigd worden sommige activiteiten van onderwijs, onderzoek en dienstverlening aan de gemeenschap voort te zetten, jaarlijks en ten laatste tot het einde van het academiejaar waarin ze de leeftijd van 70 jaar bereiken.

Onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende de cumul voor personen die een pensioen genieten ten laste van de Openbare Schatkist, kunnen deze prestaties op generlei wijze worden bezoldigd.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij wijze van amendement, stelt de heer De Bondt, c.s. voor, een artikel 2*bis* (nieuw) in te voegen, luidende:

« De personen bedoeld in artikel 1 van deze wet, benoemd vóór 1 juli 1971, kunnen in afwijking van artikel 2 van deze wet, bij wege van overgangsbepaling, op hun verzoek in dienst blijven boven de leeftijd van 65 jaar en tot maximum het einde van het academiejaar waarin zij de leeftijd van 70 jaar bereiken. »

« Les personnes visées à l'article 1er de la présente loi, nommées avant le 1er juillet 1971, peuvent, par dérogation à l'article 2 de la présente loi, à titre transitoire et à leur demande, rester en service au-delà de l'âge de 65 ans, et ce au plus tard jusqu'à la fin de l'année universitaire au cours de laquelle elles atteindront l'âge de 70 ans. »

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, sommige van de collega's vragen zich af hoe ik het in mijn hoofd haal om een amendement in openbare vergadering in te dienen, met de verwachting het te zien goedkeuren. Ik maak hen erop attent dat er desaangaande precedenten zijn in de parlementaire geschiedenis van de Senaat.

Tijdens de vergadering van de Senaat van 16 december 1970 werd een ontwerp van wet besproken tot wijziging van de wet van 28 april 1953 tot inrichting van het universitair onderwijs door de Staat. Ik was rapporteur van dit ontwerp.

U zal zich herinneren dat er toen een kabinet van christen-democraten en socialisten aan de macht was en dat de heren Vermeylen en Dubois ministers van Onderwijs waren. Wij bevonden ons toen in de rumoerige periode rond de autonomiegedachte van de universiteiten. Het ontwerp had de bedoeling de autonomie ook van de rijksuniversiteiten, te verstevigen. Ik heb toen in openbare vergadering bij artikel 12 een amendement ingediend dat ertoe strekte de raad van bestuur van de rijksuniversiteiten nog meer autonoom te maken ten aanzien van de Koning, dit wil zeggen van de ministers van Onderwijs.

Dit amendement heeft een levendig debat uitgelokt. Ik som hier even de namen van de sprekers op: minister Vermeylen, de heer Leynen, wijlen de heer Robert Vandekerckhove, de heer Dejardin senior, de heer Houben, wijlen de heer Servais, de heer Hambye, wijlen de heer Van Bogaert en wijlen de heer Merchiers en ikzelf. Dit debat is geëindigd met een stemming; 66 leden stemden voor het amendement, 38 tegen en 1 onthield zich. Het amendement werd dus aangenomen. Het ontwerp in zijn geheel werd goedgekeurd met 82 stemmen voor, 26 tegen, bij 2 onthoudingen. De ministers Vermeylen en Dubois adviseerden de Senaat mijn amendement niet aan te nemen. Zij hebben echter geen verzet aangetekend tegen de goedkeuring, die nochtans geschiedde door een meerderheid van de Senaat die niet kan worden bestempeld als een regeringsmeerderheid. Noch de meerderheid, noch de ministers hebben de verwijzing naar de commissie gevraagd. Aldus is het ontwerp wet geworden.

Vanuit deze optiek beweeg ik mij thans ook voor de Senaat. Indien in 1986 immers dergelijke gesprekken in de Senaat niet meer mogelijk zouden zijn en indien men thans geen respect meer zou kunnen opbrengen voor een eventuele meerderheid die overtuigd wordt door de deskundige argumentatie van een van haar leden, dan zou dit toch blijk geven van regressie. Daarom wilde ik dit precedent in herinnering brengen.

Mijnheer de Voorzitter, ik kom nu ter zake. Het amendement is, zoals u ziet, rondgedeeld. De heren Henrion en Noerens hebben mij willen steunen. Wij hebben geen verantwoording toegevoegd, omdat wij dachten ons niet in toelichtingen te moeten verliezen. Ik wil toch sober een paar zaken te berde brengen, die mijns inziens hier wel op hun plaats zijn.

Ik wil de leden van de meerderheid erop wijzen dat dit amendement conform het regeerakkoord is, dat bepaalde dat de professoren voortaan op rust zouden worden gesteld op de leeftijd van 65 jaar. Deze structurele maatregel zal in de toekomst gelden en zal, als onderdeel van een aantal andere structurele maatregelen, tot gevolg kunnen hebben dat de rijksbegroting uiteindelijk op een lager uitgavenniveau in evenwicht kan worden gebracht. In de mate dat de in dit perspectief genomen structurele maatregelen doelmatiger en krachtiger zijn, moet men in een democratische samenleving soepeler kunnen zijn bij het nemen van overgangsmaatregelen. Men moet immers eerbied hebben voor degenen die in het verleden onze samenleving hebben geschraagd, maar tegelijkertijd ook de moed om omstandigheden te scheppen waardoor het bereikte niveau van onze samenleving kan worden gehandhaafd.

De datum van 1 juli 1971, die in het amendement wordt gesuggereerd, is niet willekeurig. De wet van 27 juli 1971 is een van de belangrijkste wetten met betrekking tot de financiering van de universitaire instellingen.

Van dat ogenblik af werden immers de vrije universiteiten, die in ons land ook in het verleden steeds de grote meerderheid van studenten hebben aangetrokken, door de overheid, onder meer inzake personeelsaangelegenheden, op dezelfde wijze bejegend als de rijksuniversiteiten. Ik moet hier geen lange uiteenzetting houden over de regelingen die vóór 1 juli 1971 van toepassing waren op de *Université libre de Bruxelles* en de Katholieke Universiteit van Leuven. De academische taken van de professoren aan deze universiteiten waren immers het veelvoud van die van hun collega's aan de rijksuniversiteiten. De oorzaak hiervan was niet dat hun overheden hen in beginsel slechter bejegenden, maar wel dat de vrije universiteiten slechts 44 pct. van de middelen kregen die aan de rijksuniversiteiten werden toegekend. Het gaat over deze mensen die belangrijke diensten hebben bewezen en de basis hebben gelegd van de ruimere ontwikkeling en van de kwaliteit van ons universitair onderwijs. Het zijn deze mensen die wij op het oog hebben. In de wet van 27 juli 1971 was trouwens met betrekking tot deze professoren ook reeds een bijzondere bepaling opgenomen. Ik ga daar nu niet op in. De professoren — ik beklemtoon professoren — benoemd vóór 1 juli 1971 hadden gemiddeld wellicht de leeftijd van veertig jaar overschreden. In de veronderstelling dat de wet uitwerking heeft op het ogenblik dat zij wordt gepubliceerd, zullen deze mensen zeer dicht de normale pensioengerechtigde leeftijd benaderen. Het gaat bovendien over een beperkt aantal professoren omdat velen onder hen vrijwillig, om allerlei redenen die men kan vermoeden, hun activiteit na de leeftijd van 60-65 jaar niet zullen voortzetten.

Overigens, wat dit punt betreft, wil ik mij toch nog even tot de regering richten. Ik heb er daarstraks in mijn repliek, na het antwoord van de ministers, in alle vriendelijkheid op gewezen dat ik geen antwoord heb gekregen op mijn vragen in verband met de retroactiviteit. De *Handelingen* zijn gedrukte stukken. Als daarin geen antwoord wordt teruggevonden op de vragen die ik heb gesteld, rijst het vermoeden, niet dat de regering niet wil antwoorden — dat durf ik niet te veronderstellen — maar wel dat het antwoord zou overeenstemmen met mijn stelling.

Indien ons amendement wordt aangenomen, zouden op het terrein een aantal juridische moeilijkheden waarmede wij ongetwijfeld zullen worden geconfronteerd indien de wettekst niet wordt gewijzigd, kunnen worden vermeden. Mensen blijven immers mensen. Zij zullen het ene afwegen tegen het andere. Ik wil daar niets meer over zeggen.

De Voorzitter. — Mijnheer De Bondt, mag ik u vragen te besluiten? U heeft uw spreektijd van vijf minuten reeds ruimschoots overschreden.

M. Lallemand. — Ce que dit M. De Bondt est fort important, monsieur le Président.

M. le Président. — M. De Bondt est déjà intervenu longuement dans la discussion ce matin.

Ik sta er toch op dat het reglement wordt gerespecteerd, mijnheer De Bondt. U spreekt reeds meer dan tien minuten.

De heer De Bondt. — Het zou hoe dan ook nuttig zijn mocht ons amendement, of eventueel een andere tekst van dezelfde strekking die de regering beter bevalt, worden aangenomen.

De wijziging die wij voorstellen heeft ook een besparend effect, niet op de begroting van Onderwijs maar op de rijksbegroting omdat een aantal professoren niet vroeger dan oorspronkelijk verwacht ten laste zullen vallen van de begroting van Pensioenen.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik herinner collega De Bondt aan mijn vraag bij de algemene bespreking.

Ik heb hem erop gewezen dat het aannemen van zijn amendement een tegenstrijdigheid zou teweegbrengen met artikel 11, waardoor wij opnieuw in dezelfde situatie zouden verkeren als op 30 september 1982.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, hier werd gehandeld over een politiek punt, dat ook door senator De Bondt werd vermeld.

Het regeerakkoord bepaalt uitdrukkelijk dat de beslissingen van 1982 opnieuw worden uitgevaardigd.

Ik heb cijfers gegeven van de Kul en van het Ruca over het aantal personeelsleden benoemd vóór 1 juli 1971. Het gaat hier niet over enkele gevallen, maar over vele honderden personen. Dat geldt a fortiori als men zou beschikken over de gegevens van alle universiteiten van ons land. Ik heb het hier ook niet over bepaalde personen. Het gaat hier over de wetgeving.

Sommige kritiek kan ik helemaal niet nemen.

Ik heb uitdrukkelijk geantwoord inzake de retroactiviteit. Ten eerste, heb ik vermeld dat de reden van de vernietiging van de genummerde koninklijke besluiten door de Raad van State van formele aard was. Ten tweede, heb ik gezegd dat de oorspronkelijke maatregel ook ter advies aan de Raad van State werd voorgelegd en goed werd bevonden. Ten derde, heb ik uitleg gegeven over wat ter zake is gebeurd, enerzijds vanuit de afdeling administratie, anderzijds vanuit de afdeling wetgeving. Tenslotte heb ik ook gesproken niet alleen over het rechtsgevoel maar ook over de rechtszekerheid voor de betrokkenen. Misschien was collega De Bondt niet aandachtig toen ik dat heb gezegd.

De heer De Bondt. — Ik ben meer dan aandachtig geweest.

U maakt blijkbaar geen onderscheid tussen de twee periodes, vóór 23 oktober 1985 en na die datum. Dan nog wilt u niet antwoorden, omdat u blijkbaar geen antwoord hebt.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement is aangehouden.

Le vote sur l'amendement est réservé.

L'article 3 est ainsi rédigé:

Art. 3. Les personnes visées à l'article 1er de la présente loi peuvent porter le titre honorifique de leur fonction.

Ce titre comprend la dénomination de la dernière fonction exercée:

1° Suivie de l'adjectif « émérite » lorsque ces personnes comptent vingt-cinq années de services académiques, quel que soit l'âge auquel elles ont été admises à la retraite ou lorsqu'elles sont admises à la retraite pour cause d'infirmité grave et permanente après vingt années de services académiques;

2° Suivie de l'adjectif « honoraire » dans les autres cas.

Art. 3. De in artikel 1 van deze wet bedoelde personen mogen de eretitel van hun ambt voeren.

Deze titel bestaat uit de benaming van het laatste uitgeoefende ambt:

1° Voorafgegaan door « emeritus » wanneer die personen vijfentwintig jaar academische diensten tellen, ongeacht de leeftijd waarop ze op rust gesteld werden of wanneer zij, wegens ernstig en blijvend lichaamsgebrek, op rust gesteld werden na twintig jaar academische diensten;

2° Voorafgegaan door « ere » in de andere gevallen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Sans préjudice des dispositions particulières, portées par la présente loi, le régime de pension de fonctionnaires de l'administration générale de l'Etat est applicable aux personnes visées à l'article 1er, qui sont titulaires d'une nomination à titre définitif ou d'une nomination y assimilée par la loi ou en vertu de celle-ci.

Les pensions allouées en vertu de la présente loi sont à charge du Trésor public.

Art. 4. Onverminderd de in deze wet opgenomen bijzondere bepalingen, is de pensioenregeling voor de ambtenaren van het algemeen rijksbestuur van toepassing op de in artikel 1 bedoelde personen die bekleed zijn met een vaste of een door of krachtens een wet daarmee gelijkgestelde benoeming.

De krachtens deze wet verleende pensioenen zijn ten laste van de Openbare Schatkist.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. § 1er. La durée minimum de 20 années de service admissible n'est pas requise pour les personnes mises à la retraite à partir de l'âge de 65 ans si elles comptent au moins 15 années de services académiques.

§ 2. La pension pour cause d'inaptitude physique peut être octroyée après au moins 5 années de services admissibles s'il s'agit d'une personne qui n'est pas titulaire d'une fonction principale. Par fonction principale, il faut entendre la fonction exercée dans l'enseignement de plein exercice à laquelle est attachée une rétribution établie conformément aux règles applicables pour la détermination du traitement du chef d'une fonction principale.

§ 3. La pension de retraite est liquidée à raison de 1/30 du traitement moyen servant de base au calcul de celle-ci par année de services académiques, et à raison du tantième fixé par les lois en vigueur en ce qui concerne les autres services admissibles.

Art. 5. § 1. Het minimum van 20 jaar voor pensioen in aanmerking komende dienstjaren wordt niet vereist voor de personen die op pensioen gesteld worden vanaf de leeftijd van 65 jaar indien zij minstens 15 academische dienstjaren tellen.

§ 2. Het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid kan na ten minste 5 in aanmerking komende dienstjaren worden verleend indien het gaat om een persoon die geen titularis is van een hoofdbetrekking. Onder hoofdbetrekking moet worden verstaan het ambt uitgeoefend in het volledig leerplan waaraan een bezoldiging is verbonden vastgesteld volgens de regelen die van toepassing zijn voor het vaststellen van de wedde voor een hoofdambt.

§ 3. Het rustpensioen wordt vereffend naar rata, voor elk jaar academische dienst, van 1/30 van de gemiddelde wedde die geldt als basis voor de berekening ervan, en naar rata van het tantième vastgesteld door de van toepassing zijnde wetten, wat de andere voor pensioen meetellende diensten betreft.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. § 1er. Les services rendus avant le 1er juillet 1971 en qualité de membre du personnel enseignant dans les institutions énumérées à l'article 1er, 4°, ainsi que dans les établissements d'enseignement supérieur auxquels ces institutions ont été substituées, sont pris en considération tant pour la détermination du droit à la pension que pour le calcul de celle-ci.

§ 2. Les services rendus en qualité de membre du personnel enseignant dans les établissements d'enseignement supérieur visés au § 1er, sont assimilés à des services académiques.

§ 3. Les services rendus par des personnes visées à l'article 1er en qualité d'officier attaché au corps enseignant de l'Ecole royale militaire ou de l'Ecole de guerre sont pris en considération au titre de services académiques.

Art. 6. § 1. De diensten vóór 1 juli 1971 gepresteerd als lid van het onderwijzend personeel bij de in artikel 1, 4°, opgesomde instellingen evenals bij de hogere onderwijsinrichtingen in wier plaats die instellingen zijn gekomen, worden zowel voor de vaststelling van het recht op pensioen als voor de berekening ervan in aanmerking genomen.

§ 2. De diensten als lid van het onderwijzend personeel gepresteerd bij de hogere onderwijsinrichtingen bedoeld in § 1 worden gelijkgesteld met academische diensten.

§ 3. De diensten gepresteerd door in artikel 1 bedoelde personen als officier bij het lerarenkorps van de Koninklijke Militaire School of aan de Krijgsschool, worden als academische diensten in aanmerking genomen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Les institutions visées à l'article 1er, 4°, sont dispensées de toute obligation, en matière de pension de retraite et de survie, à l'égard

de leur membres du personnel enseignant ainsi que de leurs ayants droit, et sont subrogées aux droits que les personnes précitées tiennent de contrats d'assurance de groupe relatifs aux services rendus avant le 1er juillet 1971.

Cette subrogation est toutefois limitée à la partie de la pension, de la rente ou du capital, découlant des versements dont la charge a été supportée par les institutions en cause.

Art. 7. De in artikel 1, 4°, vermelde instellingen zijn ontslagen van iedere verplichting inzake rust- en overlevingspensioenen jegens hun leden van het onderwijzend personeel evenals jegens hun rechthebbenden, en treden in de rechten welke de voormelde personen bezitten op grond van groepsverzekeringscontracten betreffende diensten gepresteerd vóór 1 juli 1971.

De indeplaatsstelling wordt echter beperkt tot het gedeelte van het pensioen, van de renten of van het kapitaal dat voortvloeit uit de stortingen waarvan de last door de betrokken instellingen werd gedragen.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 8 est ainsi libellé:

Section 2. — Dispositions transitoires et finales

Art. 8. § 1er. Les personnes visées à l'article 1er, qui ont été nommées dans une charge d'enseignement avant le 1er juillet 1982, peuvent, lorsqu'elles ont l'âge de 65 ans accomplis, poursuivre à leur demande leur charge d'enseignement jusqu'à la fin de l'année académique au cours de laquelle elles réunissent les conditions d'ancienneté de service leur permettant d'obtenir la pension de retraite prévue par la présente loi.

L'exercice de cette charge ne peut toutefois être prolongé au-delà de l'expiration de l'année académique pendant laquelle elles atteignent l'âge de 70 ans.

La demande visée au premier alinéa doit être introduite au plus tard six mois avant le début de l'année académique pendant laquelle l'intéressé atteint l'âge de 65 ans, par lettre recommandée, adressée au président du conseil d'administration de l'institution concernée. Le conseil d'administration décide au plus tard trois mois avant le début de l'année académique en question.

§ 2. Par dérogation aux articles 4 et 5, § 1er, les personnes visées à l'article 1er, nommées avant le 1er juillet 1971, et qui, en application du § 1er, poursuivent leur charge d'enseignement jusqu'à l'expiration de l'année académique pendant laquelle elles atteignent l'âge de 70 ans, peuvent prétendre à la pension de retraite quelle que soit la durée de leurs services.

§ 3. Pour les personnes qui, au cours de l'année académique 1986-1987, atteindront l'âge de 65 ans et désirent être admises à la retraite avant la fin de cette année académique, le délai minimum de six mois prévu à l'article 2, premier alinéa, est ramené à un mois, s'il n'y a pas six mois entre la date à laquelle elles désirent être admises à la retraite et celle de la publication de la présente loi.

Afdeling 2. — Overgangs- en slotbepalingen

Art. 8. § 1. De in artikel 1 bedoelde personen die vóór 1 juli 1982 in een onderwijsambt zijn benoemd, mogen, wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar hebben, op hun aanvraag hun onderwijsambt voortzetten tot het einde van het academiejaar waarin zij de voorwaarden inzake dienstanciënniteit, met het oog op het bekomen van het krachtens deze wet verleend rustpensioen, vervullen.

Deze ambtsuitoefening mag evenwel niet verlengd worden tot na het verstrijken van het academiejaar waarin zij de leeftijd van 70 jaar bereiken.

De in het eerste lid van dit artikel bedoelde aanvraag dient bij een ter post aangetekende brief uiterlijk zes maanden voor de aanvang van het academiejaar waarin de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt, bij de voorzitter van de raad van beheer van de betrokken instelling te worden ingediend. De raad van beheer beslist uiterlijk drie maanden voor de aanvang van bedoeld academiejaar.

§ 2. In afwijking van de artikelen 4 en 5, § 1, kunnen de in artikel 1 bedoelde personen, benoemd vóór 1 juli 1971, die met toepassing van § 1 hun onderwijsopdracht voortzetten tot bij het verstrijken van het academiejaar waarin zij de leeftijd van 70 jaar bereiken, aanspraak maken op het rustpensioen, ongeacht de duur van hun diensten.

§ 3. Voor de personen die in de loop van het academiejaar 1986-1987 de leeftijd van 65 jaar zullen bereiken en die vóór het einde van het lopend academiejaar wensen op rust gesteld te worden, wordt de in artikel 2, eerste lid, bepaalde termijn van zes maanden teruggebracht tot één maand, indien er tussen de datum waarop zij wensen op rust gesteld te worden en die van de bekendmaking van deze wet geen zes maanden gelegen zijn.

M. Hismans présente l'amendement que voici:

« Ajouter à cet article un § 4 libellé comme suit:

« § 4. Par dérogation au § 1er, 3e alinéa, les personnes nommées dans une charge d'enseignement avant le 1er juillet 1982 qui, au cours de l'année académique 1986-1987, atteindront l'âge de 65 ans sans toutefois compter 15 années de services académiques et qui désirent poursuivre leur charge d'enseignement, doivent introduire leur demande, par lettre recommandée, adressée au président du conseil d'administration de l'institution concernée au plus tard 30 jours à dater de la publication de la présente loi. Le conseil d'administration décide au plus tard dans les 60 jours à dater de la réception de la demande. »

« Aan dit artikel een § 4 toe te voegen, luidende:

« § 4. In afwijking van § 1, derde lid, moeten de personen die vóór 1 juli 1982 in een onderwijsambt zijn benoemd en tijdens het academiejaar 1986-1987 de leeftijd van 65 jaar zullen bereiken zonder evenwel 15 jaar academische diensten te tellen en die hun onderwijsambt wensen voort te zetten, een verzoek daartoe bij aangetekende brief richten aan de voorzitter van de raad van bestuur van de betrokken instelling, uiterlijk 30 dagen na de bekendmaking van deze wet. De raad van bestuur neemt een beslissing binnen 60 dagen te rekenen van de ontvangst van het verzoek. »

La parole est à M. Hismans.

M. Hismans. — Monsieur le Président, cet amendement est purement technique et je serai très bref. Je l'avais présenté en commission et il m'a été répondu que la correction avait déjà été apportée par le paragraphe 3 de l'article 8.

De quoi s'agit-il en fait? Mon amendement vise à résoudre le cas des personnes qui, pendant l'année 1986-1987, atteindront l'âge de 65 ans et qui n'ont pas 15 ans de service. Il est pour ces personnes impossible d'introduire une demande trois mois avant l'année académique. Tel est le sens de ma démarche. Ces personnes ne sont pas couvertes et leur situation juridique ne sera pas traitée si cet amendement, je le répète, purement technique, n'est pas adopté. *(Applaudissement sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — La parole est à M. Damseaux, ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, je demande le rejet de l'amendement.

M. le Président. — Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 8 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 8 zijn aangehouden.

Art. 9. Les personnes qui, à la date du 1er octobre 1982, exercent un mandat de recteur, vice-recteur, doyen de faculté ou secrétaire du conseil académique dans une université de l'Etat ou un centre universitaire de l'Etat, ou qui exercent un mandat analogue dans une des institutions mentionnées à l'article 1er, 4°, peuvent, si elles le désirent, achever ce mandat et simultanément poursuivre leur charge d'enseignement au-delà de l'âge de 65 ans et au plus tard jusqu'à la fin de l'année académique au cours de laquelle elles atteignent l'âge de 70 ans.

Art. 9. De personen die, op de datum van 1 oktober 1982, een mandaat van rector, vice-rector, faculteitsdeken of secretaris van de academische raad bij een rijksuniversiteit of rijksuniversitair centrum

vervullen of een analoog mandaat bij één van de in artikel 1, 4°, vermelde instellingen uitoefenen, mogen, indien zij dit wensen, dit mandaat voleindigen en terzelfder tijd hun onderwijsopdracht voortzetten boven de leeftijd van 65 jaar tot uiterlijk het einde van het academiejaar tijdens hetwelk zij 70 jaar worden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Sont abrogés:

1° La loi du 30 juillet 1879 relative à l'éméritat pour les professeurs de l'enseignement supérieur, modifiée par les lois des 26 février 1923, 9 avril 1965, 7 avril 1971, 28 mai 1971, 17 juin 1971, 27 juillet 1971, 17 janvier 1974 et par l'arrêté royal n° 23 du 27 novembre 1978;

2° La loi du 20 mai 1908 relative à l'éméritat des professeurs civils de l'enseignement supérieur qui ont appartenu, comme officier, au corps enseignant de l'Ecole militaire et de l'Ecole de guerre;

3° L'article 6 de la loi du 26 février 1923 relative à la reconnaissance légale de l'institut supérieur de commerce d'Anvers;

4° L'article 3 de l'arrêté royal n° 127 du 30 décembre 1982 relatif au régime de pension des membres du personnel enseignant de l'enseignement supérieur, remplacé par la loi du 21 juin 1985 concernant l'enseignement.

Art. 10. Worden opgeheven:

1° De wet van 30 juli 1879 betreffende het emeritaat voor de leraren van het hoger onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 26 februari 1923, 9 april 1965, 7 april 1971, 28 mei 1971, 17 juni 1971, 27 juli 1971, 17 januari 1974 en bij koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978;

2° De wet van 20 mei 1908 rakende emeritaat voor de burgerlijke professoren van het hoger onderwijs, die, als officier, behoord hebben tot het leraarskorps van de Militaire en de Krijgsschool;

3° Artikel 6 van de wet van 26 februari 1923 houdende wettige erkenning van het hoger handelsgesticht van Antwerpen;

4° Artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 127 van 30 december 1982 betreffende de pensioenregeling voor de leden van het onderwijzend personeel van het hoger onderwijs, vervangen bij de wet van 21 juni 1985 betreffende het onderwijs.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Par voie d'amendement, M. Mouton et consorts proposent l'insertion d'un article 10*bis* (nouveau) ainsi libellé:

« Art. 10bis. Dans le § 1er de l'article 45 de la loi du 27 juillet 1971 sur le financement et le contrôle des institutions universitaires, à l'alinéa 4, les mots « ce statut leur assure une situation pécuniaire équivalente à celle de professeur ordinaire à l'université » sont remplacés par les mots « ce statut leur assure une situation pécuniaire et un régime de pension équivalents à ceux de professeur ordinaire à l'université. »

« Art. 10bis. In § 1 van artikel 45 van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen worden in het vierde lid de woorden « dit statuut waarborgt hun een geldelijke toestand gelijkwaardig aan deze van gewoon hoogleraar aan de universiteit » vervangen door de woorden « dit statuut waarborgt hun een geldelijke toestand en een pensioenregeling gelijkwaardig aan die van gewoon hoogleraar aan de universiteit. »

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, nous savons que si les commissaires et les délégués du gouvernement auprès des institutions universitaires bénéficient d'une situation pécuniaire équivalente à celle des professeurs ordinaires, il n'en est pas de même en ce qui concerne leur régime de pension.

Notre amendement vise précisément à ce que les régimes de pension soient équivalents.

M. le Président. — La parole est à M. Damseaux, ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, cet amendement alourdirait le système des pensions. J'invite dès lors l'honorable membre à déposer plutôt une proposition de loi distincte en la matière, qui concernerait le ministre des Pensions. Dans le cadre du présent projet de loi, je demande le rejet de l'amendement.

M. Hismans. — Il contient déjà tant de choses!

M. le Président. — Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement is aangehouden.

L'article 11 est ainsi rédigé:

Art. 11. § 1er. Le chapitre I de la présente loi produit ses effets le 30 septembre 1982.

§ 2. Sont considérées comme régulières:

1° Les mises à la retraite de personnes visées à l'article 1er, et prononcées entre le 30 septembre 1982 et la date de la publication de la présente loi;

2° Les pensions de retraite et de survie accordées aux personnes citées ci-avant et à leurs ayants droit entre les dates précitées.

Art. 11. § 1. Het hoofdstuk I van deze wet heeft uitwerking met ingang van 30 september 1982.

§ 2. Worden als regelmatig beschouwd:

1° De opruststellingen van personen bedoeld in artikel 1, doorgevoerd tussen 30 september 1982 en de datum van bekendmaking van deze wet;

2° De aan de voormelde personen tussen de hiervoor vermelde data toegekende rust- en overlevingspensioenen.

M. Mouton et consorts présentent l'amendement que voici:

« Remplacer cet article par la disposition suivante:

« Le chapitre I de la présente loi produit ses effets à la date de sa publication au Moniteur belge. »

« Dit artikel te vervangen als volgt:

« Hoofdstuk I van deze wet heeft uitwerking met ingang van de dag van haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. »

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, la justification de notre amendement est très simple. Nous ne pouvons pas admettre que le gouvernement nous demande de réparer les abus qu'il a commis par la voie des arrêtés de pouvoirs spéciaux. De plus, nous constatons que le gouvernement n'a pas exécuté l'arrêt du Conseil d'Etat et a continué à appliquer ses arrêtés de pouvoirs spéciaux.

Enfin, de manière plus fondamentale, nous considérons qu'il n'est pas de bonne législation de voter des lois rétroactives qui compromettent la sécurité juridique des citoyens. Je suis persuadé que M. De Bondt sera très sensible à cette argumentation. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — Il est donc entendu que la discussion de cet article reste ouverte et sera poursuivie en séance publique jeudi.

Chapitre II. — Modification des lois
sur la collation des grades académiques
et le programme des examens universitaires,
coordonnées par l'arrêté
du Régent du 31 décembre 1949

Art. 12. A l'article 36 des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées par l'arrêté du Régent du 31 décembre 1949, tel qu'il a été modifié par la loi du 21 mars 1964 et complété par la loi du 21 juin 1985, dans le sixième alinéa les mots « Pour l'année académique 1985-1986 » sont remplacés par les mots « Pour les années académiques 1985-1986 et 1986-1987 ».

Ce sixième alinéa est complété par la disposition suivante: « Le Roi peut prolonger ce régime pour l'année académique 1987-1988. »

Hoofdstuk II. — Wijziging van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij besluit van de Regent van 31 december 1949

Art. 12. In artikel 36 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, zoals vervangen door de wet van 21 maart 1964 en aangevuld door de wet van 21 juni 1985, worden in het zesde lid de woorden « Voor het academiejaar 1985-1986 » vervangen door de woorden « Voor de academiejaren 1985-1986 en 1986-1987 ».

Dit zesde lid wordt aangevuld met de volgende bepaling: « De Koning kan dit stelsel verlengen voor het academiejaar 1987-1988. »

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Dispositions relatives au financement des investissements universitaires

Art. 13. Dans l'intitulé du chapitre II de l'arrêté royal n° 167 du 30 décembre 1982 relatif au financement des investissements universitaires, les mots « pour la période 1980, 1981 et 1982 » sont remplacés par les mots « pour les années 1980, 1981, 1982, 1986 et 1987 ».

Hoofdstuk III. — Bepalingen betreffende de financiering van de universitaire investeringen

Art. 13. In het opschrift van het hoofdstuk II van het koninklijk besluit nr. 167 van 30 december 1982 betreffende financiering van de universitaire investeringen worden de woorden « voor de periode 1980, 1981 en 1982 » vervangen door de woorden « voor de jaren 1980, 1981, 1982, 1986 et 1987 ».

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 14 est ainsi libellé:

Art. 14. L'article 4 du même arrêté, modifié par l'arrêté royal n° 274 du 31 décembre 1983, est complété par un deuxième alinéa, rédigé comme suit:

« Le montant des crédits cité dans l'article *9bis*, § 1er, de la loi, mentionnée dans le premier alinéa, est fixé annuellement à 275 millions pour l'ensemble des établissements néerlandophones et 225 millions pour l'ensemble des établissements francophones pour l'année 1986 et l'année 1987. »

Art. 14. Artikel 4 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 274 van 31 december 1983, wordt aangevuld met een tweede lid, dat luidt als volgt:

« Het bedrag van de kredieten bedoeld in artikel *9bis*, § 1, van de in het eerste lid vermelde wet bedraagt jaarlijks 275 miljoen voor alle Nederlandstalige instellingen en 225 miljoen voor alle Franstalige instellingen voor het jaar 1986 en het jaar 1987. »

De heer De Bondt stelt volgend amendement voor:

« In dit artikel het cijfer « 275 » te vervangen door het cijfer « 168 » en het cijfer « 225 » door het cijfer « 122 . »

« A cet article, remplacer le chiffre « 275 » par le chiffre « 168 » et le chiffre « 225 » par le chiffre « 122 . »

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, om tijd te winnen zal ik met uw goedvinden mijn twee amendementen tegelijkertijd behandelen.

Vanochtend was ik een gelukkig man. Ik las in de dagbladen dat de ministers van Onderwijs tot een akkoord waren gekomen over de moeilijkheid die ze tot voor kort scheidde op voorwaarde dat zij nog 900 miljoen bijkomende besparingen zouden vinden.

De voorzienigheid heeft mij ertoe geleid dit amendement vorige vrijdag bij de Senaat in te dienen. Als het wordt goedgekeurd, worden reeds 420 miljoen kredieten in 1986 en 1987 van deze 900 miljoen gevonden, zonder terugslag op de tewerkstelling, zonder dat het evenwicht tussen de gemeenschappen wordt gewijzigd en zonder dat de bouwactiviteit in volume moet verminderen. Dit laatste werd de regering verweten toen ze de bouwactiviteit moest beperken door het indijken van de bedragen voor de fondsen in genummerde koninklijke besluiten.

Op welke wijze heb ik het wonder verricht om 420 miljoen te besparen voor de eerstvolgende twee jaren? Ik volg de lijn van het ontwerp. De kredieten en trekkingsrechten die de regering voor universitaire gebouwen ter beschikking stelt in 1986 en 1987 worden tussen beide gemeenschappen verdeeld naar rata van het aantal Belgische subsidieerbare studenten aan universitaire instellingen. In elke gemeenschap verdeel ik daarom deze kredieten en trekkingsrechten tussen rijksuniversitaire instellingen en de instellingen die dit statuut niet hebben volgens hetzelfde criterium.

Uit het verslag van de Kamer is gebleken dat het aantal studenten aan rijksuniversitaire instellingen kleiner is dan aan niet-rijksuniversitaire instellingen. Als men de middelen verdeelt naar rata van het aantal studenten, krimpen de kredieten in en nemen de trekkingsrechten toe. De kredieten hebben onmiddellijk betrekking op de begroting; de trekkingsrechten hebben maar effect op de begroting na ten minste twee jaar zodat de begrotingen 1986 en 1987 worden gezuiverd van een bedrag van telkens 210 miljoen.

De verdeling die de regering maakt tussen de gemeenschappen, gebeurt op basis van het aantal subsidieerbare Belgische studenten. Dat kan ik toejuichen.

Wij moeten de beschikbare middelen verdelen volgens objectieve criteria. Deze objectieve criteria moeten eveneens worden gebruikt binnen de gemeenschappen voor de verdeling tussen de rijksuniversitaire instellingen en de niet-rijksuniversitaire instellingen.

De ministers kunnen vanavond schrijven: 900 miljoen min 420 miljoen. Zij zullen vanavond dan minder kopzorgen hebben.

Ik hoop dat de regering met enthousiasme en de Senaat met instemming dit amendement goedkeuren.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, ook vanochtend werden wij met dit amendement geconfronteerd. Het was medeondertekend door de heren Henrion en Noerens.

De heer De Bondt. — Dat was een materiële vergissing van de diensten van de Senaat die onmiddellijk werd rechtgezet.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Jammer genoeg was het een vergissing. Indien een meerderheid van de meerderheid het amendement had ondertekend, zou het meer kans hebben gehad.

De heer Luyten. — Een wisselmeerderheid misschien als begin van de federalisering.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Dat is iets anders. Dat is het formele aspect.

Iedereen die de financiering kende en kent weet dat wij vroeger van de fameuze *quatre-quarts* zijn overgeschakeld naar de verdeling op basis van de Belgische studenten over de twee gemeenschappen heen. Het is evenwel — in dit opzicht heeft de heer De Bondt gelijk — niet coherent dat deze sleutel niet werd gebruikt voor de rijks-, respectievelijk vrije instellingen. Wij hebben in de regering deze problematiek ook besproken. Het resultaat van deze besprekingen is uiteraard het huidige ontwerp van wet. Wij houden het bij dit ontwerp en vragen ook de meerderheid het als zodanig goed te keuren.

De heer De Bondt. — Leg dat maar eens uit aan de leerkrachten die zullen worden afgedankt!

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 14 zijn aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 14 sont réservés.

L'article 15 est ainsi rédigé:

Art. 15. L'article 5 du même arrêté, modifié par l'arrêté royal n° 274 du 31 décembre 1983, est complété par une deuxième alinéa, rédigé comme suit:

« Le montant des prêts consentis en faveur des installations immobilières, destinées à l'administration, l'enseignement et la recherche, prévus à l'article 6 de la loi citée au premier alinéa, s'élève annuellement à 275 millions pour l'ensemble des établissements néerlandophones et 225 millions pour l'ensemble des établissements francophones pour l'année 1986 et l'année 1987. »

Art. 15. Artikel 5 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 274 van 31 december 1983, wordt aangevuld mer een tweede lid, dat luidt als volgt:

« Het bedrag van de leningen toegestaan ten behoeve van de onroerende installaties, bestemd voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek, bedoeld in artikel 6 van de in het eerste lid vermelde wet, bedraagt jaarlijks 275 miljoen voor alle Nederlandstalige instellingen en 225 miljoen voor alle Franstalige instellingen voor het jaar 1986 en het jaar 1987. »

De heer De Bondt stelt volgend amendement voor:

« In dit artikel het cijfer « 275 » te vervangen door het cijfer « 383 » en het cijfer « 225 » door het cijfer « 327. »

« A cet article, remplacer le chiffre « 275 » par le chiffre « 383 » et le chiffre « 225 » par le chiffre « 327. »

Ik neem aan dat hiervoor dezelfde verantwoording geldt als voor het vorige amendement.

De heer De Bondt. — Inderdaad, Voorzitter.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 15 zijn aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 15 sont réservés.

L'article 16 est ainsi libellé:

Art. 16. L'article 6 du même arrêté est complété par un deuxième alinéa, rédigé comme suit:

« Un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres fixe le montant qui sera attribué à chacune des institutions visées aux articles 4 et 5 en tenant compte des besoins financiers réels pour les années 1986 et 1987. »

Art. 16. Artikel 6 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een tweede lid, dat luidt als volgt:

« Een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit stelt het bedrag vast dat aan elk van de instellingen bedoeld in de artikelen 4 en 5 zal worden toegekend, rekening houdend met de reële financiële behoeften voor de jaren 1986 en 1987. »

M. Hismans et consorts présentent l'amendement que voici:

« Compléter l'article 6, deuxième alinéa, proposé par cet article, par un troisième alinéa, rédigé comme suit:

« L'Université de l'Etat à Mons et la Faculté polytechnique de Mons sont désormais considérés comme une seule institution universitaire. »

« Artikel 6, tweede lid, zoals voorgesteld door dit artikel, aan te vullen met een derde lid, luidende:

« De « Université de l'Etat à Mons » en de « Faculté polytechnique de Mons » worden voortaan beschouwd als één enkele universitaire instelling. »

Cet amendement me pose quelques difficultés. En effet, nous avons déjà voté sur cette matière, me semble-t-il, ici au Sénat, avant de l'envoyer à la Chambre où elle est toujours à l'examen.

Il ne me paraît donc pas à propos de voter ce point alors qu'il est pendant à la Chambre.

M. Hismans. — Monsieur le Président, *bis repetita placent.* Je tiens à faire admettre par le ministre que nous avons voté à l'unanimité, dans cette assemblée, l'intégration de la Faculté polytechnique à l'Université de l'Etat à Mons.

M. le Président. — Vous avez parfaitement le droit de le dire, mais de là à passer au vote... Vous savez combien les bonnes relations entre le Sénat et la Chambre me tiennent à cœur.

M. Hismans. — Puis-je toutefois justifier mon amendement, monsieur le Président?

M. le Président. — Vous avez la parole.

M. Hismans. — Monsieur le Président, l'objet de mon amendement est fort simple. Dans le cas où, à l'article 16, on prévoit d'accorder à chacune des institutions, par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, un montant déterminé, il est normal de préciser si, oui ou non, la Faculté polytechnique est considérée comme intégrée à l'Université de l'Etat à Mons, ou ne l'est pas.

En effet, je trouve, chez M. le ministre Coens, une attention extraordinaire pour la Faculté polytechnique de Mons! Il en parle souvent. Ce fut notamment le cas le 11 mai au sujet du coût des études des ingénieurs. Et il y aurait bien à redire. Mais quand il s'agit des bâtiments universitaires de l'Université de l'Etat à Mons, il répond que la Faculté polytechnique a des bâtiments en trop.

M. Coens, ministre de l'Education nationale. — C'est une matière nationale...

M. Hismans. — D'accord, mais il ne faudrait pas qu'en ce qui concerne les bâtiments d'un établissement non encore intégré — il ne l'est pas tant que la Chambre n'a pas voté la disposition —, on essaie de refuser à l'université de Mons des bâtiments dont elle a un urgent besoin.

Je me réjouis de voir que le ministre des Travaux publics, dont on attend tant de générosité, nous a rejoints. J'espère que cet amendement permettra à MM. les ministres de préciser leur position et, peut-être, de donner un coup d'accélérateur aux travaux de la Chambre! *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — Il n'empêche, monsieur Hismans, que malgré cette déclaration, votre amendement n'est pas recevable.

M. Hismans. — J'aurais souhaité recevoir une réponse du ministre. Je suis disposé à retirer mon amendement, monsieur le Président, si les ministres précisent leur position qui est tout à fait douteuse. En effet, à certains moments, ils considèrent que la faculté polytechnique est intégrée, à d'autres, qu'elle ne l'est pas.

M. le Président. — Le gouvernement veut-il répondre sur ce point?

M. Hismans. — Il ne peut répondre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — En fait, il ne peut empiéter sur les travaux de la Chambre.

M. Hismans. — Voilà une réponse qui n'est ni oui, ni non.

M. le Président. — Le vote sur l'article 16 est réservé.

De stemming over artikel 16 is aangehouden.

Art. 17. L'article 7 du même arrêté modifié par l'arrêté royal n° 274 du 31 décembre 1983 est modifié comme suit:

1° Dans le texte actuel, qui formera le § 1er, les mots « articles 4 et 5 » figurant dans la phrase introductive, sont remplacés par les mots « article 4, premier alinéa, et 5, premier alinéa »;

2° Il est inséré un § 2, rédigé comme suit:

« § 2. Les moyens financiers visés aux articles 4, deuxième alinéa, et 5, deuxième alinéa, ne peuvent être affectés que:

1° Au financement de travaux dont le caractère urgent est reconnu par le Comité ministériel de la politique scientifique et qui sont relatifs:

a) A la poursuite de travaux en cours ou l'achèvement de bâtiments destinés à l'administration, l'enseignement et la recherche, ainsi qu'aux travaux d'infrastructure y afférents;

b) A la transformation, la modernisation ou les réparations importantes de bâtiments destinés à l'administration, l'enseignement et la recherche, ainsi que les travaux d'infrastructure y afférents;

c) A la construction de petits bâtiments ou à l'équipement de bâtiments destinés à l'administration, l'enseignement et la recherche absolument nécessaires pour répondre aux exigences ou obligations découlant de la législation sur la sécurité et l'hygiène.

Lorsque, dans un délai de 150 jours à partir du jour où le dossier a été introduit par l'institution universitaire auprès du ministre de l'Education nationale, l'institution n'a pas été avisée d'une décision du Comité ministériel de la politique scientifique, le caractère urgent est reconnu implicitement.

Ce délai recommence à courir à partir du jour où le ministre compétent ou son délégué avise l'institution des pièces qui manquent dans le dossier introduit, à condition que cet avis soit communiqué endéans les 30 jours après l'introduction du dossier.

2° Au financement de travaux de construction de bâtiments destinés à l'administration, l'enseignement et la recherche, et des travaux d'infrastructure y afférents, et qui répondent aux normes fixées par le Roi en vertu de l'article 10*bis* de la loi du 22 avril 1958, et l'article 6*bis* de la loi du 2 août 1960 et qui sont approuvés par le Comité ministériel de la politique scientifique.

3° A l'acquisition de matériel scientifique lourd immobilisé par destination pour un montant ne dépassant pas 15 p.c. maximum des montants accordés à l'institution et pour autant que les règles fixées par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres soient respectées et après approbation par le Comité ministériel de la politique scientifique.

4° La transformation, la modernisation ou les réparations importantes des installations immobilières destinées aux restaurants et homes pour étudiants après approbation par le Comité ministériel de la politique scientifique. »

Art. 17. Artikel 7 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 274 van 31 december 1983 wordt gewijzigd als volgt:

1° In de tegenwoordige tekst, die § 1 zal vormen, worden in de inleidende zin de woorden « artikelen 4 en 5 » vervangen door de woorden « de artikelen 4, eerste lid, en 5, eerste lid »;

2° Een § 2 wordt ingevoegd, die luidt als volgt:

« § 2. De financiële middelen bedoeld in de artikelen 4, tweede lid, en 5, tweede lid, mogen enkel worden aangewend voor:

1° De financiering van werken waarvan het dringend karakter erkend werd door het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid en die betrekking hebben op:

a) De voortzetting van lopende bouwwerken of de afwerking van gebouwen bestemd voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek evenals de erbij horende infrastructuurwerken;

b) De verbouwing, de modernisering of belangrijke herstellingen van gebouwen bestemd voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek en de erbij horende infrastructuurwerken;

c) Het oprichten van kleine gebouwen of de uitrusting van gebouwen bestemd voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek die absoluut noodzakelijk zijn voor het nakomen van eisen of verplichtingen voortspruitende uit de wetgeving op veiligheid en hygiëne.

Indien binnen een termijn van 150 dagen vanaf de dag waarop het dossier werd ingediend door de universitaire instelling bij de minister van Onderwijs, de instelling niet in kennis is gesteld van een beslissing van het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid, wordt het dringend karakter impliciet erkend.

Deze termijn begint opnieuw te lopen vanaf de dag dat de bevoegde minister of zijn afgevaardigde de instelling meedeelt welke stukken in het ingediende dossier ontbreken, op voorwaarde dat deze mededeling binnen de 30 dagen na de indiening van het dossier geschiedt.

2° De financierng van nieuwe bouwwerken van gebouwen bestemd voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek en van de hiermee gepaard gaande infrastructuurwerken en die beantwoorden aan de normen vastgelegd door de Koning krachtens artikel 10*bis* van de wet van 22 april 1958, en artikel 6*bis* van de wet van 2 augustus 1960 en die goedgekeurd zijn door het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid.

3° De verwerving van zware wetenschappelijke apparatuur onroerend door bestemming, ten belope van maximaal 15 pct. van het bedrag toegekend aan de instelling en voor zover de regels bepaald bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, werden nageleefd en na goedkeuring door het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid.

4° De verbouwing, de modernisering of belangrijke herstellingen van de onroerende installaties bestemd voor de studentenrestaurants en -tehuizen na goedkeuring door het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 18 est ainsi rédigé:

Art. 18. Sans préjudice des dispositions des articles 4 à 7 du même arrêté, des crédits et subventions peuvent être ouverts, pour les années 1986 et 1987, aux budgets des ministères de l'Education nationale afin d'assurer la poursuite des travaux de construction destinés à l'administration, l'enseignement et la recherche, relatifs à de nouvelles implantations.

Dans les institutions universitaires qui dépassent la surface globale brute prévue par les normes, l'attribution de ces crédits et subventions est conditionnée à l'application stricte d'un programme pluriannuel de désaffectation d'anciens bâtiments. Ce programme devra être approuvé par le Comité ministériel de la politique scientifique.

Le montant de ces crédits et de ces subventions vient en déduction du montant des crédits inscrits au budget du ministère des Travaux publics, pour l'exécution d'investissements localisés dans la région où est située l'institution universitaire intéressée.

Les crédits et subventions visés ci-dessus peuvent couvrir la charge financière totale des travaux d'investissements concernés.

Un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres répartira les crédits et les subventions entre les institutions universitaires concernées, en tenant compte de leurs besoins financiers réels.

Art. 18. Onverminderd de bepalingen van de artikelen 4 tot 7 van hetzelfde besluit, kunnen voor de jaren 1986 en 1987 kredieten en toelagen op de begrotingen van de ministeries van Onderwijs worden geopend om de voortzetting van aangevatte werken aan gebouwen voor de administratie, het onderwijs en het onderzoek ingevolge nieuwe inplantingen te verzekeren.

Voor de universitaire instellingen die de globale in de normen voorziene bruto-oppervlakte overschrijden, wordt de toekenning van deze kredieten en toelagen afhankelijk gesteld van de strikte naleving van een meerjarenprogramma tot desaffectatie van oude gebouwen. Dit programma dient goedgekeurd te worden door het Ministerieel Comité voor wetenschapsbeleid.

Het bedrag van die kredieten en toelagen wordt in mindering gebracht op het bedrag der kredieten die in de begroting van het ministerie van Openbare Werken ingeschreven zijn voor de uitvoering van investeringen gelokaliseerd in het gewest waarin de betrokken universitaire instelling gelegen is.

De hierboven bedoelde kredieten en toelagen kunnen de volledige financiële last van de bedoelde investeringen dekken.

Een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit verdeelt de kredieten en toelagen tussen de betrokken universitaire instellingen, rekening houdend met hun reële financiële behoeften.

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, toevallig is de minister van Openbare Werken in ons midden. Ik zou graag van hem weten wat de repercussie op zijn begroting zal zijn van de artikelen 18 voor de universiteiten en 19 voor de andere instellingen.

M. Hismans. — Le montant de ses générosités.

De Voorzitter. — Ik zou maar liever blijven bij het ontwerp van wet dat nu aan de orde is.

De heer Van In. — Ik stel vast dat men weigert te antwoorden op mijn vraag.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 18 in stemming.

Je mets aux voix l'article 18.

— Aangenomen.

Adopté.

Chapitre IV. — Modification de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement

Art. 19. Dans l'article 13 de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, modifié par les lois des 11 juillet 1973, 17 janvier 1974 et 10 décembre 1974, est inséré un § 8*bis*, rédigé comme suit:

«§ 8*bis*. Sans préjudice des dispositions des articles 17, 19, § 4, 20, § 3, et 22, § 3, de la présente loi et pour les années budgétaires 1986 et 1987, des crédits ou subventions peuvent être accordés respectivement aux établissements de l'Etat et aux établissements subventionnés afin d'assurer l'achèvement de travaux de construction.

Le montant de ces crédits et de ces subventions vient en déduction du montant de crédits inscrits au budget du ministère de Travaux publics pour l'exécution d'investissements, localisés dans la région où se trouvent les écoles concernées.

Les crédits et subventions dont question ci-avant, peuvent couvrir la charge totale des investissements concernés.

Un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres fixera le montant que pourra recevoir chacune des institutions concernées, compte tenu des besoins financiers réels.»

Hoofdstuk IV. — Wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

Art. 19. In artikel 13 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving gewijzigd bij de wetten van 11 juli 1973, 17 januari 1974 en 10 december 1974, wordt een § 8*bis* ingevoegd, luidend als volgt:

«§ 8*bis*. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 17, 19, § 4, 20, § 3, en 22, § 3, van deze wet kunnen in de begrotingsjaren 1986 en 1987 aan de rijks- en gesubsidieerde instellingen kredieten, respectievelijk toelagen toegekend worden ten einde de afwerking te kunnen verzekeren van bouwwerken.

Het bedrag van die kredieten en toelagen wordt in mindering gebracht op het bedrag der kredieten die in de begroting van het ministerie van Openbare Werken ingeschreven zijn voor de uitvoering van investeringen gelokaliseerd in het gewest waarin de betrokken scholen gelegen zijn.

De hierboven bedoelde kredieten en toelagen kunnen de volledige financiële last van de bedoelde investeringen dekken.

Een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit zal het bedrag bepalen dat aan elk der betrokken instellingen zal worden toegekend, rekening houdend met de reële financiële behoeften.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. Dans l'article 22, § 3, de cette loi la phrase suivante est insérée entre les première et deuxième phrases:

«Le montant maximum des emprunts qui peuvent être garantis pour les années 1986 et 1987 s'élève à 0,56 milliard de francs par an pour le réseau provincial et communal et à 1,13 milliard de francs par an pour le réseau libre.»

Art. 20. In artikel 22, § 3, van deze wet wordt tussen de eerste en tweede zin, volgende zin ingevoegd;

«Het maximaal bedrag van de leningen die voor de jaren 1986 en 1987 kunnen gewaarborgd worden bedraagt 0,56 miljard frank per jaar voor het provinciaal en gemeentelijk net en 1,13 miljard frank per jaar voor het vrij net.»

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij zetten donderdag de bespreking van artikel 11 voort. Daarna hebben de aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel plaats.

Nous poursuivrons jeudi la discussion de l'article 11. Nous procéderons ensuite aux votes réservés et au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI CONCERNANT LA CONSTRUCTION ET L'UTILISATION DES INFRASTRUCTURES PROPRES DES INSTALLATIONS DE CHARGEMENT ET DE DECHARGEMENT DES VOIES NAVIGABLES

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE BOUW EN HET GEBRUIK VAN DE EIGENLIJKE INFRASTRUCTUREN VAN LAAD- EN LOSINSTALLATIES VAN WATERWEGEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi concernant la construction et l'utilisation des infrastructures propres des installations de chargement et de déchargement des voies navigables.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende de bouw en het gebruik van de eigenlijke infrastructuren van laad- en losinstallaties van waterwegen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Wintgens, rapporteur. — Monsieur le Président, le présent projet ayant été relevé de caducité, il a été nouveau soumis à l'examen de la commission.

La plupart des membres souhaitent entériner le rapport qui avait été approuvé lors de la précédente législature. Certains d'entre eux sont cependant conscients de ce que la situation budgétaire est loin d'être aussi favorable qu'au moment du dépôt du projet et s'estiment insuffisamment informés sur l'état actuel des choses.

Un intervenant concrétise cette objection en déclarant que, conformément aux discussions qui ont eu lieu au cours de la dernière session 1984-1985, il s'est abstenu lors du vote sur les articles modifiés du projet à la suite de ses amendements; le projet a été redéposé lors de la présente session 1985-1986.

M. Henrion, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Compte tenu des mesures d'économies du gouvernement actuel, en vertu desquelles les investissements dans divers secteurs publics sont limités à 64 p.c. du programme de 1985, principalement les investissements prévus dans les ports d'Anvers et de Gand, il ne peut approuver le projet dans les circonstances actuelles, d'autant plus que le gouvernement n'est pas en état de chiffrer l'incidence financière de la nouvelle dépense pour les prochaines années.

La commission conclut que pour éviter de retarder le vote de ce projet, dont l'utilité économique est évidente, les membres formuleront leurs éventuelles remarques au cours du débat en séance publique.

Par ailleurs, lors de l'examen du prochain budget, la commission ne manquera pas d'étudier attentivement les dispositions qui auront trait à la mise en œuvre du présent projet.

Les articles tels qu'ils avaient été amendés lors de la précédente législature sont adoptés par 9 voix et 6 abstentions.

L'ensemble du projet ainsi amendé est adopté par 9 voix contre 6.

Le rapport est approuvé à l'unanimité des quinze membres présents. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — La parole est à M. Donnay.

M. Donnay. — Monsieur le Président, je n'interviendrai que très brièvement dans la discussion, car l'essentiel a déjà été évoqué en commission.

Nous ne pouvons guère contester l'opportunité de promouvoir le transport des marchandises par les voies navigables, et ce pour les différentes raisons qui ont été soulignées; d'une part, l'encombrement du trafic routier qui engendre la pollution atmosphérique et le gaspillage énergétique et, d'autre part, la sous-utilisation de notre réseau de fleuves, canaux et sections de rivières rendus navigables à très grands frais.

Nonobstant cet objectif, monsieur le ministre, vos commentaires, vos explications, sur les dispositions que vous nous proposez restent très imprécis et soulèvent de ma part quelques réserves car plusieurs questions importantes n'ont reçu aucune réponse.

Vous avez souligné dans votre exposé que la construction des murs de quai en faveur d'une entreprise privée ne se fera que là où le besoin se présentera.

Cela m'amène à vous poser une première question. Si, à une distance raisonnable de l'endroit où s'implante une entreprise, il existe un quai public ou des installations gérées par un port autonome, utiliserez-vous les moyens qu'on va mettre à votre disposition? Allez-vous investir d'une manière irrationnelle sans prendre en considération l'infrastructure déjà existante payée par l'Etat ou largement subsidiée par lui?

Votre projet initial ne semblait concerner que les besoins futurs; il suffit de relire l'exposé des motifs.

Mais en cours de discussion, vous avez signalé que les mesures envisagées valaient également pour les entreprises existantes et que vous n'entendiez pas faire de discrimination à ce sujet.

Je puis comprendre, à la rigueur, qu'on change quelquefois d'avis mais, dans ce cas, cela me paraît remettre en cause votre objectif principal.

En effet, toujours selon vous, les entreprises qui ont accès à la voie d'eau préfèrent généralement construire un simple ponton, ce qui représente un danger pour la navigation, et vous vous proposez de remettre de l'ordre dans ce type d'installations existantes.

Ne craignez-vous pas de devoir consacrer à cette opération la majeure partie de vos moyens déjà réduits à 64 p.c. de ceux dont vous disposiez en 1985, et dès lors, de vous trouver complètement en porte à faux par rapport au but visé par le projet de loi? En effet, la plus grande partie des crédits serait ainsi réservée aux entreprises qui ont déjà fait le choix, depuis longtemps parfois, du mode de transport que vous voulez développer.

Que comptez-vous faire pour ne pas échouer dans votre initiative en confondant l'accessoire avec l'essentiel? C'est ma deuxième question.

Pour être complet, j'ajouterai que votre projet de loi va permettre de construire des infrastructures mais non d'améliorer ni d'aménager celles qui existent.

Vous avez aussi signalé que les entreprises qui abandonneraient le quai construit pour elles seraient mises à l'amende. Comment allez-vous procéder s'il n'y a pas de caution et s'il y a faillite?

Enfin, là où cela est possible, pourquoi ne pas confier aux ports autonomes la gestion de ce nouveau type de quai?

On a quelquefois évoqué la situation du port autonome de Liège qui couvre un très grand nombre de zones le long de la Meuse et du canal Albert dans la province de Liège. Peut-on imaginer qu'entre deux quais publics ou de zones gérées par le port, on vienne créer un nouveau type de quai soumis à un statut administratif et juridique particulier, dont la gestion serait assurée par l'Etat? Cela serait insensé, me semble-t-il. Il serait beaucoup plus simple, plus fonctionnel pour tout le monde, de confier la gestion à la même administration, celle qui est sur place, en l'occurrence le port autonome, et, à défaut seulement, à l'administration des voies hydrauliques.

Mais ici aussi, le rationnel est peut-être, une fois de plus, inconciliable avec une certaine volonté politique.

Comme je l'ai souligné au début de mon intervention, nous ne nions pas l'intérêt que présente votre projet de loi sur le plan économique. Mais vos intentions s'accompagnent de trop d'imprécision pour que nous l'acceptions sans réserve. C'est la raison pour laquelle nous nous abstiendrons. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, het wetsontwerp betreffende de bouw en het gebruik van laad- en losinstallaties aan onze waterwegen had reeds meer dan één jaar geleden wet kunnen worden, indien de CVP niet had verhinderd, de regeringscrisis in zicht, dat de PRL-minister van Openbare Werken, dezelfde als de huidige titularis, het ontwerp in openbare vergadering van de Senaat verdedigde.

Het lot van de CVP-PVV-regering was beslecht en het was de liberale partner niet gegund nog iets voor het kiescliënteel te realiseren.

Niets liet vermoeden dat de toenmalige rapporteur, de heer Dalem, minister zou worden van het Waalse Gewest. Wij kunnen hem dus niet meer feliciteren voor zijn verslag, maar wij brengen onze dank over aan de huidige rapporteur, de heer Wintgens.

Mijnheer de minister, wij willen eerst letterlijk de tekst van onze uiteenzetting overnemen die wij hadden voorbereid voor de openbare vergadering van de Senaat van 15 juli 1985 om daarbij vervolgens aan te sluiten met onze opmerkingen over de totaal gewijzigde toestand ingevolge onder meer de besparingsmaatregelen van de huidige regering, inzonderheid wat de openbare werken betreft.

Mijnheer de Voorzitter, wat ogenschijnlijk een eenvoudig, vooral technisch ontwerp leek, is bij nader toezien een weliswaar niet-oninteressant maar voor de toekomst een wellicht veel belangrijker ingreep in de vervoerstructuur van ons land dan wij vermoeden.

De minister wees er vorig jaar reeds op dat het mede de bedoeling is de overbelaste wegen te ontlasten door de bevaarbare waterlopen, die nu onderbezet zijn, voor het goederenvervoer aantrekkelijker te maken.

De opzet van dit wetsontwerp om buiten de havengebieden de bevaarbare waterlopen, op vraag van bedrijven die zich daar komen vestigen, van kaaimuren te voorzien op kosten van Openbare Werken, is op zichzelf een goede maatregel, ook voor de economische expansie en de tewerkstelling. Alles hangt ervan af hoe deze wet wordt toegepast en uitgevoerd.

De minister bevestigde toen dat voor de op dat ogenblik hangende aanvragen 70 à 100 miljoen nodig was. De vraag is echter of de nieuwe wettelijke mogelijkheid geen toenemende vraag zal opwekken, en of de sterk verminderde begroting de last de volgende jaren zal kunnen opvangen.

Uit de besprekingen in de commissie is trouwens gebleken dat er weliswaar belangstelling bestaat om dit initiatief te onderschrijven, maar dat er nog zoveel onbeantwoorde vragen zijn waardoor wij hebben gemeend ons bij de stemming te moeten onthouden. Wij verklaarden toen dan ook dat onze uiteindelijke beoordeling zou afhangen van de antwoorden die de minister van Openbare Werken zou geven op volgende, tot op heden onbeantwoorde vragen.

Ten eerste, wat zijn de criteria om de kademuren te bouwen? Gebeurt dit op gewoon verzoek of wordt er, zoals voor het ontwerp op de gemeentewegen, een commissie opgericht om de noodzaak en de ernst van de aanvraag na te kijken?

Ten tweede, is er een bepaalde regionale verdeling van de kredieten vastgelegd? Zal daarvoor op de begroting een bijzondere post worden ingeschreven en in welke bedragen zal moeten worden voorzien in de begrotingen van volgende jaren?

Ten derde, in welke formule van vergoeding moet in de concessie worden voorzien? Is dit voor alle bedrijven dezelfde? De minister gaf in de commissie verschillende voorbeelden, die echter niet ter zake zijn. Hij zou ons precies moeten verklaren welke verbruiksvergoeding zal worden toegepast. Wij zijn voorstander van een voldoende hoge verbruiksvergoeding, maar met een restitutie op basis van de aan- en afgevoerde tonnage. Zo wordt concurrentievervalsing tegengegaan en wordt tegelijk het gebruik gestimuleerd.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, de drie vragen die wij vorig jaar aan de minister dachten te stellen en die hun actualiteit hebben behouden.

Intussen is de toestand echter totaal veranderd ingevolge de restrictieve maatregelen inzake openbare werken, die in de besparingsmaatregelen van de huidige regering werden opgenomen. Wij vragen ons inderdaad af hoe het mogelijk is dat een wet nieuwe kredietmogelijkheden opent voor de bouw van privé-kaaimuren, terwijl de havenkredieten sterk worden gereduceerd ingevolge de drastische beperking van de investeringskredieten van openbare werken.

Hoe is de budgettaire context gewijzigd? Om te beginnen werden de kredieten beperkt tot 64 pct. van de investeringskredieten voor 1985. Hierdoor worden heel wat geplande werken afgevoerd, vertraagd of uitgesteld. Voor de havenkredieten, die nu worden bepaald op ongeveer

15,5 miljard per jaar, heeft dit als gevolg dat in Antwerpen de bouw van de Berendrechtsluis vertraging oploopt, dat de noodzakelijke baggerwerken niet voldoende snel worden uitgevoerd en dat de containerterminal wellicht te laat zal komen. In Zeebrugge leeft de vrees dat de werken in de voorhaven grote vertraging zullen oplopen. In Gent zijn rendabele investeringen niet opgenomen; zo wordt de bouw van een tweede sluis en de uitdieping van het kanaal Gent-Terneuzen voor schepen tot 125 000 ton jaren opgeschoven.

Vervolgens zijn er de nieuwe maatregelen van het Sint-Annaplan. Hierdoor wordt de staatssteun bij uitvoering van werken en leveringen in Belgische havens door gemeenten of havenbesturen verminderd. Ik verwijs hiervoor naar post 63.14 van de begroting van Openbare Werken. Meer bepaald wordt deze subsidie beperkt tot 320 miljoen. Dit is een vermindering met bijna 900 miljoen, vermits het oorspronkelijke bedrag vastgesteld was op 1,2 miljard.

Zoals in de Kamer van volksvertegenwoordigers beklemtoond werd, zijn de slachtoffers van deze maatregel vooral Antwerpen en Gent die oorspronkelijk ieder 400 miljoen kregen toegewezen.

Hoe deze besparing zal worden gerealiseerd is vooralsnog onduidelijk. Wel duidelijk is dat ofwel de gemeente ofwel het havenbestuur zelf deze kosten zal moeten dragen, ofwel dat de werken niet zullen worden uitgevoerd, wat ik vrees.

Ook de onderhoudskredieten voor het onderhoud van autowegen en gewone wegen worden beperkt tot 64 pct. van de uitgaven van 1985. Dit betekent dat er op deze uitgavepost bijna 1,4 miljard zal worden bespaard, met andere woorden dat er per provincie nog slechts een kwart miljard beschikbaar zou zijn om het onderhoud van de wegen te verzekeren. Dit is erg weinig en de vrees bestaat dat de normale onderhoudswerken in het gedrang zullen komen. Hierdoor zal het wegennet vlugger verslijten met als gevolg nieuwe en dure investeringen.

Deze voorbeelden tonen aan dat de gewijzigde budgettaire context een reëel gegeven is. De vraag rijst dan ook of een nieuwe uitgavenpost op de begroting van Openbare Werken, waarvan het effect uiteindelijk niet is gekend, in deze omstandigheden nog wel opportuun is.

Mijnheer de Voorzitter, wij hebben ons vorig jaar bij de stemming over dit ontwerp onthouden, omdat wij geen antwoord kregen op onze vragen en omdat wij de politieke touwtrekkerij tussen de meerderheidspartijen wilden aanklagen. Rekening houdend met de huidige besparingsmaatregelen waardoor de investeringen van Openbare Werken in allerlei sectoren tot 64 pct. van de programma's van 1985 worden beperkt, zullen wij dit ontwerp verwerpen, niet omdat we tegen het principe zelf van deze nieuwe kredietmogelijkheden voor de betrokken bedrijven zijn, maar wel omdat het ons ook verwerpelijk lijkt dit te doen op een ogenblik dat om budgettaire redenen onze nationale havens de nek worden omgewrongen. *(Applaus op de socialistische banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, le projet de loi qui nous est présenté montre une nouvelle fois, si c'était encore nécessaire, la grande confusion qui règne au niveau de la gestion et de l'exploitation des voies navigables dans notre pays.

Dans son ensemble, la voie navigable belge est techniquement fort bien construite; mais cet outil est commercialement mal exploité. Tronçonnée en une série de domaines différents, elle dépend de trop de compétences, de trop de pouvoirs ayant force de décision.

Loin de remédier à cet état de choses, le présent projet ne fera qu'entraîner un certain nombre d'incertitudes supplémentaires, sans parler des conflits de compétence qui risquent de survenir de plus en plus souvent.

La seule solution valable serait de prévoir une restructuration générale, large et cohérente qui, par son existence même, éviterait des incertitudes telles que celles relevées par le Conseil d'Etat, telles aussi que celles résultant de l'existence de ports autonomes, ports communaux et autres quais de chargement privés ou publics divers.

En réalité, le projet de loi, revu par la commission de l'Infrastructure, vaut essentiellement par son article 3, les deux premiers étant réservés à définir, avec plus ou moins de précision, les éléments du troisième.

Cependant, je ferai deux petites remarques en passant, au sujet de l'exposé des motifs.

Il y est dit que: «Le long des voies hydrauliques, jusqu'à ce jour, les entreprises devaient construire elles-mêmes leurs installations de chargement et de déchargement.»

A cela, je réponds: lorsque la société Spa-Monopole s'implante le long du chemin de fer, est-ce la SNCB qui paie les voies privées de raccordement et les quais de chargement? Ou encore, lorsqu'une entreprise privée de transport s'établit le long d'une route, est-ce l'Etat qui paie ses quais de chargement et de déchargement?

Je ferai une deuxième remarque. Vous dites que la solution des murs de quai publics ne répond plus aux besoins actuels. Je trouve cela excessif; il est un fait évident que les quais publics répondent toujours à des besoins actuels.

Venons-en maintenant au projet proprement dit.

Le texte de l'article 3 qui est en réalité une reproduction de l'article unique primitif est extrêmement succinct et paraît même imprécis.

En effet, le long d'un terrain de l'Etat, le ministre des Travaux publics a toujours été «autorisé à réaliser l'infrastructure propre des installations de chargement et de déchargement le long des voies navigables».

Il faut lire l'exposé des motifs pour se rendre compte que le projet de loi vise exclusivement les quais devant les terrains privés.

Dès lors, j'estime qu'il aurait été souhaitable de le préciser dans le texte du projet de loi.

Comme le fait justement observer le Conseil d'Etat, la loi accorde actuellement à l'Office de la navigation «la création, l'amélioration, l'aménagement et l'outillage des quais de chargement et de déchargement, ainsi que la réglementation de leur usage». Qu'en sera-t-il, par conséquent, des quais créés en application de la nouvelle loi?

La réponse est claire: le ministre décidera lui-même de l'utilisation et de la redevance; autrement dit, une nouvelle autorité s'occupera du même genre d'affaires, comme c'est déjà le cas pour les ports maritimes tels qu'Anvers, Gand, Zeebrugge; les ports autonomes tels que Liège, Namur et Charleroi; le canal maritime de Bruxelles, le *Dienst voor de scheepvaart* et l'Office de la navigation.

Non seulement il est illogique de saupoudrer des compétences identiques au lieu de rationaliser, mais de plus, j'y vois un danger: la concurrence, si pas déloyale, du moins inégale.

Je prendrai un exemple parmi d'autres: le port de Liège. Les utilisateurs des services et/ou des installations de ce port paient diverses redevances qui sont fonction des services désirés. Qui nous dit que la mise à la disposition de quais construits en fonction du présent projet ne sera pas plus favorable, et cela grâce aux deniers de l'Etat? Ce qui, dès lors, amènerait certains à négliger le port autonome, voire à le déserter au profit du nouvel ensemble.

Je pourrais encore évoquer les moyens financiers dont le ministre disposera pour mettre en œuvre l'un ou l'autre projet. Il a parlé de 70 à 100 millions pour les années favorables.

Mais, alors qu'on sabre de façon scandaleuse dans les investissements publics, qu'on diminue le Fonds des communes, qu'on écorche les dotations des Régions et des Communautés, où va-t-on trouver les millions nécessaires à l'une ou l'autre réalisation et, surtout, au détriment de qui ou de quoi?

Enfin, comment ne pas livrer mon sentiment quant à la motivation profonde de ce projet, soit la création d'infrastructures qui serviraient essentiellement au privé?

Auparavant, par certaines mesures qu'on pouvait qualifier de dilatoires, un ministre parvenait à imposer la construction de tels quais au profit du privé. Actuellement, ce projet ne fera qu'entériner, régulariser, et même promouvoir ces irrégularités, en investissant les deniers publics en faveur du patrimoine privé.

Ces diverses considérations et ces questions annoncent que nous n'émettrons pas un vote positif au sujet de ce projet de loi. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Monsieur le Président, je tiens tout d'abord à remercier le rapporteur pour la clarté qui se dégage de son exposé. Dès lors, bien que le nombre de questions posées m'étonne, je tiens à y répondre.

On a notamment demandé comment le département des Travaux publics entrevoit la construction de ces quais.

A cet égard, je veux attirer votre attention sur un point capital.

Si personne ne nie l'utilité ni la motivation de l'opération, on s'inquiète néanmoins de la manière dont elle sera réalisée.

Vous pouvez, en l'occurrence, faire confiance au département des Travaux publics qui toujours a cherché à utiliser au mieux les voies

hydrauliques; soyez assurés qu'il poursuivra le même objectif, dans le cas présent.

Va-t-on autoriser, a-t-on également demandé, la construction d'un mur de quai lorsqu'une industrie s'installe à une distance raisonnable d'un port? Je vous rétorquerai: refuse-t-on à une industrie qui s'installe à proximité d'une gare, un raccordement au réseau ferroviaire? Evidemment non. On ne peut d'ailleurs le lui refuser puisque, en définitive, c'est elle qui le finance.

Le même raisonnement est applicable en l'occurrence.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

Que se passe-t-il?

J'attire, à cet égard, la particulière attention des bourgmestres de communes situées le long de voies d'eau.

Le transport par voie d'eau n'est généralement utilisé que par les industries suffisamment importantes; celles qui assurent le transport de 20 ou 100 tonnes par jour doivent nécessairement y avoir recours.

Celles qui, par contre, ne véhiculent journellement que 2 tonnes de marchandises n'utiliseront évidemment pas ce genre de transport. Le même raisonnement vaut pour la distance.

Que se passe-t-il à l'heure actuelle?

Les industriels qui s'installent à l'extérieur de la zone portuaire s'adressent généralement au ministre des Travaux publics en vue d'obtenir l'autorisation de construire un quai de raccordement. Dans la majorité des cas, le ministre acquiesce.

Ils le font alors construire et en assurent le coût. Ce quai est, dès lors, leur propriété.

Qu'il s'agisse d'une voie de roulement située en bordure d'une voie d'eau ou d'un hangar, le constructeur en est toujours le propriétaire à la différence près que le mur de quai, en cas de départ, demeurera en place.

Je demande que l'administration des voies hydrauliques du ministère des Travaux publics puisse construire le mur de quai dont le coût sera remboursé par l'entreprise qui s'installe, au moyen des droits de concession qu'elle devra payer.

Cela n'est pas difficile et il en est question dans le rapport. Le paiement est à calculer en 10, 20 ou 30 ans, au bout desquels l'industrie aura « repayé » le mur qui aura été construit. Tel est le projet. Nous ne voulons faire aucun cadeau. On ne peut partir avec le mur de quai. Une fois construit, il restera là jusqu'au moment où il s'écroulera peut-être dans la voie d'eau. Si l'usine disparaît ou s'installe ailleurs, le mur demeure. C'est un cas qui peut se produire si une industrie financée par la Région fait faillite. Un problème se pose de ce côté-là.

Mais quel est le fondement profond de ce projet? Je constate, et vous constaterez avec moi, que nos routes sont très encombrées et, à certains endroits, à un point tel que cela en devient insupportable. Ce ne sont pas tellement les voitures particulières, monsieur Grosjean, qui m'inquiètent mais ce sont plutôt les nombreux véhicules de transport de marchandises. Non pas dans l'immédiat, mais dans dix ans! C'est à ce moment-là que pourrait se poser un problème.

Je désire donc rencontrer cette difficulté. Comment? En décidant de construire un mur de quai là où l'on érige une usine en bordure de la voie d'eau. Je ne fais rien d'autre que ce qui existe déjà, mais je change les modalités. A ce moment-là, nous construisons le mur de quai, nous, Voies hydrauliques, et nous faisons payer à l'utilisateur — ce que le rapport dit très clairement — un droit de concession. Nous ne construisons évidemment ce mur de quai que si nous avons la garantie d'une utilisation régulière, la garantie d'un certain tonnage, etc.

Tous les calculs sont effectués en fonction de ces données.

Lorsqu'on nous dit qu'il serait plus simple d'utiliser le port autonome situé à 500 mètres, à 5 kilomètres ou à 50 kilomètres, on fait erreur. Ce raisonnement ne tient pas compte des données économiques actuelles. Lorsque vous allez charger la marchandise sur un camion ou sur un wagon de chemin de fer, vous n'allez pas la décharger 50 kilomètres plus loin!

Ce que je souhaite, c'est la valorisation de la voie d'eau. Au lieu de prendre des camions, il faut charger directement sur des péniches ou des barges et utiliser ainsi la voie d'eau dont l'aménagement a coûté pratiquement aussi cher que l'ensemble des autoroutes. Exploitons donc ce moyen qui est à notre disposition.

Nous ne causons ce faisant aucun tort au port autonome qui se trouve à proximité. On a cité notamment le port autonome de Liège, puisque des parlementaires de la région liégeoise s'en inquiétaient. Le port autonome de Liège n'aura pas le moindre ennui!

M. Seeuws. — Mais il faut trouver les fonds nécessaires.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Soyons raisonnables, monsieur Seeuws.

Croyez-vous que, lorsqu'on me demande, ou à la Région, de construire un tronçon de route industrielle, parce qu'une usine a été érigée dans une zone industrielle, on le refuse sous prétexte que d'autres routes existent? Pas du tout, on accepte, car il est heureux qu'une industrie nouvelle vienne s'installer. D'ailleurs, sans le dire trop ouvertement, je puis vous signaler qu'on demande parfois au ministre des Travaux publics de bien vouloir envisager la construction d'une bretelle qui rapproche ce zoning de l'autoroute qui passe à quelques kilomètres!

Telle est la situation. Je ne demande pas pour les voies hydrauliques des raccordements plus importants que ceux qui sont réalisés dans les domaines ferroviaire ou routier. Les voies hydrauliques sont sous-utilisées. Vous me répondrez que c'est le cas aussi pour les chemins de fer et c'est exact.

Vous me direz peut-être aussi que mes propositions relatives aux voies hydrauliques sont davantage tournées vers le secteur privé. Je le reconnais. Il s'agit d'un simple problème d'idéologie.

Certains riverains de la voie d'eau n'ont jamais rien demandé et ne demanderont jamais rien. Par contre, d'autres peuvent exprimer le souhait de s'installer, par exemple, le long de la Meuse, entre Namur et Huy, et je dois accéder à leur demande.

M. Collignon. — Il y a de la place!

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Effectivement il y a de la place. Mais ces personnes devront payer le prix de la construction des quais de chargement. Je trouve cela injuste, alors qu'elles pourraient s'installer à d'autres endroits, le long d'un quai dont le coût est entièrement supporté par l'Etat. J'estime qu'il y a lieu de rétablir pour tout le monde une égalité qui actuellement n'existe pas à cet égard.

J'en viens aux crédits des travaux publics. La construction de quais de chargement ne fait pas l'objet d'une forte demande: « On ne se presse pas au portillon. » Dans les années 60, la demande aurait sans doute été plus abondante.

Actuellement, peu d'industries viennent s'installer le long des voies d'eau. Je souhaiterais qu'il y en ait davantage, et si l'on m'invitait demain à réaliser 5 000 mètres de quais, cela signifierait que, à raison de 50 ou 70 mètres par industrie, un nombre considérable d'usines viendraient s'installer le long de la voie d'eau. Vous comprenez bien qu'on ne construit pas des centaines ou des milliers de mètres de quais pour une seule industrie où viendra accoster un seul bateau. Ne croyez pas que, le long de la voie d'eau, les bateaux et les péniches font la file pour atteindre l'usine.

Cela ne se passe pas de cette façon. A certains endroits, les bateaux ou péniches ne peuvent accoster le long de l'usine qu'à un jour bien déterminé du mois ou même du semestre. Je pense donc que si nous pouvons octroyer des facilités à cette entreprise, nous devons le faire.

Il n'y a aucune crainte à avoir concernant les ports existants qui sont créés dans un autre objectif. Il ne faut pas croire que cela va occasionner une confusion supplémentaire entre les différentes sortes de ports: publics, privés, autonomes, etc.

Quelle est la situation actuelle? Les ports autonomes ont été cités. Nous avons, en outre, les grands ports de mer. Tous ont leurs quais, leurs darses, leurs docks qui ont, jusqu'à présent, été construits avec des crédits de l'Etat.

Lorsqu'une industrie prend contact avec les gestionnaires d'un de ces ports dans le but de s'installer, on indique au responsable l'endroit où il peut le faire et construire ses hangars. Cette possibilité est cependant limitée à une toute petite partie du territoire.

Je voudrais essayer de l'étendre, car certains investisseurs ne souhaitent pas s'installer à l'endroit indiqué ou, même, ne peuvent pas le faire. Voici un exemple. Les carrières qui se trouvent en bord de Meuse — Carmeuse notamment — ont leur quai. On ne peut cependant imaginer que, dans de tels cas, les pierres soient chargées sur camion, transportées pendant plusieurs kilomètres jusqu'à un port public et ensuite transbordées sur péniche. En fait, le chargement restera dans le camion jusqu'au bout, sous prétexte que cette solution est plus simple pour le réception-

naire. Un tel transport coûte finalement plus cher puisque le coût du chargement est supporté par l'acheteur. Cette situation est, à mon avis, inadmissible.

Je désire signaler à M. Seeuws que ce projet n'a aucune implication électorale. Si je le défends, c'est parce que, tout simplement, je l'estime utile et susceptible de contribuer au développement économique de notre pays.

On me demande de citer les critères en la matière. Je n'ai nulle envie de faire concurrence aux ports, je le répète. A ce sujet, nous avons indiqué dans le rapport les conditions d'installation au port autonome de Liège. On travaille là-bas par contrats de concession. On impose des tonnages annuels, à garantir par la voie d'eau. Des chiffres différents existent. Je cite, par an: 400 tonnes au mètre courant lorsqu'il s'agit de marchandises générales ou de mitraille; 700 tonnes au mètre courant pour le charbon, le sable, le minerai; 600 tonnes pour les opérations mixtes. L'autorisation est précaire, un préavis existe, etc. Ces tonnages sont d'application, mais pour une partie de la voie d'eau seulement et la seule modification que je souhaite apporter concerne l'extension de celle-ci.

On m'a demandé si je voulais procéder à une répartition régionale. Il est certain que je ne vais pas construire des murs de quais au hasard, mais là où les industries viennent s'installer.

M. Pécriaux. — Vous avez vécu l'expérience de Zeebrugge.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Ce n'est pas la même chose, monsieur Pécriaux. Zeebrugge ne comptera guère de quais ni de docks. C'est un port tout à fait spécial.

Par contre, regardez Anvers. Les quais y sont nombreux; on en demande pourtant de supplémentaires pour tous ceux qui veulent venir s'y installer.

Je ne vois pas pourquoi il faut envisager une répartition régionale. Les grands ports ne sont pas visés; ils sont servis...

M. Seeuws. — Ce n'est pas vrai. Vous leur retirez de l'argent, et beaucoup!

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Vous avez évoqué l'article 63.14. Rassurez-vous, je vais y venir, monsieur Seeuws.

Actuellement, le problème n'est pas de procéder à une répartition, mais à une répartition ponctuelle, là où le besoin se fait sentir. Tout le monde ne demande pas non plus de raccordement aux chemins de fer s'il n'a pas de marchandises à transporter par cette voie! Cela va de soi.

Mon budget ne prévoit pas de poste pour cette matière; ce n'est pas nécessaire, car elle s'inscrit dans l'ensemble des travaux relatifs aux voies hydrauliques. Je fais construire des murs de quais ou d'autres réalisations le long des voies hydrauliques, quand il s'agit de la sauvegarde de la population contre les inondations notamment. Pourquoi me le reprocher quand le problème est d'ordre économique?

Quant aux formules d'indemnisation, elles existent et seront adaptées selon les besoins des industries. Ainsi pour une industrie qui a besoin de deux bateaux par jour, il faudra, en toute logique, construire un quai plus long que pour une industrie de moindre importance. De même, la première paiera le double de droits de concession par rapport à la seconde.

J'en viens à une série de remarques formulées par M. Seeuws.

Dès que j'aborde le problème des ports, je constate l'inquiétude d'un certain nombre de parlementaires orientée de manière différente selon qu'elle est exprimée par un parlementaire d'Anvers, de Gand ou de Zeebrugge.

Pour achever l'écluse de mer de Berendrecht, les 2 milliards de 1986 sont octroyés. Le milliard et demi de 1987 le sera si je reste en place. *(Rires.)* Je ne peux mieux vous rassurer sur ce programme. Certes, une écluse de mer coûte cher, mais comment procéder autrement? Si, en son temps, les parlementaires ont décidé sa construction, c'est qu'elle avait son utilité. Dans ces conditions, on n'arrête pas en milieu de chemin ou de quai, et l'on achève Berendrecht, si j'ose dire, sans désemparer.

Ainsi que je vous l'ai expliqué l'autre jour en commission, les discussions se poursuivent et déboucheront, je l'espère, sur la réalisation du conteneur terminal utile au développement du port d'Anvers et qui sera implanté devant ses écluses.

Les responsables du port d'Anvers ont indiqué que la première des priorités était à réserver aux dragages. Je ne puis, à l'exception de ceux relatifs à l'entretien, les commander, puisque je n'ai pas reçu l'autorisation des Pays-Bas.

En ce qui concerne la construction du conteneur terminal, qui sera implanté sur des terrains appartenant à la ville d'Anvers, ce projet recueille l'adhésion unanime et nous nous efforcerons de le mettre en œuvre cette année encore.

Le problème relatif à la construction d'une deuxième écluse à Gand a déjà été abordé sous le gouvernement précédent, alors qu'un bateau transportant des voitures avait heurté le pont de Terneuzen qu'il avait fallu remettre en état.

Nous avons en premier lieu opté pour la solution du *middensluis.*

Le plan Anselin prévoit la construction d'une deuxième écluse à Terneuzen mais, comme pour les dragages dans l'Escaut, nous devons, au préalable, obtenir l'autorisation des Pays-Bas. J'espère déboucher, au terme d'une négociation avec mon homologue des Pays-Bas, sur une formule permettant à la Belgique de doter le canal d'une deuxième écluse.

En ce qui concerne l'approfondissement du canal Gand-Terneuzen, un contrat de trois ans a été signé. Le projet est en cours.

En fait, les boues toxiques qui se déposent au fond du canal Gand-Terneuzen sont draguées et envoyées dans des puits, complètement saturés aujourd'hui. Il s'agit donc de trouver une autre formule pour nous débarrasser de ces boues toxiques qui nous permette simultanément de nettoyer le canal de tous les dépôts accumulés dans les puits.

Le raisonnement suivi par le gouvernement était finalement très simple.

L'article 63.14 vise l'ensemble des travaux d'infrastructure et de superstructure pour l'équipement des ports.

La construction d'une grue, d'une voie de roulement, etc., peut se concevoir en cas de nécessité. Pareilles infrastructures et superstructures existent, dans les ports, pour le chargement et le déchargement. Mais uniquement à Zeebrugge, Gand et Anvers, très peu à Liège et pratiquement pas à Namur et Charleroi.

On parle de la réduction du budget à 64 p.c. des crédits de l'année dernière. Certes, nous pouvons toujours installer de nouvelles infrastructures, mais nous avons estimé que le secteur privé devait intervenir dans le coût de cette construction. C'est pourquoi la réduction du budget est prévue jusqu'en 1987. Nous verrons le résultat. Et si, à un moment donné, la nécessité se faisait sentir de poursuivre notre action, le gouvernement pourrait toujours revenir sur ses propositions.

Enfin, monsieur Grosjean, je puis vous assurer qu'en aucune façon le département des Travaux publics ne veut concurrencer des organismes se trouvant sous sa propre tutelle. Le port autonome de Liège est pratiquement sous la tutelle des Travaux publics. Il en va de même de l'Office de la navigation qui possède ses propres quais.

Notre but — c'est le fond de l'affaire — est de rechercher un plus grand nombre d'utilisateurs pour la voie d'eau, car nous lui avons consacré d'énormes investissements et nous voudrions les rentabiliser au maximum.

Un frein doit être mis à l'expansion du réseau routier. Non pas qu'il soit suffisant — et s'il était nécessaire de le développer nous envisagerions de le faire —, mais parce que nos crédits ne le permettent plus. Dans ces conditions, il s'impose de trouver une autre formule; pour moi, c'est la voie d'eau. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, je voudrais émettre deux petites remarques.

Si je vous ai bien compris, monsieur le ministre, vous avez dit qu'actuellement le secteur privé construisait lui-même les murs de quai. Vous ajoutez: «Rien ne va changer; la seule différence, c'est que nous allons construire le quai et que le secteur privé nous le paiera.»

Je ne comprends pas très bien la situation. Vous allez donc avancer l'argent à la place des banques. Alors que le PRL «s'amuse», en général, à chercher à privatiser quantité de secteur, vous semblez vouloir faire l'inverse dans le cas présent. Permettez que je me pose quelques questions à ce sujet.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Le PRL ne s'amuse pas, monsieur Grosjean!

M. Grosjean. — Non, il amuse les autres. *(Sourires.)*

M. Collignon. — Sauf le congrès!

M. Grosjean. — La deuxième remarque a trait aux poids lourds dont vous avez dit qu'ils seraient chargés sur des barges. Je regrette l'absence de M. De Croo car il s'agit d'une solution qui serait facilement applicable avec la SNCB.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Des raccordements pourraient être envisagés.

M. Grosjean. — Des raccordements, non. Mais je me pose des questions en ce qui concerne le transport de poids lourds sur barges. Je ne vois pas, techniquement, comment vous pourriez le réaliser. Je n'imagine pas des poids lourds quitter Anvers pour Namur par la voie navigable. Ce n'est pas pensable.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Ils le font. Des péniches partent d'Anvers pour aller à Namur. Heureusement d'ailleurs. Sinon, nous n'aurions pas réalisé l'approfondissement...

M. Grosjean. — Avec des poids lourds, non! Avec des conteneurs, oui!

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Avec des conteneurs, du vrac, du pétrole, des matériaux de construction, etc.

M. Grosjean. — D'accord, mais vous avez dit tout à l'heure ou, alors, je vous ai mal compris...

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Oui, vous m'avez mal compris.

M. Grosjean. — ... que vous vouliez transporter des poids lourds sur des barges.

C'est peut-être un argument d'avocat mais je ne puis vous suivre.

Je voudrais terminer en proposant au président de la commission de l'Infrastructure de prévoir un débat contradictoire — c'est le moins qu'on puisse dire — entre les ministres Olivier et De Croo sur l'avenir des transports de marchandises en Belgique. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Je suis d'accord, mais il faudrait, pour ce faire, qu'il n'y ait pas de grèves!

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. Au sens de la présente loi, il y a lieu d'entendre par « voies navigables du royaume » tous les cours d'eau naturels ou artificiels qui ont été reconnus navigables en vertu de l'arrêté royal du 15 octobre 1935 — Règlement général des voies navigables du royaume — et de l'arrêté royal du 7 septembre 1950 portant les règlements particuliers de certaines voies navigables, et dont le lit est situé sur le domaine public de l'Etat.

Artikel 1. In deze wet wordt met « bevaarbare waterwegen van het Rijk » bedoeld alle natuurlijke of kunstmatige waterlopen die als bevaarbaar erkend zijn ingevolge het koninklijk besluit van 15 oktober 1935 — Algemeen Reglement der scheepvaartwegen van het koninkrijk — en het koninklijk besluit van 7 september 1950 houdende bijzondere reglementen van sommige scheepvaartwegen, en waarvan de bedding gelegen is op het openbaar domein van het Rijk.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Par « quai de chargement et de déchargement », il faut entendre l'ensemble comprenant tant le mur du quai proprement dit, l'apponte-ment ou toute autre construction permettant l'amarrage de bateaux en vue des opérations de chargement et de déchargement, que l'empierrement du plateau de quai sur une largeur de 15 mètres maximum, à l'exclusion des rails de grues, des raccordements ferroviaires et, d'une manière générale, de voie d'accès.

Art. 2. Met « los- en laadkaden » wordt bedoeld het geheel van zowel de eigenlijke kademuur, of steiger of elke andere constructie die het afmeren van schepen met het oog op los- en laadverrichtingen mogelijk maakt, als de verharding van het kaaiplateau met een maximumbreedte van 15 meter, met uitsluiting van kraanrails, spoorwegaansluitingen en in het algemeen de toegangswegen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Le ministre des Travaux publics est autorisé à construire l'infrastructure propre des quais de chargement et de déchargement le long des cours d'eau navigables du royaume.

Il en règle l'utilisation par voie de concessions domaniales fixant notamment les droits d'usage à payer par le concessionnaire.

Art. 3. De minister van Openbare Werken wordt gemachtigd om de eigenlijke infrastructuur van los- en laadkaden langs de bevaarbare waterlopen van het Rijk te bouwen.

Hij regelt het gebruik ervan bij wege van domeinconcessies, waarin onder meer de door de concessiehouder te betalen gebruiksvergoeding wordt vastgesteld.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — La commission propose un nouvel intitulé ainsi rédigé.

De commissie stelt een nieuw opschrift voor, dat luidt:

« Projet de loi relatif à la construction et à l'utilisation de quais de chargement et de déchargement le long des voies navigables du royaume »

« Ontwerp van wet betreffende het bouwen en het gebruik van los- en laadkaden langs de bevaarbare waterwegen van het Rijk »

Ce texte rencontre-t-il l'accord de l'assemblée?

Is de Senaat het met die tekst eens? *(Instemming.)*

Le nouvel intitulé est approuvé.

Het nieuw opschrift is goedgekeurd.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKELEN 35, § 1, EN 42, § 1, VAN DE WET VAN 12 JULI 1976 BETREFFENDE HET HERSTEL VAN ZEKERE SCHADE, VEROORZAAKT AAN PRIVE-GOEDEREN DOOR NATUURRAMPEN

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 35, § 1er, ET 42, § 1er, DE LA LOI DU 22 JUILLET 1976 RELATIVE A LA REPARATION DE CERTAINS DOMMAGES CAUSES A DES BIENS PRIVES PAR DES CALAMITES NATURELLES

Discussion générale et vote d'articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 35, § 1, en 42, § 1, van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van schade veroorzaakt aan privé-goederen door natuurrampen.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant les articles 35, § 1er, et 42, § 1er, de la loi du 12 juillet 1976 relative à la réparation de dommages causés à des biens privés par des calamités naturelles.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Seranno, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het onderhavig wetsontwerp voorziet in de wijziging van de tien jaar oude wet betreffende het herstel van schade, veroorzaakt door natuurrampen aan privé-goederen.

De wet van 12 juli 1976 voorziet in financiële tegemoetkomingen van de Staat voor herstel van erkende natuurrampschade in de vorm van herstelvergoedingen en in het toekennen van herstelkredieten tegen verlaagde rentevoet. Bovendien kan de Staat aan de in de wet opgesomde openbare besturen en instellingen «van publiek recht» tegemoetkomingen verlenen voor de wederopbouw of wedersamenstelling van de goederen die werden vernield door een natuurramp.

De uitgaven die betrekking hebben op het herstel van de natuurrampenschade, veroorzaakt aan privé-goederen, worden uitgekeerd door de Nationale Kas voor rampenschade. Het regeringsontwerp voorziet in dezelfde financieringswijze voor de tegemoetkomingen — toelagen — bij de wederopbouw van goederen toebehorend aan de in de wet vermelde publiekrechtelijke wetspersonen. Het is in feite een vorm van debudgettering, maar ik zal nu niet dieper ingaan op dat probleem.

Hoewel de Staat zelf toelagen gaf voor beschadigingen aan openbare goederen, zal dit voortaan gebeuren via de Nationale Kas voor rampenschade, die op de in de wet bepaalde wijze kan worden gestijfd. U merkt over welke bedragen het gaat in de bijlagen bij het verslag.

Het wetsontwerp werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers nog aangevuld. De mogelijkheid om bij een natuurramp aan sommige publiekrechtelijke rechtspersonen een tegemoetkoming toe te kennen, werd uitgebreid tot de gemeenschappen en gewesten.

Het in de Kamer gewijzigde wetsontwerp werd in de commissie voor de Infrastructuur bij eenparigheid van de 18 aanwezige leden goedgekeurd. De commissie heeft bovendien enkele taalkundige verbeteringen aangebracht aan de tekst die ons door de Kamer werd overgezonden.

De bijlagen aan het verslag geven een idee van de enorme schade die door natuurrampen het jongste decennium in ons land werd aangericht.

Naar ons bekend is, werden sinds 1976 — in een tijdsspanne van tien jaar dus — niet minder dan 25 algemene natuurrampen als dusdanig erkend, de landbouwnatuurrampen niet meegerekend. Merkwaardig is dat de memorie van toelichting bij het wetsontwerp van 5 februari 1976 beschouwingen bevat die nu nog steeds het lezen waard zijn: «Natuurrampen komen zelden voor in België; ons land geniet een zeer grote natuurlijke stabiliteit. In de loop van de laatste twintig jaar kan men zich nauwelijks meer herinneren, buiten bovenbedoelde overstromingen van januari 1976, dan twee andere belangrijke teisteringen: de vloedgolf van 1 februari 1953 die de kust en de Scheldemonding teisterde, en de voornoemde tornado van 25 juni 1967...»

Het is wel merkwaardig, mijnheer de minister, dat van 1950 tot 1976, dus gedurende een periode van een kwarteeuw, drie natuurrampen plaatshadden, terwijl er zich de jongste tien jaar niet minder dan 25 natuurrampen hebben voorgedaan, met de budgettaire gevolgen van dien.

Ik wil mijn korte uiteenzetting ook besluiten in de hoop dat, wat de toekomst betreft, het optimistisch vooruitzicht van de toenmalige regering in 1976 werkelijkheid moge worden en dat dit ontwerp voortaan zelfs overbodig moge zijn bij gebrek aan natuurrampen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Donnay.

M. Donnay. — Monsieur le Président, j'ai eu l'occasion, à plusieurs reprises, de questionner ou d'interpeller M. le ministre sur le retard apporté dans le paiement des indemnités de réparation aux victimes du tremblement de terre.

Ce ne sera pas mon propos aujourd'hui car, si j'en juge d'après les réactions de la population, il semble bien que le paiement des avances et des indemnités soit liquidé actuellement dans un délai plus normal.

Je veux cependant profiter de l'occasion pour évoquer un problème similaire en rapport direct avec le projet de loi que nous discutons.

Les diverses institutions, citées à l'article 42 à modifier, et les communes subissent, elles aussi, un préjudice certain par suite du retard apporté à l'examen des demandes d'indemnisation soumises à l'administration compétente et qui, dans le cas du séisme du 8 novembre 1983, ne concernent que des dégâts aux biens immobiliers considérés comme étant incorporés dans le domaine public. Il s'agit donc bien de ceux visés à l'article 42.

A titre d'exemple, la commune de Saint-Nicolas a introduit fin mai 1985 un dossier complet comprenant la demande d'indemnisation et le constat des dégâts établi contradictoirement avec l'expert désigné par le gouverneur de la province. Alors que rien ne manquait, la commune est toujours dans l'attente d'une décision, plus d'un an après l'introduction du dossier. Ce retard est peut-être imputable à l'état des moyens financiers que l'arrêté royal du 14 septembre 1984 avait mis à votre disposition. Vous avez, en effet, signalé que le reliquat de ces crédits était en voie d'épuisement.

J'espère néanmoins que le nouveau mode de financement, qui fait l'objet du projet de loi, permettra d'améliorer la procédure de décision et de liquidation. Je souhaiterais, en tout cas, que vous y soyez attentif. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — La parole est à M. Evers.

M. Evers. — Monsieur le Président, le projet de loi modifiant les articles 35 et 42 de la loi de 1976 a été adopté à l'unanimité en commission et je ne doute pas que notre assemblée se ralliera à cette position. En tout cas, ce sera celle que notre groupe adoptera lors du vote.

Je profite de l'occasion qui m'est donnée pour vous rappeler les inondations catastrophiques du 6 juillet 1985 qui ont frappé les communes de la vallée de la Vesdre, les Fourons, et d'autres communes encore.

A ma connaissance — je suis bien placé pour le savoir —, tous les dossiers ont été introduits correctement. Ces communes attendent maintenant d'être reconnues comme zone sinistrée depuis un an déjà.

En commission, des délais beaucoup trop longs pour les indemnisations des particuliers ont été soulignés. Les bourgmestres sont d'ailleurs sollicités régulièrement pour intervenir dans les cas les plus dramatiques. Il serait donc utile, monsieur le ministre, de nous informer de l'état actuel de ces dossiers. Quand pouvons-nous enfin attendre une décision? Je vous assure que votre réponse sera étudiée avec beaucoup d'intérêt dans toutes les communes concernées.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting zal uitermate kort zijn. Ze heeft alleen betrekking op enkele woorden die door de Kamer van volksvertegenwoordigers werden ingelast: «de Gemeenschappen, Gewesten».

De Gemeenschappen en Gewesten op gelijke voet plaatsen met bijvoorbeeld bisschoppelijke seminaries of polders en wateringen, lijkt mij van het goede te veel. Ik meen trouwens dat de wetten van augustus 1980, en meer bepaald de gewone wet van 8 augustus 1980, waar de financiële verhoudingen tussen, enerzijds, het Rijk en, anderzijds, de Gemeenschappen en de Gewesten worden vastgelegd, in wezen, zonder het uitdrukkelijk te zeggen, een systeem van toelagen uitsluiten.

Ten andere — we moeten immers praktisch blijven en alle moeilijkheden voorzien, dat is een daad van goed bestuur —, komt het mij wenselijk voor, een relatie tussen het Rijk, enerzijds, en de Gemeenschappen en de Gewesten, anderzijds, niet uit te sluiten. Ik ben daarom zo vrij, mijnheer de Voorzitter — en ik verontschuldig mij hiervoor — *ultimo dato* een amendement in te dienen dat tot doel heeft in het 1° van artikel 2 de woorden «Gemeenschappen, Gewesten» te schrappen, die men voorstelt in paragraaf 1 van artikel 42 van de wet van 12 juli 1976 in te lassen en aan dezelfde paragraaf volgende zin toe te voegen: «Tussen de Staat en de Gemeenschappen en Gewesten kunnen met het oog op de realisaties, zoals bedoeld onder paragraaf 1, regelingsovereenkomsten afgesloten worden.» De bedoeling is dat de Staat en de Gemeenschappen en Gewesten grondwettelijk op gelijke voet worden geplaatst.

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Monsieur le Président, je remercie M. De Seranno de son excellent rapport qui, non seulement reflète parfaitement la discussion qui s'est déroulée en commission, mais qui cite également plusieurs chiffres extrêmement intéressants, susceptibles de donner satisfaction à tous ceux qui s'inquiètent des réalisations antérieures.

Quelle était la situation dans le passé? Une indemnisation était prévue. Aujourd'hui, aucune modification n'est apportée à l'examen des dossiers.

Cependant, nous nous sommes rendus compte, d'une part, que les obligations de la dette unifiée, 4 p.c. — première série —, qui devaient servir à indemniser les pouvoirs publics dans le cas de sinistres, arrivaient

à épuisement et, d'autre part, qu'en fonction du nombre de dossiers annoncés, nous disposerions de crédits insuffisants pour l'indemnisation.

Quelle sera la situation demain, lorsque les millions, en obligations, seront épuisés? Vous conviendrez avec moi que les derniers dossiers introduits doivent être traités comme les premiers et, par voie de conséquence, les victimes indemnisées de la même manière. Cela vaut non seulement pour les calamités passées, mais également pour celles, à Dieu ne plaise, qui pourraient survenir dans l'avenir.

Nous avons dès lors mis sur pied une autre formule permettant d'indemniser malgré tout les pouvoirs publics.

Je remercie par ailleurs M. Donnay qui, dans le passé, a tellement critiqué l'action de mon département, de bien vouloir lui octroyer aujourd'hui un bon point pour avoir veillé à ce que toutes les victimes du secteur privé soient indemnisées dans les délais requis. Je transmettrai ses remerciements aux services concernés et suis persuadé qu'ils apprécieront.

M. Donnay. — Ne poussez pas le bouchon trop loin, monsieur le ministre!

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Dans le passé, lorsque l'intervention de mon département se limitait à indemniser les victimes d'une inondation ou d'une tornade, cela ne faisait pas problème. Par contre, quand, subitement, 11 000 dossiers doivent être traités, comme ce fut le cas pour Liège et Saint-Nicolas, mon département est débordé. En effet, nous n'étions pas, à l'époque, équipés pour ce faire, mais actuellement une méthode de travail a été élaborée et tant l'examen des dossiers que l'indemnisation des victimes s'effectuent normalement.

Je souhaite tout simplement que le secteur public puisse également bénéficier de la même célérité.

Pour indemniser toutes les communes, il fallait trouver une méthode différente, susceptible de résoudre ce problème.

J'espère ne pas être interpellé, dans les prochains jours, à propos de l'une ou de l'autre commune, dont le nom est repris au rapport, qui ne serait pas indemnisée alors que d'autres le seraient.

La loi qui règle le problème des calamités naturelles est d'une complexité invraisemblable, je le reconnais, monsieur Evers. C'est d'ailleurs pourquoi nous avons prévu de la modifier. Mais, pour l'instant, elle est ce qu'elle est et nous sommes contraints de la suivre comme telle.

Vous n'ignorez pas qu'à l'heure actuelle, une calamité naturelle est reconnue comme telle par le ministère de l'Intérieur, suivant des critères déterminés.

Lorsque quelqu'un a perdu 5 ou 6 000 francs, on ne peut évidemment parler de calamité. C'est pourquoi une franchise a été prévue.

On ne peut non plus qualifier de calamité naturelle l'inondation d'une habitation et les suites fâcheuses qui en découlent pour son occupant.

Pour qu'il y ait calamité, il faut, d'une part, que le montant total des dommages subis corresponde à X millions et, d'autre part, que la moyenne du préjudice subi par chacune des victimes représente une somme déterminée.

M. Pécriaux. — Voulez-vous confirmer les chiffres, monsieur le ministre, car j'ai eu des contacts avec le ministre de l'Intérieur, M. Nothomb, qui dit qu'il faut atteindre 75 000 francs par dégât individuel et 10 millions dans l'ensemble.

M. Evers. — C'est exact!

M. Pécriaux. — Ces chiffres me paraissent tellement élevés! Je songe notamment aux dommages causés à des maisons particulières, dans de petits villages, dans des milieux sociaux défavorisés.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — C'est une moyenne, monsieur Pécriaux.

M. Pécriaux. — C'est possible, mais elle me semble, en tout cas, trop absolue. Ces chiffres sont-ils toujours d'application?

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Oui, monsieur Pécriaux, ils sont effectivement toujours d'application.

La calamité, dans le cas de l'inondation, provient non seulement du fait que le cours d'eau sort de son lit mais aussi que les égouts débordent, avec toutes les conséquences sur l'environnement. C'est une catastrophe ou, en tout cas, une situation anormale et préjudiciable d'une certaine ampleur, qu'on reconnaît comme « calamité naturelle ».

Il y a une franchise, nous l'avons dit. Par ailleurs, la moyenne des sinistres doit atteindre un certain montant. Soyons logiques. S'agit-il vraiment d'une calamité naturelle lorsque le préjudice subi par un riverain ou par la victime d'un tremblement de terre atteint la somme de 10 000 francs?

M. Pécriaux. — Tout est relatif!

Pour des personnes ayant des moyens financiers importants, 100 000 francs ne représentent rien. Pour d'autres, un préjudice de 10 000 francs est une catastrophe financière. Pour les habitants de la petite commune de Bray, qui fait partie de la ville de Binche — c'est le cas auquel je viens de me référer —, qui ont été victimes d'inondations, c'est une véritable catastrophe. Il s'agit principalement d'ouvriers, de mineurs, de pensionnés.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Je vous explique la situation...

M. Pécriaux. — Je me permets de réagir.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Lorsqu'une calamité naturelle est reconnue, c'est alors que mon département intervient. Il ne se préoccupe plus de savoir si oui ou non il s'agit d'un préjudice important ou mineur. Lorsque, par un arrêté royal, il est établi qu'il y a calamité naturelle, mon département intervient, et ce en deuxième rang, après que le gouverneur de la province a établi une estimation des dommages. En fait, il se contente de procéder à l'examen des dossiers, de voir si ce qu'on réclame est raisonnable et si l'on a reconstruit. Il vérifie ensuite les factures de manière à s'assurer que tout est régulier et, après avoir reconnu la régularité de tous les documents, il ne paie pas: il envoie le bon de paiement au ministère des Finances. Là, sous la tutelle du ministre des Finances, le Fonds des calamités paie alors les yeux fermés, sans vérifier à nouveau la réalité du préjudice. Voilà donc comment intervient mon département. Il est exact que des critères ont été fixés et que certaines catastrophes n'ont pas été reconnues comme calamités naturelles parce qu'elles ne répondaient pas à ces critères.

M. Van In a évoqué le problème des Communautés et des Régions. Personnellement, je ne vois aucune difficulté à ce qu'on supprime simplement ce poste. En effet, ces pouvoirs ne sont plus des pouvoirs subordonnés; ils siègent de façon autonome, avec un budget propre. J'ai trouvé qu'il était anormal, dans ce domaine, d'indemniser les provinces et les communes, et pas les Communautés et les Régions. J'ai donc accepté sans difficulté d'intercaler ces dernières. C'est pour cette raison que vous retrouvez à cet endroit du texte toutes les institutions constituant les pouvoirs publics, y compris les Communautés et les Régions.

Une seconde modification, tout aussi anodine que la première, a également été apportée. Les CAP, qui étaient autrefois indemnisées, n'existent plus. J'ai accepté sans problème de remplacer les commissions d'assistance publique par les centres publics d'aide sociale, puisque cette modification est intervenue dans notre législation depuis dix ans.

C'est le motif pour lequel nous avons, d'une part, intégré les Communautés et les Régions, et, d'autre part, ajouté les CPAS à la place des CAP.

Toutefois, je ne veux absolument pas donner l'impression d'imposer une quelconque tutelle aux Communautés et aux Régions.

J'attire cependant votre attention sur un point qu'il me paraît important de préciser, afin d'éviter d'éventuelles réclamations. Lorsqu'on aura transféré aux Communautés ou aux Régions des immeubles, qui sont parfois de toute beauté et qui font partie de notre patrimoine culturel, il ne s'agira pas de venir demander aux Travaux publics une aide à la reconstruction de ces bâtiments. C'est l'objectif que nous avons voulu atteindre. Mais si, demain, *Alde Biezen*, qui appartient à la Communauté flamande, devait être démoli par une calamité naturelle, il va de soi que le droit à l'indemnisation joue.

Ce que j'avance pour un immeuble est valable pour beaucoup d'autres, par exemple, pour le château de Seneffe, en Wallonie. En fait, cela concerne tous les immeubles qui appartiennent au patrimoine immobilier de la Belgique et qui sont transférés à certaines Régions. Si, à un moment donné, ces bâtiments ont à souffrir d'une calamité naturelle, il n'y a pas de raison de ne pas les indemniser. C'est pour ce motif que vous les trouvez mentionnés à cet endroit du projet. Mais il n'y a là, croyez-le bien, aucune arrière-pensée de ma part. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik meende eerst dat de minister mij niet goed begrepen had, maar dit blijkt achteraf niet het geval te zijn. Het is evident dat de mogelijkheid van tegemoetkoming aan Gemeenschappen en Gewesten moet ingebouwd blijven. Ik vraag alleen maar de soevereiniteit van Gemeenschappen en Gewesten in te zien en deze niet op dezelfde manier te beschouwen als bisschoppelijke seminaries en tutti quanti.

Ik vraag alleen maar de regeling van de mogelijkheid voor Gemeenschappen en Gewesten identiek te maken met deze voor de andere instanties die onder voogdij staan, maar op een andere manier de gelijkwaardigheid als gesprekspartners te respecteren. Dit kan alleen maar door het toevoegen in een afzonderlijke zin.

De Voorzitter. — Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Seranno. — Mijnheer de Voorzitter, door de regeling tussen regering en executieven, die de heer Van In op het oog heeft, zou het Parlement er niet meer bij betrokken worden.

De heer Van In. — Nu toch ook niet.

Het is een uitvoeringsmaatregel.

De Voorzitter. — Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Seranno. — Mijnheer de Voorzitter, opdat er geen misverstand bestaat over de interpretatie van de wijziging of over de tekst, zoals deze er voortaan zal uitzien, is het nuttig op het volgende te wijzen. In de vertaling van de inleiding van de minister is er een onjuistheid geslopen. Op pagina 2 van het verslag lezen wij dat de minister verklaard heeft: « Cependant, son article 42 a pour objet l'indemnisation des dommages qui sont exclus de cette loi... ». In het Nederlands lezen we: « Artikel 42 van die wet betreft evenwel de vergoeding van de schade die van die wet uitgesloten is... ».

Die tekst kan wellicht beter als volgt worden gelezen: « Artikel 42 van die wet beoogt evenwel de vergoeding van de schade die volgens de andere bepalingen van de wet uitgesloten is... ».

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. Le § 1er de l'article 35 de la loi du 12 juillet 1976 relative à la réparation de certains dommages causés à des biens privés par des calamités naturelles, est complété par un deuxième alinéa, rédigé comme suit:

« Les indemnités dues en exécution de l'article 42 de la présente loi sont également prises en charge et liquidées suivant les mêmes modalités. »

Artikel 1. De eerste paragraaf van artikel 35 van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen, wordt aangevuld met een tweede lid dat luidt als volgt:

« De vergoedingen verschuldigd ter uitvoering van artikel 42 van deze wet worden eveneens ten laste genomen en betaald op dezelfde wijze. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 2 est ainsi rédigé:

Art. 2. Les modifications suivantes sont apportées au § 1er de l'article 42 de la même loi:

1° Les mots « communautés, régions, » sont insérés entre les mots « l'Etat peut accorder aux » et le mot « provinces »;

2° Les mots « commissions d'assistance publique » sont remplacés par les mots « centres publics d'aide sociale ».

Art. 2. De volgende wijzigingen worden aangebracht in § 1 van artikel 42 van dezelfde wet:

1° De woorden « gemeenschappen, gewesten, » worden ingelast tussen de woorden « de Staat kan aan de » en het woord « provincies »;

2° De woorden « commissies van openbare onderstand » worden vervangen door de woorden « openbare centra voor maatschappelijk welzijn ».

Bij dit artikel stelt de heer Van In een amendement voor waarvan de tekst pas aanstaande donderdag zal worden rondgedeeld.

Derhalve is de bespreking van artikel 2 aangehouden.

Dès lors la discussion de l'article 2 est réservée.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De aangehouden bespreking van artikel 2, de aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben donderdag plaats.

Il sera procédé jeudi à la discussion réservée de l'article 2, aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE UITOEFENING VAN DE AMBULANTE ACTIVITEITEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI RELATIF A L'EXERCICE DES ACTIVITES AMBULANTES

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à l'exercice des activités ambulantes.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Cooman, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de bespreking door de commissie voor de Landbouw en de Middenstand over het ontwerp betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten zal ik in chronologische volgorde weergeven daar er een verslag is van de besprekingen in eerste orde en een aanvullend verslag over de aan te brengen taalkundige verbeteringen en vertalingsfouten, deze laatste aangebracht op verzoek van de Senaat.

De heer Pécriaux heeft een aantal amendementen ingediend in openbare vergadering.

De minister geeft in zijn inleiding een overzicht van de lijdensweg die dit ontwerp heeft afgelegd. Het wetsontwerp dat het koninklijk besluit nr. 82 van 28 november 1939 wijzigt, werd reeds bij de Senaat ingediend op 6 april 1976 en goedgekeurd op 24 juni 1976. Het werd dan overgezonden naar de Kamer. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft dit ontwerp besproken vanaf april 1983 en het geamendeerde ontwerp eenparig goedgekeurd en overgezonden aan de Senaat op 10 juli 1985.

Het ontwerp wil in het kader van de evolutie van de economische toestand, die het economisch en sociaal belang van de ambulante handel in een ander daglicht heeft gesteld, de ambulante activiteiten reglementeren om de talrijke misbruiken uit te schakelen zonder die handel in een té stringent keurslijf te steken en om deze sector de nodige ruimte tot ontplooiing te bieden.

De minister geeft een overzicht van de wijzigingen aangebracht door de Kamer van volksvertegenwoordigers. Zij werden in het verslag in veertien punten vermeld. Ik verwijs hiervoor naar het gedrukte verslag, document 317, zitting 1985/1986, nr. 2.

Bij de algemene bespreking maken de commissarissen de opmerking dat er tussen de oorspronkelijke tekst en de geamendeerde tekst reeds

een periode van tien jaar is verstreken en dat de vroegere en de huidige tekst niet meer aan de actuele toestand beantwoorden. De bezorgdheden in dit verband geuit door de nationale groeperingen van de ambulante handel zijn een argument tot staving van de voorgaande opmerkingen. Ik verwijs naar de tekst in bijlage bij het verslag.

De minister is zich ten zeerste bewust van deze problematiek, maar dringt erop aan dat het ontwerp, zoals het van de Kamer werd teruggestuurd, zo vlug mogelijk zou worden aangenomen om het domein van de ambulante handel zo spoedig mogelijk te reglementeren.

Wat de gegronde argumenten en adviezen, zowel van de Hoge Raad voor de middenstand als van de Beroepsfederatie van de ambulante handel betreffen, zal de minister de eventuele dubbelzinnigheden opvangen en verduidelijken in de uitvoeringsbesluiten. De problemen die niet door koninklijke of ministeriële besluiten kunnen worden opgelost, zal hij door het indienen van een ontwerp van wet oplossen. Het parlementair initiatief is hier zeker aangewezen.

Commissarissen wijzen erop dat dit ontwerp ook een oplossing moet inhouden voor het probleem van de leurhandel die geschiedt met echte of vermeende caritatieve doeleinden. De minister zal bij ministerieel besluit deze bekende problematiek regelen.

De concordantie tussen dit ontwerp en het ontwerp over de handelspraktijken en de bescherming van de verbruiker wordt door een commissaris naar voren gebracht. De bezorgdheid is vooral dat men moet voorkomen dat een wet door middel van een andere wet kan worden geïnterpreteerd. De minister bevestigt dit. De ministers van Economische Zaken en van Middenstand hebben deze zaak reeds samen besproken.

Voor de artikelsgewijze bespreking verwijs ik naar het gedrukte verslag.

Inzake het aanvullend verslag heeft de Senaat tijdens de bespreking in openbare vergadering geoordeeld, gezien er in het ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers zoveel taalfouten als vertalingsfouten voorkomen, het ontwerp voor verbetering terug te zenden naar de commissie. Anderzijds waren er de amendementen ingediend door de heer Pécriaux. De commissie heeft geoordeeld dat, gezien het om loutere taalfouten en vertalingsfouten gaat, het mogelijk is de verbeteringen aan te brengen en op te nemen in het aanvullend verslag. Deze verbeteringen werden door de commissie als louter technische verbeteringen beschouwd en zijn geen tekstwijzigingen.

Een amendement ingediend door een lid van de commissie neemt de definities over die voorkomen in hoofdstuk I, artikel 1, van de wet op de handelspraktijken die momenteel in de commissie voor de Economische Aangelegenheden wordt besproken. Hij wenst dat deze definities ook worden opgenomen in de wet op de ambulante handel of dat de wet op de ambulante handel totaal wordt overgenomen in de wet over de handelspraktijken.

Voor het antwoord van de minister, zowel in verband met het amendement ertoe strekkend de tekst over te nemen van hoofdstuk I, artikel 1, van de wet op de handelspraktijken als in verband met de amendementen van de heer Pécriaux, verwijs ik naar het verslag. De minister zegde in de commissie dat hij na het zomerreces een nieuw ontwerp zal indienen waarin rekening zal worden gehouden met de amendementen die door sommige commissieleden werden ingediend. Er werd hem gevraagd dit in openbare vergadering uitdrukkelijk te herhalen.

De tekstwijzigingen werden opgenomen in het aanvullend verslag. Na verbetering van de materiële fouten werd het ontwerp aangenomen met 11 stemmen, bij 1 onthouding.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe onmiddellijk in aansluiting op het verslag enkele korte bedenkingen te formuleren bij dit ontwerp. Het ontwerp dat onze fractie zal goedkeuren, heeft, zoals aangehaald in het verslag, een zeer lange lijdensweg afgelegd. Tien jaar zijn sinds de indiening ervan voorbijgegaan. Nochtans had ieder commissielid toch het gevoel dat er nog zeer veel tekortkomingen in de tekst zijn.

In de wettekst die thans ter goedkeuring wordt voorgelegd, komen artikelen voor die voor een groot gedeelte achterhaald zijn door de sociale en economische evolutie van de materie, terwijl andere facetten, die normaal onder deze wetgeving zouden moeten vallen, er nu als uitzonderingen in zijn opgenomen. Zowel de minister als de commissieleden vonden een dringende reglementering noodzakelijk, zodat het koninklijk besluit van 1982 eindelijk in een duidelijke wetgeving zou worden opgenomen. De commissie kon het geamendeerde ontwerp van de Kamer aanpassen aan de huidige normen en praktijken van de ambulante handel, maar men moest zich er dan goed van bewust zijn dat dit het risico inhield dat het hele ontwerp gedurende een volgend decennium zou blijven hangen. Wij zijn er nu immers al meer dan een decennium mee bezig.

De minister had begrip voor deze moeilijkheden. Hij vroeg echter uitdrukkelijk de geamendeerde tekst van de Kamer goed te keuren, maar beloofde ten stelligste dat het ontwerp zou worden bijgeschaafd door koninklijke en ministeriële besluiten en dat hij, indien nodig, onmiddellijk na het reces een ontwerp zou indienen waarin rekening zal worden gehouden met de ingediende amendementen. Daarom ben ik de mening toegedaan dat de huidige tekst dient te worden goedgekeurd.

Het was dan ook aangewezen dat zowel het advies van de Hoge Raad voor de middenstand als de nota van de Nationale Groepering van de ambulante handel als bijlagen bij het verslag werden toegevoegd. In deze adviezen staan fundamentele opmerkingen waarover een grondige legistieke studie moet worden gemaakt.

Mijnheer de minister, ik ben een zeer grote voorstander van de vrije markteconomie met een gezonde concurrentie. Ik heb echter een hekel aan allerhande misbruiken die misleidend zijn voor de handelaars onder elkaar en voor de verbruikers. Tijdens de commissiebesprekingen heb ik de misleidende verkoopsvormen aangeklaagd die worden toegepast door sommige ambulante handelaars en instellingen, vaak VZW's, die doen uitschijnen dat zij verkopen ten voordele van caritatieve instellingen, echte of vermeende. De verkoop geschiedt dan hoofdzakelijk zogezegd ten voordele van gehandicapten. Deze misleidende verkoopspraktijken zijn laakbaar en ontoelaatbaar en moeten dus dringend hardhandig worden aangepakt. Deze praktijken zijn onduldbaar, want zij zijn meestal oncontroleerbaar op het vlak van prijsvorming en kwaliteit. Het ergste is dat de verbruiker-koper meestal wordt bedrogen door sommige praktijken inzake verkoopovereenkomsten.

Mijnheer de minister, het heeft mij bijzonder verheugd te horen dat u onmiddellijk na het reces een nieuw ontwerp zult indienen waarin ook dit probleem zal worden behandeld.

De KVG heeft een brochure uitgegeven, *Leuren met gehandicapten*, waarin uitdrukkelijk wordt gevraagd paal en perk te stellen aan deze verkooppraktijken.

Vervolgens is er de problematiek van de parallelle markten. Ik heb niets tegen sommige vormen van parallelle markten. Zodra die markten echter in gecontroleerde omstandigheden plaatsvinden, moeten de personen die er werken ressorteren onder dezelfde wetgeving als om het even welke handelaar. Het advies van de Hoge Raad voor de middenstand is ter zake klaar en duidelijk, zonder afbreuk te doen aan de intenties van de beoefenaars van deze vorm van handel.

Ik ga even in op het amendement dat de heer de Wasseige had ingediend. Artikel 1 uit hoofdstuk I van de wet op de handelspraktijken, die momenteel wordt besproken, moet men niet overnemen in dit ontwerp van wet. De ambulante handelaars mogen dan al ressorteren onder een bepaalde wetgeving, niettemin moeten zij de verplichtingen van de wet op de handelspraktijken eerbiedigen.

In verband met de amendementen die de heer Pécriaux had ingediend, heb ik in de commissie reeds de gelegenheid gehad erop te wijzen dat vele collega's bij de aanvang van de bespreking over de ambulante activiteiten geneigd waren om amendementen van dezelfde strekking in te dienen.

Mijnheer Pécriaux, ik heb u reeds in de commissie gezegd dat wij, zoals u, benaderd werden door beoefenaars van ambulante activiteiten. Zij hebben gegronde grieven en wensen, maar soms ook niet-gegronde. De minister heeft duidelijk gezegd dat hij met uw amendementen en met de opmerkingen van de commissie rekening zal houden.

Ik herhaal dat de minister heeft gezegd dat hij een ontwerp zal indienen na het zomerreces. Het was de grote betrachting van de commissie voor de Landbouw en de Middenstand een oplossing te vinden op basis van de tekst die hier nu wordt besproken en waar men in het Parlement reeds mee bezig is van 1976, maar buiten het Parlement reeds van vóór de oorlog.

Het is misschien ongewoon nu in de Senaat een wet goed te keuren, wetend dat de regering over drie of vier maanden een wetsontwerp zal indienen om aanpassingen aan te brengen. Toch vragen wij dit ontwerp goed te keuren om toch al voor een deel een concrete en juiste reglementering te hebben voor deze sector.

Mijn fractie zal dit ontwerp dan ook goedkeuren. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Pécriaux.

M. Pécriaux. — Monsieur le Président, le projet de loi relatif à l'exercice des activités ambulantes est à l'examen depuis 10 ans et —

notre rapporteur vient de le rappeler — un premier projet avait été déposé dès 1976. Ainsi, à l'heure actuelle, la délivrance des cartes d'ambulants est toujours soumise à un arrêté royal de pouvoirs spéciaux pris en 1939!

Or ce type de commerce a, en l'espace des quelque cinquante ans qui nous séparent de cette réglementation, profondément évolué. Des formes nouvelles de commerce sont apparues sans toujours se plier aux règles et aux pratiques établies. Certaines traditions aussi se sont renforcées, ou ont disparu, qui suppléent ou complètent l'arrêté de 1939. Notre époque est, de plus, davantage attentive à la sauvegarde des intérêts des consommateurs.

Les commerçants ambulants sont au nombre de 60 000 dans le pays: il était donc grand temps de doter cette catégorie de travailleurs d'une législation mieux adaptée à leurs besoins, à la réalité de leurs activités et à la protection des consommateurs.

Dans son avis du 10 octobre 1985 sur le projet de loi, le Conseil supérieur des classes moyennes a déclaré qu'il ne pouvait pourtant marquer un accord total sur ce dernier. Le nombre important d'amendements votés par la Chambre a fait perdre, en effet, toute portée au projet initial sorti de cette assemblée.

Certes, nombre de ces amendements sont justifiés mais d'autres ne correspondent pas aux vœux des commerçants ambulants; d'autres encore font défaut et sont souhaités par cette catégorie professionnelle. En résumé, nous semblons, malgré dix ans de travaux, encore loin de réaliser l'objectif fondamental assigné à cette législation qui est d'assainir le secteur, dans l'intérêt à la fois des commerçants ambulants réguliers et des consommateurs.

De l'avis des intéressés eux-mêmes, le champ d'application de la loi est devenu trop large et imprécis. Cette situation risque d'empêcher le contrôle valable des activités ambulantes. Il paraît donc important d'apporter certaines précisions et de restreindre l'éventail des catégories de personnes susceptibles de solliciter l'autorisation préalable de commerce.

Certaines présentations du texte pourraient également, si elles n'étaient corrigées, prêter à confusion et contredire nos intentions de départ, lors de l'application de la loi. Nous pensons ici à la manière dont sont libellés les articles 2, 4, 6 et 7 du projet.

Plus important encore: certains articles sont directement contraires à l'intérêt des commerçants ambulants eux-mêmes, sans que cela ait pourtant un rapport avec une quelconque garantie de la protection des consommateurs.

Ainsi en est-il de l'article 12 qui, manquant de précision, ne permet pas à certaines catégories d'ambulants de maintenir leurs droits acquis pendant une période de transition suffisante. Ainsi en est-il aussi de l'article 14, qui revient à opposer les intérêts des commerçants ambulants et du commerce sédentaire au détriment probable de ces premiers. Il y a, dans les dispositions de l'article 14, une situation potentielle d'incompatibilité qui sera génératrice de problèmes ultérieurs, sans pourtant qu'aucune des catégories et institutions concernées n'y trouve avantage. Il s'agit bien là d'un point pour lequel le maintien du statu quo actuel, même datant de 1939, paraît préférable à la mise en place à tout prix de nouvelles dispositions quelle que soit leur urgence.

La possibilité de confier la délivrance des cartes d'ambulants aux chambres des métiers et négoces n'est pas justifiée. Ce sont, en effet, des commerçants sédentaires ou des indépendants qui jugeraient de l'opportunité de délivrer les autorisations, puisque les commerçants ambulants ne sont pas, ou peu, représentés au sein de ces Chambres. Il est à craindre que ces instances puissent préférer privilégier les intérêts des commerçants sédentaires là où ils risqueraient d'entrer en concurrence avec ceux des ambulants.

Cette situation risque, en outre, d'engendrer la multiplication d'interprétations différentes, voire divergentes, et de jurisprudences différentes.

Enfin, un au moins des articles de ce projet n'est pas acceptable ni pour les ambulants réguliers ni pour les consommateurs, et déroge absolument à une pratique antérieure pourtant satisfaisante. Il s'agit de l'article 3 qui, lui, n'est certainement pas susceptible d'assainir le secteur d'activité.

Cet article 3 entraîne un changement complet de philosophie. Actuellement, la vente de porte à porte est interdite, sauf dérogations.

Ces conditions ne nous paraissent pas suffisantes; elles sont, d'ailleurs, directement empruntées à la législation générale sur les pratiques du commerce. Elles ne sont donc pas adaptées à ce type de vente. En outre, les garanties prévues au point *c* sont inapplicables lorsqu'il s'agit de la vente d'articles de consommation courante. On imagine mal, en effet, que pour de telles marchandises il faille rédiger un contrat avec mention de tous les éléments prévus au *c*.

Ainsi, aucune protection réelle n'est accordée au consommateur qui, bien souvent, ignore tout de la loi sur les pratiques du commerce et se trouve, dès lors, démuni lorsqu'un vendeur peu scrupuleux et qui ne tient pas à faire honneur à la profession a pénétré dans son habitation. Pensons plus particulièrement aux personnes âgées et aux handicapés qui pourraient ne pas avoir la bonne réaction au bon moment!

Sans compter que ce type de vente pourrait constituer une nouvelle filière pour écouler éventuellement des marchandises volées!

Les représentants du commerce ambulant eux-mêmes, ainsi que le Conseil supérieur des classes moyennes, se sont toujours opposés à la libération de ces ventes qu'ils considèrent à juste titre comme contraires aux objectifs fondamentaux de la législation dont il est ici question: «l'assainissement du secteur et la promotion de la qualité des services offerts».

Dès lors, nous pensons qu'il convient de placer la vente de porte à porte à l'initiative du vendeur sous le régime d'interdiction défini à l'article 2, paragraphe 4, du projet, quitte à ce que les dérogations qui pourraient comme actuellement être accordées par le Roi à cette disposition de principe renforcent les conditions de telles activités dans le sens défini par l'article 3 du projet.

Certes, le Parlement a déjà perdu beaucoup de temps sur cette législation et risque d'en perdre encore. C'est ce qui fait que, malgré que nous ayons entendu de nombreuses critiques sur ce travail, nous semblons si pressés d'en terminer. Il ne nous paraît pas que cela constitue la meilleure attitude que les intéressés puissent attendre de notre part.

Monsieur le ministre, au cours de notre séance publique du 9 juillet 1986, le projet de loi a été renvoyé en commission.

Le rapport complémentaire 317 nº 4 signale que «quelques imperfections linguistiques s'étaient glissées dans le texte du projet tel qu'il a été transmis par la Chambre des représentants». Par ailleurs, j'ai déposé des amendements touchant au fond du projet.

En conclusion du travail de commission, monsieur le ministre, vous vous êtes engagé à déposer, dès la prochaine rentrée parlementaire, un nouveau projet de loi entièrement réadapté et tenant compte des éléments contenus dans les amendements proposés dont vous avez bien voulu reconnaître l'intérêt.

Dans cet esprit, j'ai retiré mes amendements et j'attendrai la confirmation de l'engagement pris en commission par M. le ministre des Classes moyennes.

Notre vote tiendra compte de cette déclaration. *(Applaudissements sur les bancs socialistes et sur certains autres bancs.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Knuts.

De heer Knuts. — Mijnheer de Voorzitter, eerst wil ik de rapporteur danken voor zijn uitstekend verslag.

We weten maar al te goed dat dit ontwerp van wet, betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten, reeds een 10-jarige lijdensweg heeft afgelegd. In 1976 is dit ontwerp door de Senaat goedgekeurd en overgezonden naar de Kamer. In 1985 kwam het geamendeerd terug.

Indien deze Hoge Vergadering fundamentele wijzigingen aanbrengt, bestaat de kans dat we over 10 jaar, in 1996, nog geen nieuwe wetgeving hebben op de ambulante handel, wetgeving die zeker nodig is, omdat de verouderde principes aan de noden van deze tijd dienen te worden aangepast.

Graag hadden we van u, mijnheer de minister, zodat dit in het verslag wordt opgenomen, de bevestiging gehoord van enkele kleine gegevens, die u ons meedeelde in de commissievergadering van 25 juni 1986.

Dit ontwerp van wet heeft twee hoofdpunten: ten eerste, controle op de toename van de ambulante handel, die geen buitensporige concurrentie voor de gevestigde handel mag betekenen; ten tweede, de bescherming van de gebruiker. Voor ons zou het beter zijn indien de minister van Middenstand de machtiging voor het afleveren van een vergunning zou doorspelen naar de Kamer van koophandel. Volgens ons zou dit veel soepeler kunnen gaan, om reden dat het grootste werk opgeknapt dient te worden door de gemeenten en dat de kamer van koophandel in iedere provincie gehuisvest is en een nauwere band van samenwerking kan teweegbrengen.

Bovendien is de huidige reglementering voor het bekomen van een beroepskaart zeer ingewikkeld zodat het zeer lang kan duren vooraleer deze kaart wordt afgeleverd.

Voor ons zouden alleen de uitzondering van toekenningen en de intrekking nog door de minister moeten worden bepaald.

De opdrachten van de gemeenten bij toepassing van het ministerieel besluit van 29 maart 1985, tot wijziging van het ministerieel besluit van 10 maart 1970 en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 5 april 1985, dat een aantal wijzigingen aanbracht in de modaliteiten van de aanvraag en het verlenen van een vergunning om ambulante handel te drijven, zijn er, ondanks de omzendbrief van 5 april 1985, niet duidelijker op geworden; integendeel.

Mag ik u herinneren aan het geharrewar dat er is geweest over de vraag wie de foto op de kaart van de ambulante handel moet aanbrengen, de gemeente of het ministerie van Middenstand? Na veel heen en weer geschrijf was het tenslotte de gemeente die de foto voorzien van de gemeentestempel op de kaart moest aanbrengen.

Wat de vroegere automatiche verlengingen van een jaar betrof, voor het oude model met de vraag of er hier al dan niet een nieuwe aanvraag moest gebeuren, die is voor vele gemeentebesturen een raadsel gebleven.

Mag ik van de minister, hieromtrent een duidelijk antwoord verwachten?

Tenslotte was er nog de vraag of, naar aanleiding van de vernieuwing bij de aanvraag tot het bekomen van een nieuwe kaart voor ambulante handel, nog een attest van een sociale-verzekeringsfonds voor zelfstandigen of van de nationale Hulpkas voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen moest worden bijgevoegd. Hier ook is een duidelijk antwoord van de minister noodzakelijk.

Ik begrijp maar al te goed, mijnheer de minister, dat u een zekere controle of waarborg moet hebben vooraleer deze kaart mag worden afgeleverd, maar de gemeente en de provincie werken nauwer samen en het gaat dus sneller.

In artikel 6 bepaalt de minister van Middenstand de voorwaarden inzake leeftijd en eerbaarheid, de taksen waaraan de indiener moet voldoen en ook de geldigheidsduur van de vergunning. Zal de geldigheidsduur, zoals in het verleden, nog zes jaar bedragen of voorziet de minister in een kortere of langere geldigheidsduur?

Mijnheer de minister, op deze vragen had ik toch graag een antwoord vóór we onze stemming over dit ontwerp bepalen. Indien het antwoord in de lijn van onze verwachtingen ligt, zullen wij niet aarzelen dit ontwerp van wet goed te keuren.

Wij weten dat enkele onvolmaaktheden in het ontwerp voorkomen, dat de ambulante handel niet volledig akkoord kan gaan met de voorgestelde tekst, maar gezien de lange lijdensweg en rekening houdend met de verlangens van de ambulante handelaars, zullen wij dit ontwerp van wet toch goedkeuren, ondanks de onvolmaaktheden. Wij zullen in de toekomst de toepassing van dichtbij bekijken en de Senaat eventueel wijzigingen voorstellen. *(Applaus op verschillende banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Sondag.

M. Sondag. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, je voudrais tout d'abord souligner que, grâce aux services du Sénat et du cabinet du ministre des Classes moyennes, les erreurs de traduction et les trop nombreuses fautes orthographiques ayant figuré dans le texte qui nous a été transmis par la Chambre des représentants, ont pu, enfin, être corrigées par notre commission.

Il serait évidemment préférable que la nécessaire vérification des textes puisse se réaliser avant que les commissions soient saisies de projets ou de propositions, quelle qu'en soit la provenance, afin que les commissions compétentes puissent apporter, s'il y a lieu, les corrections matérielles dès le début de leurs travaux.

Moyennant ces corrections matérielles, notre commission a approuvé le texte adopté par la Chambre des représentants, malgré la préoccupation exprimée par l'ensemble des membres de notre commission de voir améliorer assez prochainement cette législation dont l'urgente application a été très largement souhaitée, ainsi que l'a excellemment souligné notre rapporteur, M. De Cooman.

Je remercie tout spécialement nos collègues, MM. de Wasseige et Pécriaux, pour la compréhension et la bonne volonté dont ils ont fait preuve en commission en retirant leurs amendements.

Je tiens, par conséquent, à confirmer en séance publique la volonté exprimée par notre commission de se voir saisie d'un projet de loi, dès la prochaine rentrée parlementaire, en vue de l'application du dispositif législatif à l'évolution qui se manifeste dans le secteur du commerce ambulant et, si nécessaire, à la loi en préparation sur les pratiques du commerce.

J'insiste donc, au nom de notre commission de l'Agriculture et des Classes moyennes, monsieur le ministre, pour que vous nous soumettiez un nouveau projet de loi dès l'automne prochain. Je ne doute pas que la coopération particulièrement positive qui caractérise les travaux de notre commission nous permettra d'établir une œuvre législative cohérente et stable, et cela dans les meilleurs délais possibles.

Lors de l'amélioration ultérieure, il s'imposera de tenir compte des orientations soulignées par M. De Cooman à la fin de son intervention, auxquelles je me rallie personnellement, ainsi que d'un certain nombre de préoccupations exprimées par MM. Pécriaux et Knuts.

Certaines convergences sont de bon augure pour nos travaux futurs, mais, dans l'attente de cette amélioration qui risque de prendre un certain temps, voire des années si l'on en juge par l'expérience du passé, notre commission a souhaité que le projet qui nous est soumis soit adopté par notre assemblée et mis en application sur base des projets d'arrêtés que M. le ministre des Classes moyennes a bien voulu nous présenter. Je le remercie encore de cette coopération. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, nous regrettons beaucoup que, à la suite de la décision de la commission, ce projet revienne maintenant en séance publique pour être soumis au vote.

Tout d'abord, vous avez reconnu vous-même, monsieur le ministre, que, dès à présent, ce projet devait subir des modifications importantes. Vous vous êtes même engagé en commission à introduire ces modifications et à nous confirmer cette intention en séance publique.

Nous savons déjà que ce projet n'est pas bon. Vous demandez néanmoins à votre majorité de le voter. Avouez que ce n'est pas une manière très heureuse de légiférer!

Une deuxième raison de regret m'apparaît tout aussi fondamentale. Le Sénat a presque terminé en commission l'examen du projet de loi sur les pratiques du commerce et la protection du consommateur. La matière des deux projets est la même sur le fond, puisque les commerçants ambulants seront soumis à la loi sur les pratiques du commerce. Mais, très curieusement, les définitions du vendeur, du commerçant ou du consommateur, varient d'un projet à l'autre. En particulier, l'article 3 —, si je me souviens bien — du présent projet définit dans quelles conditions il est permis de faire du porte à porte, alors que le projet de loi sur les pratiques du commerce précise que celui qui fait un acte de commerce, une vente, au domicile du client, donc du consommateur, doit remplir une série de conditions.

Les conditions de vente ne sont pas rédigées de la même manière dans les deux projets, même si l'esprit est commun. Cette situation va provoquer des ambiguïtés, voire des distorsions entre les deux lois. Dès lors, une série de personnes passeront entre les mailles du filet. Vous ne les contrôlerez plus dans le cadre du commerce ambulant et elles prétendront qu'elles ne sont pas soumises à la loi sur les pratiques du commerce.

C'est pour cette raison que je formule à nouveau en séance publique la proposition que j'avais faite en commission.

Nous sommes sur le point de terminer en commission l'examen du projet de loi sur les pratiques du commerce. Ce dernier viendra en séance publique, au début de la session prochaine, en octobre. D'ici à cette date, vous avez le temps d'apporter les modifications nécessaires au projet de loi relatif à l'exercice des activités ambulantes. Je propose d'introduire les dispositions dudit projet dans le projet de loi sur les pratiques du commerce, sous forme d'un chapitre spécifique. Cette solution me paraît plus simple et plus harmonieuse du point de vue de la législation; jusqu'à présent, en effet, il n'existe pas de loi réglant les activités ambulantes mais un simple arrêté royal.

Toutefois, si vous souhaitez maintenir pour l'exercice des activités ambulantes un projet séparé, les deux projets de loi pourraient être votés au mois d'octobre; et quelques mois plus tard, la Chambre les ayant examinés simultanément, les lois pourraient entrer en vigueur.

Cette réaction aurait été saine. Vous demandez à votre majorité de passer outre. Par là, vous créez des possibilités non négligeables de passer à côté de l'esprit de l'une ou de l'autre des deux lois, voire des deux, avec le résultat qu'on connaît. Ainsi, vous ouvrez la porte non seulement à des difficultés mais aussi à des fraudes de diverses natures. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Buchmann.

De heer Buchmann, minister van Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil in de eerste plaats de heer De Cooman danken en feliciteren voor zijn uitstekend verslag.

Alvorens te antwoorden op zijn vragen en die van de andere sprekers, wijs ik erop dat het niet de bedoeling is om, na het reces, een volledig nieuw ontwerp in te dienen, maar wel, zoals in de commissie werd gezegd, een aanpassing te doen rekening houdend met een aantal amendementen en een aantal onvolkomenheden van het huidige ontwerp van wet.

Je dirai à M. de Wasseige que c'est non seulement la majorité, mais la quasi-unanimité des membres de la commission qui était d'avis...

M. de Wasseige. — Non, non!

M. Buchmann, ministre des Classes moyennes. — Notre intention est de raccourcir le délai d'examen de ce projet qui voyage depuis dix ans. Cette demande nous a également été faite par votre collègue du SP.

Nous savons que ce projet n'est pas parfait. Nous sommes disposés, je le répète, à déposer, à la rentrée, un projet qui tiendra compte d'un certain nombre d'amendements pertinents.

Toutefois, tous les membres de la commission, au cours des premières discussions, auxquelles vous n'assistiez pas, monsieur de Wasseige, ont émis le désir que ce projet soit enfin voté.

Vous avez également formulé des observations concernant la concordance des textes du projet de loi sur les pratiques du commerce et du présent projet.

Si la concordance est souhaitable entre ces projets, ceux-ci n'en restent pas moins différents. Celui qui nous occupe en ce moment pourrait être considéré comme ouvrant un accès à la profession, alors que tous les commerçants — et donc les commerçants ambulants — seront soumis à la loi sur les pratiques du commerce.

Je ne pense pas que l'existence de ces deux projets doive susciter d'énormes problèmes, d'autant que plusieurs membres de la commission des Classes moyennes font partie de la commission des Affaires économique qui discute actuellement le projet sur les pratiques du commerce. Je pense que, dans le cadre de cette commission, les problèmes pourront trouver une solution.

De heer Knuts heeft in zijn uiteenzetting een aantal praktische vragen gesteld en een suggestie gedaan die precies het tegenovergestelde beoogt van wat de heer Pécriaux heeft voorgesteld, namelijk de leurkaarten te laten afleveren door de kamers van ambachten en neringen. Ik meen dat iedereen ermee akkoord kan gaan dat een lijdensweg van vier maanden, en soms nog meer, voor het bekomen van een leurkaart wel erg lang is. We moeten trachten op de ene of de andere manier hiervoor een oplossing te vinden. Het is ondenkbaar dat personen die een ambulante activiteit willen uitoefenen, vooral nu er zo'n schrijnende werkloosheid heerst, soms meer dan zes maanden moeten wachten alvorens zij die activiteit kunnen aanvatten.

Ik beloof u ten stelligste dat wij aan dit probleem zullen dokteren en dat wij, wanneer het ontwerp van kracht zal zijn, de formaliteiten zullen hebben geregeld zodat de aanvrager nog maximum twee maanden moet wachten alvorens te kunnen starten.

De heer Knuts heeft ook een aantal praktische vragen gesteld waarop ik niet direct kan antwoorden. Ik zal een en ander nakijken en hem schriftelijk antwoorden.

Je confirme à M. Pécriaux que nous allons introduire un projet de loi qui adaptera le projet actuel.

Je le remercie, par ailleurs, de la compréhension qu'il a témoignée lors de la discussion en commission en retirant ses amendements. Cela nous permettra, je l'espère, d'adopter cette semaine encore, ce projet qui est en voie d'élaboration depuis plus de dix ans, ainsi que l'a d'ailleurs rappelé le ministre Olivier qui fut à l'origine de celui-ci.

J'espère que votre assemblée le votera favorablement et je promets qu'il sera adapté lors de la discussion que nous aurons en octobre concernant le projet de loi sur les pratiques du commerce. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Ik kan u mededelen dat de materiële verbeteringen geen aanleiding zijn geweest tot opmerkingen in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

L'article 1er est ainsi rédigé:

Article 1er. L'exercice des activités ambulantes sur le territoire du royaume est subordonné à l'autorisation préalable du ministre des Classes moyennes.

L'autorisation est personnelle, incessible et ne peut être accordée qu'aux personnes suivantes:

1) Aux personnes physiques qui exercent une activité ambulante pour leur compte personnel et en leur nom personnel;

2) Au conjoint et aux parents jusqu'au deuxième degré inclus des personnes mentionnées au 1, qui les assistent ou les remplacent dans l'exercice de leur activité sans être liés avec elles par un contrat de travail;

3) Aux personnes chargées de la gestion journalière des sociétés qui exercent une activité ambulante;

4) Aux personnes physiques qui exercent une activité ambulante en qualité d'intermédiaire indépendant;

5) Aux salariés qui travaillent pour le compte de personnes ou de sociétés exerçant une activité ambulante. Leur nombre est limité à six lorsque cette activité est exercée sur les marchés publics.

Artikel 1. De uitoefening van de ambulante activiteiten op het grondgebied van het koninkrijk is onderworpen aan de voorafgaande machtiging van de minister van Middenstand.

De machtiging is persoonlijk, niet overdraagbaar en kan slechts worden verleend aan:

1) De natuurlijke personen die voor eigen rekening en in eigen naam een ambulante activiteit uitoefenen;

2) De echtgenoot en de familieleden tot en met de tweede graad van de personen vermeld onder 1 die hen in de uitoefening van hun activiteit bijstaan of vervangen, zonder met hen te zijn verbonden door een arbeidsovereenkomst;

3) De personen belast met het dagelijks bestuur van de vennootschappen die een ambulante activiteit uitoefenen;

4) De natuurlijke personen die in de hoedanigheid van zelfstandig tussenpersoon een ambulante activiteit uitoefenen;

5) De werknemers die werken voor rekening van personen of vennootschappen die een ambulante activiteit uitoefenen. Hun aantal wordt beperkt tot zes indien deze activiteit wordt uitgeoefend op de openbare markten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. § 1er. Sont assimilées à la vente pour l'application de la présente loi, l'offre en vente et l'exposition en vue de la vente.

§ 2. Est considérée comme activité ambulante pour l'application de la présente loi, la vente au consommateur privé de tous objets ou marchandises quelconques:

a) Par un commerçant ou un intermédiaire en dehors de son établissement principal, des succursales ou agences indiquées dans son immatriculation au registre du commerce;

b) Par toute personne qui ne dispose d'aucun établissement de l'espèce, lorsque cette activité est exercée:

1) De porte à porte à l'initiative du vendeur;

2) Sur la voie publique, y compris les emplacements fixes sur la voie publique, les parkings et les emplacements dans les kermesses et les foires;

3) Sur les marchés publics;

4) En tous autres lieux ou locaux quelconques accessibles ou non au public.

§ 3. Toutefois, ne sont pas considérées comme activités ambulantes:

a) La vente par un commerçant établi sur la voie publique, devant son magasin, pour autant que l'échoppe ou l'étal peuvent être considérés comme le prolongement normal de l'établissement et que les objets ou marchandises y exposés sont de la même nature que ceux mis en vente à l'intérieur;

b) Les ventes publiques effectuées avec l'assistance des officiers ministériels et les ventes effectuées en exécution d'une décision judiciaire et aux endroits désignés par le juge;

c) La vente au domicile de l'acheteur lorsque la vente a lieu à la demande de l'acheteur;

d) La vente de produits indigènes de l'agriculture, de l'horticulture, de la floriculture, de la sylviculture, de l'élevage, de la chasse et de la pêche, pour autant qu'ils sont vendus directement par le producteur, le cultivateur ou l'éleveur, le chasseur ou le pêcheur ou leur mandataire effectif;

e) La vente qui s'effectue au domicile d'une personne physique autre que l'acheteur, à condition toutefois:

1) Que la personne qui procède à la vente satisfasse aux prescriptions de la loi du 8 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée;

2) Que la vente soit préalablement annoncée à toutes les personnes auxquelles elle s'adresse, avec indication des produits auxquels elle se rapporte;

3) Que, sous aucun prétexte, un acompte ou paiement ne soit exigé ou accepté du client, sous quelque forme que ce soit, avant la livraison;

4) Qu'au moment de l'engagement d'achat un document soit remis au client, comportant sous peine de nullité:

a) Les mentions qui doivent figurer sur le bon de commande visé à l'article 4, § 4, de la loi du 14 juillet 1971, à l'exclusion de celles relatives à l'acompte et au montant restant à payer;

b) La clause de renonciation et de reprise suivante:

Le client a la faculté:

— Soit de renoncer à la livraison par lettre recommandée à la poste dans les sept jours ouvrables à compter du lendemain de la signature du contrat ou de l'engagement d'achat;

— Soit d'exiger par lettre recommandée à la poste dans les trois jours ouvrables qui suivent la livraison, la reprise inconditionnelle, dans les trente jours, des produits livrés, à l'état neuf et dans leur emballage d'origine, avec remboursement simultané du prix payé, sans déduction de frais généralement quelconques. Toute clause contractuelle par laquelle le client renoncerait aux droits susdécrits est nulle et non avenue.

f) La vente occasionnelle de biens appartenant au vendeur.

§ 4. Est interdite la vente, même occasionnelle, décrite sous le § 2, *b*, 4, sauf dérogations accordées par le Roi pour les produits et dans les conditions qu'Il détermine.

§ 5. Le Roi peut réputer activités ambulantes les prestations de services qu'Il déterminera en vue de les soumettre à l'application de la présente loi.

Art. 2. § 1. Voor de toepassing van deze wet worden het te koop aanbieden en de uitstalling met het oog op de verkoop gelijkgesteld met verkoop.

§ 2. Voor de toepassing van deze wet wordt als ambulante activiteit beschouwd, de verkoop aan de particuliere verbruiker van welke voorwerpen of goederen dan ook:

a) Door een handelaar of een tussenpersoon, buiten zijn hoofdvestiging, bijhuizen of agentschappen vermeld in zijn inschrijving in het handelsregister;

b) Door een ieder die geen dergelijke vestiging heeft, wanneer deze activiteit wordt uitgeoefend:

1) Huis aan huis op initiatief van de verkoper;

2) Op de openbare weg met inbegrip van de vaste verkoopplaatsen op de openbare weg, de parkeerplaatsen en de verkoopplaatsen op kermissen en jaarmarkten;

3) Op de openbare markten;

4) In alle andere plaatsen of lokalen, al dan niet toegankelijk voor het publiek.

§ 3. Als ambulante activiteiten worden evenwel niet beschouwd:

a) De verkoop door een gevestigd handelaar op de openbare weg, vóór zijn winkel, voor zover het kraam of stalletje kan worden aangezien als het normale verlengstuk van de vestiging en de erin uitgestalde voorwerpen of goederen van dezelfde aard zijn als die welke binnen te koop worden gesteld;

b) De openbare verkopen met de bijstand van ministeriële ambtenaren en de verkopen die plaatshebben ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing en op plaatsen aangeduid door de rechter;

c) De verkoop ten huize van de koper wanneer de verkoop gebeurt op verzoek van de koper;

d) De verkoop van binnenlandse produkten afkomstig van de landbouw, de tuinbouw, de bloementeelt, de bosbouw, de veefokkerij, de jacht en de visvangst, voor zover ze rechstreeks verkocht worden door de producent, de landbouwer of de veefokker, de jager of de visser dan wel door hun werkelijke gevolmachtigde;

e) De verkoop ten huize van een andere natuurlijke persoon dan de koper, op voorwaarde evenwel:

1) Dat de persoon die de verkoop verricht, voldoet aan de voorschriften van de wet van 8 juli 1969 tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde;

2) Dat de verkoop vooraf aangekondigd wordt aan alle personen voor wie hij bestemd is met aanduiding van de produkten waarop hij betrekking heeft;

3) Dat onder geen enkel voorwendsel vóór de levering enigerlei voorschot of betaling, in welke vorm ook, van de klant geëist of aanvaard wordt;

4) Dat op het ogenblik van de aankoopverbintenis aan de klant een stuk uitgereikt wordt, dat op straffe van nietigheid moet bevatten:

a) De vermeldingen die moeten voorkomen op de bij artikel 4, § 4, van de wet van 14 juli 1971 bedoelde bestelbon, met uitsluiting van die welke betrekking hebben op het voorschot en op het nog verschuldigde bedrag;

b) De volgende clausule van weigering en overname:

De klant heeft de mogelijkheid:

— Hetzij af te zien van de levering bij ter post aangetekend schrijven binnen zeven werkdagen te rekenen van de dag na de ondertekening van het contract of de aankoopverbintenis;

— Hetzij bij ter post aangetekend schrijven binnen drie werkdagen na de levering te eisen dat de geleverde produkten binnen dertig dagen in nieuwe staat en in hun oorspronkelijke verpakking onvoorwaardelijk teruggenomen worden en zulks met gelijktijdige terugbetaling van het betaalde bedrag en zonder aftrek van welke kosten dan ook. Ieder contractueel beding waarbij de klant van bovenvermelde rechten zou afzien, is nietig en van geen waarde.

f) Het occasioneel verkopen van goederen die toebehoren aan de verkoper.

§ 4. De onder § 2, *b*, 4, beschreven verkoop, zelfs als hij occasioneel plaatsvindt, is verboden behoudens de afwijkingen die door de Koning voor de produkten en onder de voorwaarden die Hij bepaalt, toegestaan worden.

§ 5. De Koning kan de door Hem te bepalen dienstverlening als ambulante activiteit beschouwen om er deze wet op toepasselijk te maken.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. L'activité ambulante qui s'exerce de porte à porte est autorisée à condition:

a) Que le commerçant ambulant identifie au préalable clairement les marchandises ou objets offerts en vente et, le cas échéant, la société qu'il représente;

b) Que sous aucun prétexte, un acompte ou paiement ne soit exigé ou accepté du consommateur privé sous quelque forme que ce soit avant l'écoulement du délai de réflexion visé au paragraphe *c*;

c) Qu'au moment de l'engagement, un contrat soit établi, dont un exemplaire doit être remis au consommateur privé et comportant, à peine de nullité:

— Nom, adresse et registre du commerce du fournisseur;

— Nom, adresse et, le cas échéant, registre du commerce du commerçant ambulant;

— Indication de la date et du lieu de conclusion du contrat;

— Désignation précise de la nature et des caractéristiques des marchandises ou objets vendus;

— Conditions d'exécution du contrat, notamment les modalités et le délai de livraison des marchandises ou objets;

— Prix global à payer et modalités de paiement;

— La clause de renonciation suivante: « Dans les sept jours ouvrables à compter du lendemain de la signature du contrat ou de l'engagement d'achat, l'acheteur a la faculté de renoncer à l'achat par lettre recommandée. Toute clause par laquelle l'acheteur renoncerait à ce droit est nulle. »

Art. 3. De ambulante activiteit die huis-aan-huis gebeurt, is toegestaan op voorwaarde:

a) Dat de ambulante handelaar vooraf op een duidelijke wijze de aangeboden goederen en voorwerpen beschrijft en, als het geval zich voordoet, de vennootschap die hij vertegenwoordigt, aanduidt;

b) Dat onder geen enkel voorwendsel enigerlei voorschot of betaling, in welke vorm ook, van de particuliere verbruiker geëist of aanvaard wordt, voordat de in paragraaf *c* bedoelde bedenktijd verstreken is;

c) Dat op het ogenblik van de verbintenis een contract wordt opgemaakt waarvan een exemplaar aan de particuliere verbruiker moet worden overhandigd en dat op straffe van nietigheid moet bevatten:

— Naam, adres en handelsregister van de leverancier;

— Naam, adres en, in voorkomend geval, handelsregister van de ambulante handelaar;

— Vermelding van de datum en de plaats waar het contract wordt gesloten;

— Nauwkeurige aanwijzing van de aard en de kenmerken van de verkochte goederen of voorwerpen;

— De uitvoeringsvoorwaarden van het contract, met name de wijze en de termijn van levering van de goederen of voorwerpen;

— Het totaal van de te betalen prijs en de wijze van betaling;

— De volgende weigeringsclausule: « Binnen zeven werkdagen te rekenen van de dag na de ondertekening van het contract of de aankoopverbintenis, heeft de koper de mogelijkheid bij aangetekende brief te koop te weigeren. Elk beding waardoor de koper van dit recht zou afzien, is nietig. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des ministres les marchandises qui ne peuvent faire l'objet de l'exercice d'une activité ambulante, ainsi que les conditions que doivent remplir les ambulants et leurs préposés pour être autorisés à exercer cette activité dans le royaume. Il peut soumettre l'exercice des activités ambulantes à certaines limites de temps et de lieu.

Art. 4. Bij in Ministerraad overlegd besluit bepaalt de Koning de goederen die niet het voorwerp mogen zijn van de uitoefening van een ambulante activiteit, alsmede de voorwaarden waaraan de ambulanten en hun aangestelden moeten voldoen om deze activiteit in het Koninkrijk te mogen uitoefenen. Hij mag bepaalde beperkingen in ruimte en tijd opleggen aangaande de uitoefening van de ambulante activiteiten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Sans préjudice des dispositions des conventions et traités internationaux, les ressortissants de pays étrangers ne pourront être autorisés à exercer une activité ambulante que pour autant qu'ils auront résidé durant dix ans dans le royaume à la date de l'introduction de la demande, sauf s'il s'agit:

1. De l'époux ou de l'épouse d'un ressortissant ou d'un citoyen belge, pour autant que les conjoints ont cinq années de résidence continue dans le royaume ou qu'un enfant est né en Belgique de leur mariage;

2. D'un étranger qui remplit les conditions légales pour acquérir la nationalité belge par option ou pour la recouvrer.

Art. 5. Onverminderd het bepaalde in de internationale overeenkomsten en verdragen, kunnen onderdanen van vreemde landen slechts een machtiging tot het uitoefenen van een ambulante activiteit verkrijgen, indien zij op de datum waarop de aanvraag wordt ingediend gedurende tien jaar in het koninkrijk hebben verbleven, behalve indien het gaat om:

1. De echtgenoot of de echtgenote van een Belgisch onderdaan of ingezetene, voor zover de echtelieden vijf jaar onderbroken verblijk in het koninkrijk tellen of uit hun huwelijk een kind is geboren in België;

2. Een vreemdeling die voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verkrijgen bij keuze of te herkrijgen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Le ministre des Classes moyennes détermine entre autres les conditions d'âge et d'honorabilité, les formalités et les taxes auxquelles sont soumis l'introduction de la demande, la délivrance et le renouvellement de l'autorisation prévue à l'article 1er de la présente loi et fixe la durée de validité de l'autorisation.

Il peut fixer les modalités relatives à la surveillance et au contrôle de l'exercice des activités.

Art. 6. De minister van Middenstand bepaalt onder meer de voorwaarden inzake leeftijd en eerbaarheid, de formaliteiten en de taksen waaraan de indiening van de aanvraag, de uitreiking en de vernieuwing van de in artikel 1 van deze wet voorgeschreven vergunningen zijn onderworpen en stelt de geldigheidsduur van de vergunning vast.

Hij kan de modaliteiten van toezicht en controle op de uitoefening van de activiteiten bepalen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Le ministre des Classes moyennes peut retirer l'autorisation d'exercer l'activité ambulante:

1. A ceux qui l'ont obtenue grâce à des manœuvres frauduleuses;

2. A ceux qui ne se conforment pas aux conditions imposées par ou en vertu de la présente loi;

3. A ceux qui contreviennent aux prescriptions légales et réglementaires qui régissent l'activité commerciale;

4. A ceux qui ont encouru une condamnation pénale en rapport avec ou à l'occasion de l'exercice de leur commerce.

Art. 7. De minister van Middenstand kan de machtiging tot het uitoefenen van een ambulante activiteit intrekken:

1. Van degenen die ze dank zij bedrieglijke maneuvers bekomen hebben;

2. Van degenen die de voorwaarden door of krachtens deze wet gesteld niet naleven;

3. Van degenen die de wettelijke en reglementaire voorschriften die de handelsactiviteit regelen, overtreden;

4. Van degenen die strafrechtelijk veroordeeld werden met betrekking tot of naar aanleiding van de uitoefening van hun handel.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Ne sont pas soumis aux dispositions de la présente loi:

1. Le commerce ambulant des journaux et périodiques;

2. La vente de produits alimentaires et d'articles d'entretien ménager par des commerçants ou leurs préposés desservant régulièrement une clientèle fixe au moyen de magasins ambulants;

3. Les ventes ambulantes organisées dans le cadre de manifestations sans caractère commercial et à but exclusivement philanthropique, aux conditions fixées par le ministre des Classes moyennes;

4. Les ventes ambulantes de valeurs mobilières et le démarchage sur valeurs mobilières et sur marchandises et denrées dans les conditions visées par l'arrêté royal nº 71 du 30 novembre 1939;

5. Moyennant l'accord du bourgmestre, les activités ambulantes exercées à l'occasion et dans le cadre des foires commerciales, et des expositions, ainsi que les manifestations occasionnelles analogues dont le but est de stimuler le commerce local;

6. Les ventes par correspondance;

7. Les ventes effectuées par distributeurs automatiques;

8. La vente à la tâche sur l'étal, c'est-à-dire la vente par un commerçant sur un emplacement situé dans les locaux d'un autre commerçant pendant les heures normales d'ouverture des locaux.

Art. 8. Aan de bepalingen van deze wet zijn niet onderworpen:

1. De ambulante handel in dagbladen en tijdschriften;

2. Het verkopen van levensmiddelen en huishoudelijke onderhoudsartikelen door handelaars of hun aangestelden die door middel van ambulante winkels geregeld een vast cliënteel bedienen;

3. De ambulante verkopen in het raam van manifestaties zonder handelskarakter en met een uitsluitend menslievend doel, onder de door de minister van Middenstand bepaalde voorwaarden;

4. De ambulante verkopen van roerende waarden en de demarchage met roerende waarden en met goederen en eetwaren onder de voorwaarden bedoeld bij het koninklijk besluit nr. 71 van 30 november 1939;

5. De ambulante activiteiten uitgeoefend met toestemming van de burgemeester naar aanleiding en in het raam van handelsbeurzen, tentoonstellinge, alsook soortgelijke occasionele manifestaties die tot doel hebben de plaatselijke handel te bevorderen;

6. De postorderverkopen;

7. De verkopen door middel van automaten;

8. De verkoop van stukgoed in stalletjes, dat wil zeggen de verkoop door een handelaar op een plaats gelegen binnen de lokalen van een andere handelaar gedurende de normale uren tijdens welke die lokalen geopend zijn.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. § 1er. Outre les officiers de la police judiciaire, les agents judiciaires près les parquets, les gendarmes, les agents de la police communale, les inspecteurs et contrôleurs des denrées alimentaires ainsi que les agents désignés par le Roi sont qualifiés à l'effet de rechercher et de constater les infractions aux dispositions de la présente loi et des arrêtés pris en vertu de celle-ci.

Ils ont libre accès aux marchés et aux lieux accessibles au public et peuvent visiter les véhicules transportant les marchandises.

Les officiers et agents susvisés ont le droit de se faire indiquer la provenance des marchandises et de se faire fournir tous les renseignements ou communiquer tous les documents et matériaux nécessaires à l'accomplissement de leur mission.

En cas d'infraction, ils dressent procès-verbal qui fait foi jusqu'à preuve du contraire et dont copie est adressée au contrevenant dans les cinq jours.

§ 2. Le ministère public, sur le vu des procès-verbaux dressés en exécution du § 1er, peut ordonner la saisie des produits faisant l'objet de l'infraction et du matériel qui a servi à la commettre.

Les agents commissionnés, lorsqu'ils constatent qu'une activité ambulante est exercée sans autorisation, peuvent procéder à titre conservatoire, à la saisie des produits et du matériel faisant l'objet de l'infraction ou qui ont servi à la commettre.

La personne entre les mains de laquelle ces produits et ce matériel sont saisis, peut être constituée gardien judiciaire. La saisie est levée de plein droit par le jugement mettant fin aux poursuites, lorsque ce jugement est passé en force de chose jugée, ou par le classement sans suite.

Le ministère public peut donner mainlevée de la saisie, si le contrevenant renonce à vendre les produits ou à utiliser le matériel dans les conditions ayant donné lieu aux poursuites; cette renonciation n'implique aucune reconnaissance du bien-fondé des poursuites.

Art. 9. § 1. Buiten de officieren van de gerechtelijke politie, zijn de gerechtelijke agenten bij de parketten, de rijkswachters, de agenten van de gemeentepolitie, de inspecteurs en controleurs van de levensmiddelen, alsmede de door de Koning aangewezen ambtenaren bevoegd om de overtredingen van de bepalingen van deze wet en van de krachtens deze wet genomen besluiten op te sporen en vast te stellen.

Zij hebben vrije toegang tot de markten en tot de voor het publiek toegankelijke plaatsen en mogen de voertuigen waarmee de goederen worden vervoerd, onderzoeken.

De bovenbedoelde officieren en agenten hebben het recht zich de herkomst van de goederen te doen mededelen en zich alle inlichtingen te doen verstrekken of alle documenten en materialen te doen overleggen, die nodig zijn voor het volbrengen van hun opdracht.

Bij overtreding maken zij proces-verbaal op, dat bewijskracht heeft tot het tegendeel is bewezen, en waarvan een afschrift naar de overtreder wordt gestuurd binnen vijf dagen.

§ 2. Het openbaar ministerie kan, op zicht van de processen-verbaal die ter uitvoering van § 1 zijn opgemaakt, het beslag bevelen van de produkten die het voorwerp uitmaken van het misdrijf en van het materiaal dat gediend heeft om het misdrijf te begaan.

Wanneer de aangestelde agenten vaststellen dat een ambulante handel zonder machtiging wordt gedreven, dan kunnen zij te bewarenden titel beslag leggen op de produkten en het materiaal die het voorwerp uitmaken van het misdrijf of gediend hebben om het misdrijf te begaan.

De personen in wier handen beslag is gelegd op deze produkten en dit materiaal kunnen worden aangesteld als gerechtelijk bewaarder. Het beslag wordt door het vonnis waarbij aan de vervolgingen een einde wordt gemaakt, van rechtswege opgeheven, wanneer het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan of wanneer aan de zaak geen verder gevolg wordt gegeven.

Het openbaar ministerie kan opheffing van het beslag verlenen, indien de overtreder ervan afziet de produkten te verkopen of het materiaal te gebruiken onder de voorwaarden die aanleiding hebben gegeven tot de vervolgingen; dit afzien impliceert geen erkenning van de gegrondheid van deze vervolgingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Sont punis d'un emprisonnement de huit jours à trois ans et d'une amende de 26 à 1 000 francs ou d'une de ces peines seulement:

1. Ceux qui exercent une activité ambulante sans avoir obtenu préalablement l'autorisation du ministre des Classes moyennes;

2. Ceux qui n'observent pas les conditions auxquelles est subordonné l'exercice des activités ambulantes ou celles qui sont mentionnées dans leur autorisation;

3. Ceux qui exercent une activité ambulante après que l'autorisation leur a été retirée;

4. Ceux qui mettent obstacle à la mission des officiers et des agents visés à l'article 9;

5. Ceux qui refusent d'indiquer la provenance des marchandises et de fournir les renseignements ou de communiquer les documents et matériel visés à l'article 9, ou qui, volontairement, fournissent des renseignements ou communiquent des documents inexacts ou incomplets;

6. Ceux qui contreviennent aux dispositions des arrêtés pris en exécution de la présente loi.

En cas de condamnation consécutive à une activité ambulante pratiquée sans autorisation, le tribunal peut également prononcer la confiscation spéciale des choses formant l'objet de l'infraction ou qui ont servi à la commettre.

Toutes les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables à ces infractions.

Art. 10. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van 26 tot 1 000 frank of met een van die straffen alleen worden gestraft:

1. Zij die een ambulante activiteit uitoefenen zonder voorafgaande machtiging van de minister van Middenstand;

2. Zij die zich niet houden aan de voorwaarden waarvan het uitoefenen van ambulante activiteiten afhankelijk is gesteld of aan de in hun vergunning vermelde voorwaarden;

3. Zij die een ambulante activiteit uitoefenen nadat de vergunning is ingetrokken;

4. Zij die de in artikel 9 bedoelde officieren en agenten verhinderen hun opdracht te volbrengen;

5. Zij die weigeren de herkomst van de goederen mede te delen en de inlichtingen te verstrekken of de documenten en het materiaal voor te leggen, bedoeld in artikel 9, of die met opzet onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekken of documenten overleggen;

6. Zij die de bepalingen van de ter uitvoering van deze wet genomen besluiten overtreden.

Bij veroordeling wegens het uitoefenen zonder machtiging van een ambulante activiteit kan de rechtbank eveneens de bijzondere verbeurdverklaring uitspreken van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken of die hebben gediend om het misdrijf te plegen.

Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op die misdrijven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Dans la mesure et à la date déterminées par le Roi, sont abrogés:

1) L'arrêté royal n° 82 du 28 novembre 1939 réglementant le commerce ambulant, confirmé par la loi du 16 juin 1947;

2) L'article 53 de la loi du 14 juillet 1971 sur les pratiques du commerce.

Art. 11. In de mate en op de datum door de Koning bepaald, worden opgeheven:

1) Het koninklijk besluit nr. 82 van 28 november 1939 houdende reglementering van de leurhandel, bekrachtigd door de wet van 16 juni 1947;

2) Artikel 53 van de wet van 14 juli 1971 betreffende de handelspraktijken.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. Les autorisations, actuellement délivrées aux personnes physiques et morales, d'exercer le commerce ambulant demeurent valables pour les marchandises désignées, jusqu'à leur date d'expiration.

L'employeur visé à l'article 1er, 5, qui occupe plus de six salariés à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, peut les garder à son service. Il ne pourra toutefois invoquer ce droit s'il change de personnel.

Les conjoints, parents ou alliés au premier ou au deuxième degré des titulaires d'autorisations délivrées pour leur compte personnel pourront, s'ils sont cessionnaires de l'entreprise, exercer l'activité pour laquelle l'autorisation avait été délivrée, pour autant que cette activité n'a pas été interrompue pendant plus de deux ans et que les intéressés remplissent les conditions prévues par la loi ou en vertu de celle-ci.

L'autorisation n'est accordée qu'à une seule personne pour une même entreprise.

Art. 12. De machtigingen tot het uitoefenen van de ambulante handel die thans aan natuurlijke en rechtspersonen zijn uitgereikt, blijven geldig voor de aangewezen goederen tot aan het verstrijken van de vergunning.

De werkgever, bedoeld in artikel 1, 5, die meer dan zes werknemers in dienst heeft op de datum van inwerkingtreding van deze wet, mag deze in dienst behouden. Hij zal echter dit recht niet kunnen inroepen indien hij van personeel verandert.

De echtgenoten, bloed- of aanverwanten in de eerste of in de tweede graad van houders van een machtiging voor eigen rekening zullen, indien zij overnemer van de onderneming zijn, de activiteit waarvoor de machtiging werd afgegeven, verder kunnen uitoefenen, voor zover deze activiteit niet langer dan twee jaar werd onderbroken en de betrokkenen voldoen aan de voorwaarden bepaald door of krachtens de wet.

De machtiging wordt voor een zelfde onderneming slechts verleend aan één enkele persoon.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi.

Art. 13. De Koning bepaalt op welke datum de bepalingen van deze wet van kracht worden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. § 1er. Par arrêté délibéré en Conseil des ministres et pris sur avis du Conseil supérieur des classes moyennes, le Roi peut confier aux bureaux des chambres des métiers et négoces les pouvoirs octroyés au ministre des Classes moyennes en vertu de l'article 1er de la présente loi, selon les modalités qu'Il détermine. Il peut aussi fixer le délai dans lequel le bureau compétent est tenu de notifier sa décision.

§ 2. Dans le cadre de l'exécution du présent article, le Roi peut confier au Conseil d'établissement visé par la loi du 15 décembre 1970 sur l'exercice des activités professionnelles dans les petites et moyennes entreprises du commerce et de l'artisanat, le droit de connaître, selon les modalités prévues par et en vertu de la présente loi:

1. Des demandes qui peuvent lui être adressées en cas de violation du délai prescrit en exécution du § 1er pour la notification de ces décisions;

2. Des recours introduits par le ministre des classes moyennes ou par le requérant contre les décisions administratives rendues par les bureaux des chambres des métiers et négoces en exécution du § 1er.

Art. 14. § 1. Bij in Ministerraad overlegd besluit en genomen op advies van de Hoge Raad voor de middenstand, kan de Koning, de bureaus van de kamers voor ambachten en neringen de bevoegdheden toevertrouwen die krachtens artikel 1 van deze wet aan de minister van Middenstand worden toegekend, volgens de door Hem bepaalde modaliteiten. Hij kan tevens de termijn bepalen binnen welke het bevoegd bureau kennis moet geven van zijn beslissing.

§ 2. In het raam van de uitvoering van dit artikel kan de Koning de Vestigingsraad bedoeld door de wet van 15 december 1970 op de uitoefening van beroepswerkzaamheden in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen, het recht geven volgens de modaliteiten bepaald door en krachtens deze wet, kennis te nemen:

1. Van de aanvragen die hem toegestuurd kunnen worden in geval van niet-naleving van de termijn gesteld ter uitvoering van § 1 om kennis te geven van deze beslissingen;

2. Van de beroepen ingesteld door de minister van Middenstand of door de verzoeker tegen de bestuurlijke beslissingen genomen door de bureaus van de kamers voor ambachten en neringen ter uitvoering van § 1.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Ik stel u voor hier onze werkzaamheden te onderbreken.

Je vous propose d'interrompre ici nos travaux. *(Assentiment.)*

VOORSTEL — PROPOSITION

Indiening — Depot

De Voorzitter. — De heer Pataer heeft ingediend een voorstel van resolutie tot het uitstellen van het nationaal uitrustingsplan voor produktie en transport van elektrische energie 1985-1995.

M. Pataer a déposé une proposition de résolution visant à différer la mise en œuvre du plan national d'équipement en moyens de production et de grand transport d'énergie électrique 1985-1995.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Er zal later over zijn inoverwegingneming worden beslist.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Il sera statué ultérieurement sur sa prise en considération.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag, 23 juli 1986, te 10 uur 30.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 23 juillet 1986, à 10 heures 30.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 19 u. 55 m.)

(La séance est levée à 19 h 55 m.)

39.874 — E. Guyot, s. a., Bruxelles